ప్రకటన

ఈధర్మాంగచరిత్రమనుపుస్తకమునుసదరుగ్రంధకర్తయ
గు యీపూరి నారాయణరాజుగారి కుమారులగు రామరా
జుగారివల్ల అచ్చువేయించుకొనుటకు శ్రీరం చినసన్యాశి అధి
కారమును పొంది ఏ. సి. శ్రీనివాసాచార్యులుగారు, అయితి
గానిసూరన్న, వీరిద్దరిసహాయమున అచ్చువేయించుటమైనది.

యీపుస్తకమును వలయువారు విశాఖపట్నం చంగ
ల్వారావుపేటలోనున్న, ఆర్షముద్రాశాలకువ్రాసి తెప్పించుకొ
నవచ్చును-

దీనివెల అణాలు (౬) పోస్టేజీ అణా ౧

సూచిక.

సూచిక-

సూచిక-

సూచిక-

శుభమస్తు

అవిఘ్నమస్తు

—:o:—

ధర్మాంగచరిత్రము-

శ్రీపార్వతీపుత్ర శ్రీకంఠతనయుండా। యేకదంతపుస్వామినీ
కు మ్రొక్కెదను ॥౧॥ మందారపుష్పముల చందనంబుల నేను। గణ
నాథనీపూజ ఘనముగా జేతు॥౨॥ గన్నేరుపువ్వులను గొనకెపోచలతో
డ। గణనాథనీపూజఘనముగా జేతు॥౩॥ ఆదివినాయకా అమరేంద్ర
వందితా। విఘ్నేశ్వరాకును వేయుదండములు॥౪॥ సత్యలోకమునం
దుచక్కగా వెలసిన। శారదాంబాసికు కోరిమ్రొక్కెదను॥౫॥ పరమే
ష్ఠిసతికీకు పదియుదండములిడుదు। స్థిరముగాజిహ్వాలో తిరుగాడవ
మ్మ॥౬॥ విష్ణులోకమునందు నిష్ఠతో వెలసిన। ఆదిలక్ష్మికి నేనుఅరసిమ్రొ
క్కెదను॥౭॥ కైలాసపురమందు ఘనముగా వెలసిన। పార్వతీదేవికి
పదియుదండములు॥౮॥ ఉర్విలోజీవులకు ఉత్పత్తిగావించు। ఆదిబ్ర
హ్మకునేను అరసిమ్రొక్కెదను॥౯॥ మూడుమూర్తులకెల్ల మూలమై
నయువంటి। వైకుంఠవాసునికి వందనము జేతు॥౧౦॥ కాలకూటమునావు
కంఠమందుంచిన। సాంబమూర్తికిపదియు సాష్టాంగములను॥౧౧॥
అతిభక్తితో నుశ్రీహనుమంతు నేగొలుతు। అష్టదిక్పాలకుల కరసి
మ్రొక్కెదను॥౧౨॥ వ్యాసవాల్మీకాది వరమునీంద్రులదలతు। నా
రదాదులకపుడు కోరిమ్రొక్కెదను॥౧౩॥ ఇంద్రాదిదేవతల కెలమి
గా మ్రొక్కెదను। ఆదిత్యరుద్రుల కరసమ్రొక్కెదను॥౧౪॥ సూర్య
చంద్రాదులకు సూటిగా మ్రొక్కెదను। పంచభూతంబుల కరసి మ్రొ
క్కెదను॥౧౫॥ దేవతలకీరీతి భావించి మ్రొక్కెదను। భూలోకకవుల
కును కోరి మ్రొక్కెదను॥౧౬॥ దండిభవభూతులకు దండంబుల
పెట్టెదను। కాళిదాసునిగొల్తు కడుభక్తిమీర॥౧౭॥ ఆంధ్రసాన పెద్దన్నకతి
భక్తితో మ్రొక్కి। పోతరాజునుదలతు భక్తిమీరగను॥౧౮॥ గాడింప
తెనాలి రామలింగునిదలతు। భాస్కరుని దలతును బాగుమీరగను॥
౧౯॥ నేమముగ తెలగాన సోమయాజికిజాల। పదివేలుదండాలుపరగ
నమతింతు॥౨౦॥ కవులకెల్లనుఇట్లు కడుదండములుపెట్టి। శ్రీరామ

తెలియజెప్పగవలెను తేటమీరగను॥౨౧॥ భావసంవత్సర భానుచైత్రి
మునందు। శుద్ధపాడ్యమిసత్రికి సొంపుగానయ్యె॥౨౨॥ సారెకును వి
ప్రారి నారాయణారాజు। ఈకథయు తెనిగించె ఎలమిమీరగను
॥౨౩॥ బాతువపురంబులో ప్రఖ్యాతి వెలసిన। యీకథయు చిత్రం
బు ఇదిమెట్టిదనిన॥౨౪॥ ఒకనాడు గౌతముండు అకలంకచిత్తుడై। తన భా
ర్యహల్యతో తానుగూర్చుండెను॥౨౫॥ వధువును వరుడును వనరుగా కూ
ర్చుండి। సొగటాలు ఆడుచును సొంపుమీరంగ॥౨౬॥ ముచ్చటాడుచు
పత్ని ముదముతో నడిగెను। వినవయ్యనామనవి విశదంబుగాను॥౨౭॥
గౌతముండవు నీవు ఘనపుణ్యమూర్తివి। నీకు తెలియని కథలు లోకము
నలేవు॥౨౮॥ తారమండోదరి ద్రౌపదికుంతియును। పతిభక్తిగలిగినప
డతులేవిరు॥౨౯॥ అతిపతివ్రతలంట అఖిలజగములయందు। వినుచుం
టినేనును విశదంబుగాను॥౩౦॥ వీరికంటెను మిగుల విశ్వంబులోపల।
పతిభక్తిగలిగినపడతులున్నారా॥౩౧॥ అనియిటులనదిబలుక నానంద
ముగనప్పు। గౌతముడు తా బలికె ఘనముగానపుడు॥౩౨॥ వీరికంటెను మి
గులవీరపతివ్రత। కథ చెప్పెదను వినుము కలికిరో నీవు॥౩౩॥ భువిలోన కా
శ్మీరపుణ్యదేశమునందు। అట్టిదేశములోను అధికమైనట్టి॥౩౪॥ కనకపురం
బనగ ఘనపట్టణముగలదు। అలకాపురముకన్న నధికమైయుండు॥౩౫॥
ఆపురంబందున అందమంతయు దెల్ప। అజునికైనను గాని అలవిగాద
నెను॥౩౬॥ సంగీతసాహిత్య సరసవిద్యలుగల్గి। వేదాలువల్లిం
చు విప్రులేగలరు॥౩౭॥ చదువుసాములచేత చాలపెంపొందుచును।
రాజులాపురిలోను తేజముగగలరు ॥౩౮॥ అల కుబేరుని రాజ్య
మతనిపట్టణమెల్ల। కోదువ బట్టగజాలు కోమట్లు గలరు॥
౩౯॥ పలుకు బొంకులులేక బలుసంపదలతోను। శూద్రులాపు
రిలోను సొంపొందగలరు॥౪౦॥ కోడిపుంజులకన్న కొవ్వాడిమదిగ
లిగి। భటులుందురాపూర పటుతరంబుగను ॥౪౧॥ వాయువేగముక
న్న వడిలాపుమదిగలిగి। గుఱ్ఱాలుకోటాన కోట్లుగానుండు॥౪౨॥
కులగిరులనయినను కూలదన్నగజాలు। మదపుటేనుగులందు మరిచాల
గలవు॥౪౩॥ ఏవీధిజూచిన ఎడతెరపిలేకుండ। రధము లేతిరుగును
రాత్రిబగలనక ॥౪౪॥ యతులకైనను గాని మతులుభ్రమయించెడి। నె
రజాణవేశ్యలు నీటుగాగలరు॥౪౫॥ వీరగంధములతో ఓరశిఖలనుగ

లిగి। మెరయుచు విటకాళ్లు తిరుగుదురు వీథులను। ॥౯౬॥ రత్నా
లమేడలు రంగైన చావళ్లు। ప్రతివీధిజూడగను ప్రమిగానుండు॥ ౯౭॥ వి
మలంబైనట్టి నీళ్లబావులుగలవు ప్రతివీధివారలకు ఆవీథిలోన ॥౯౮॥
ఇంటింటి పెరటిలో నంటుమామిళ్లుండు। నేలకేజీరాడు చాలఫలముల
తో ॥౯౯॥ కదళికాతరువులు ఖర్జూరవృక్షములు। నారికేళములుం
డుకోరినట్లుగను ॥౧౦౦॥ ధనధాన్యముల చేత। దనరారుచున్నది। క
నకాపురము పేరు ఘనులు మెచ్చగను ॥౧౦౧॥ ఆపురంబేలెడి ఆ
వనీతలేంద్రుడు। ధర్మాంగరాజనగ ధరణిప్రఖ్యాతి ॥౧౦౨॥
ఆరాజు ఏలెటి ఆరాజ్యమందున। ధర్మహీనులు లేరు తలచిచూడగను
॥౧౦౩॥ పెద్దలుండగ చావు పిన్నలకు లేదాయె। ఆరాజుపరిపాల
నదియేమొకాని ॥౧౦౪॥ పేదబాధలు లేవు బీదలును లేరాయె। ఊరూర
శుభములే కోరిచూడగను ॥౧౦౫॥ ధర్మాంగదుడు ఏలు ధరణిలో ప్రజల
కును। ధర్మబుద్ధులుగాని తటవిటలు లేవు॥౧౦౬॥ ఆరాజునకు భార్య
అర్థిని దేవినా। పేరుగల భామిని పెంపొందుచుండె ॥౧౦౭॥ అదంపతు
లపొందు అంతింతయనరాదు। పార్వతీశంభుల పగిదిగానుండు॥౧౦౮॥ అరి
వీర ధర్మాంగుడవని పాలింపుచును। మరికొన్నిదినములకు మంత్రులను
జూచి।॥౧౦౯॥ మంత్రివిదులార మామాటవిన్నాగ। మాకు హితవులౌట
చెప్పుకు జెప్పెదను॥౧౧౦॥ మీసహాయము చేత మేదినిపాలన। సకలసంప
దలెల్ల చాలగాగలిగె॥౧౧౧॥ సకలభాగ్యము గలదు సంతానమే లేదు। పు
త్రసంతతిలేని భూభారమేల॥౧౧౨॥ పారు లేలకను తేల అతిరథంబులుప
ల। పాతు తేలను బుతేల ఈభాగ్యమేల ॥౧౧౩॥ పుత్రులే లేకుండ పుణ్యం
బులేదని। వేదవాక్యంబులు విన్నారుగారా॥౧౧౪॥ సుతులు లేకున్న చో గ
తులు లేవను మాట। లోకవాడుకయని ప్రాకటంబుగను॥౧౧౫॥ అని మం
త్రివరులతో ఆరాజు బలుకగ। సంతానమునకు చింతింపుచుండె
॥౧౧౬॥ ధర్మాంగరాజుండు తలపోయుచుండగ। కొంతకాలంబు
నకు కోరినట్లుగను॥౧౧౭॥ దైవయోగంబుననతని భార్య అర్మిలికి। గ
ర్భంబు నిలిచెను గతిమీర ఋతుమునను ॥౧౧౮॥ చాలకాలంబునకు చానఅ
ర్మిలి దేవి। నెలదప్పెనను మాట నెలతలందరును॥౧౧౯॥ రాజుగారి
తోను రహస్యముగ జెప్పంగ। విని రాజు మితిలేని వేడ్కతోనుండె
॥౧౨౦॥ పురజనులు ఈమాట పొందుగా విన్నారు। ఆనందముగనుండె

సు ॥౧౬౯॥ లేపన్నసపకీర్తి లోకమున మనకబ్బు। అనువుగా
జూతురు జనపతులు సనలు॥ ౧౭౦॥ అనియిట్లు తగజెప్పి ఆతఁడు ణముఁపం
పి। తనపురోహితులను తానురప్పించె ॥౧౭౧॥ విప్రపుంగవులార వే
గ మేమీరిపుడు। చప్పన్న దేశముల నొప్పగా వెదకి ॥౧౭౨॥ సాంప్ర
దాయికమైన సాముద్రికగ్రహములను। సాంగమైనమరి చిన్నః సుదతినే
చూచి ॥౧౭౩॥ హస్తంబు పరికించి ఆయుర్దాయము జూచి। అయిదు
వతనము జూచి అనుబలము జూచి ॥౧౭౪॥ తలిదండ్రులను జూచి తార
తమ్యము లెంచి। వారివంశములోని వరుస పరికించి ॥౧౭౫॥ గోత్రం
బు పరికించి పాత్రత నెంచి। మాట్లాడవలెనట్టి మహిమలయింట
॥౧౭౬॥ పదహారువన్నె మేల్పసిడి బొమ్మలకన్న। మిగులచక్కని
యట్టి మగువనే చూచి ॥౧౭౭॥ మనరాజుకొమరునకు మాట్లాడిరా
వలెను। మీనేర్పుమహిమలు మేలుదేరియగను ॥౧౭౮॥ కొట్టకొనకు
నామీద మెట్లొకటి చెప్పెదను। నేరుపున వారితో నొరచెప్పండి ॥౧౭౯॥
మారాజవంశపు సుద్యోగవిసరయ్య। విశ్వంబులోలేసి వింతాకటగల
ము ॥౧౮౦॥ అత్యంతసుకుమారుఁడతిముగ్ధబాలుండు। పట్నంబు వెలు
వడి పరదేశమునకు ॥౧౮౧॥ తరలించ చూడను తండ్రిగారొప్పరు।
వారివంశపురీతి వేలుగానుండు ॥౧౮౨॥ తమచేతికత్తికే తగుబా
సికముగను। సకలసంపదలతో చాలతరలించి ॥౧౮౩॥ కత్తికిని కాంత
కును దరిమొప్పత బాలు। పోయించితగు పెళ్లి చేయింతెదరుగా
॥౧౮౪॥ బుద్ధిమతులు మీరు బోధయినదివ్వండి। ఇలువరసనడుచెళ్ళ
ఇలలోనుగలవు ॥౧౮౫॥ పసిఁయిట్లు వారితో వినయంబుగాఁబలికి। నేను
పునఃభవ్యాన సిద్ధమైయుంచండి ॥౧౮౬॥ తిరుగ మరుగలులేక కోటగ
సఖుండిరంచి। అతివేగరావలెను మతిమంతులార ॥౧౮౭॥ ఆరీతిగామం
త్రి అగ్నిసేతుంగు చెప్పి। వారిశర్పప్పించె కోరినట్టుగను ॥౧౮౮॥ రా
జమంత్రులయొక్క తేజముగ నెలవంది। భూసురులు వెళ్లిరి భాసురంబు
గను ॥౧౮౯॥ రాష్ట్రరథంబు కడువేగమేగడది। మరునాడు వెళ్లిరిమ
సలఖండ గనుసు ॥౧౯౦॥ అంగవంగకళింగ బంగాళనేపాళ। పాంచా
ళమోళ్లాది బహురాజ్యగ్రహముల ॥౧౯౧॥ కాంభోజసింహళ కామ
రూపాక్షి। శంభాలసౌవీర జననాథులిండ్ల ॥౧౯౨॥ మాళవమహా
రాష్ట్ర మలయాళ్యకురుభోజ। ద్రావిళాంధ్రకర్ణాట ధరణీశులిండ్ల॥

౧౯౩॥ కరహాటవైదర్భ గంధర్వవిదేయ। పాంచాలయవనపౌండ్ర
బలరాజులిండ్ల ॥౧౯౪॥ భల్లూకకోసలల బాహ్లికకేకయుల। దా
శార్ణపౌంఢ్రార ధరణీశులిండ్ల ॥౧౯౫॥ శూరసేనులయిండ్ల సోరదిని
శోధించె। మత్స్యరాజులయింట మరలశోధించె ॥౧౯౬॥ తెంకణ
దేశంబు తెగివితోశోధించె। కొంకణదేశంబు కోరిశోధించె ॥౧౯౭॥
సకలదేశములందు సరగుననుశోధించి। తగినచిన్నదిలేకతటవిటలుపడు
చు॥౧౯౮॥ మనమువచ్చినరాక మరికూడరాదాయె। ఏమనుచురాజుతో
నెఱిగింతుమనుచు ॥౧౯౯॥ ఖిన్నమానసులగుచు తిన్నగాతమయూరు। తి
రిగివచ్చుచునుండ మరిదారిలోన ॥౨౦౦॥ వారికొకవిప్రుండుకోరినట్టు
గవచ్చి। ఎదురుకొనివృత్తాంత మిదియంతయడిగి ॥౨౦౧॥ మీరువచ్చి
నపనికి మేలుచెప్పెద నేను। వినరయ్యబ్రాహ్మణులు వేడుకలమీర ॥
౨౦౨॥ సౌరాష్ట్రదేశాన చక్కగావిలసిల్లు। మాణిక్యపట్టణము మరియు
విలసిల్లు॥౨౦౩॥ ఆపట్టణంబేలు నవనీతలేంద్రుండు। రత్నాంగుడను
పేర రంజిల్లుచుండె ॥౨౦౪॥ ఆరాజునకుకూతు రగుచుత్రైలోక్యసుం
దరియనిపేర శోభిల్లుచుండు ॥౨౦౫॥ ఆకన్యకామణిది అందమంతయు
దెలుప। బ్రహ్మదేవరకైన పాటిగాదయ్య ॥౨౦౬॥ ఆపట్టణంబిటకు
అయిదామడలనుండు। వేగిరము వెళ్లినను వెలదిసమకూడు ॥౨౦౭॥ అని
యిట్లు విప్రుండుఅతిశయింపగబలుక। మాణిక్యపురమునకు మళ్లిరావే
గ ॥౨౦౮॥ అతివేగముననచ్చి ఆపట్టణముజేరి। రత్నాంగుడున్నట్టి
రచ్చకేతెంచి ॥౨౦౯॥ తమరాకరాజునకు తక్షణంబెరిగించి। సన్నిధి
కిజేరిరి సరసములరగను ॥౨౧౦॥ రాజుగారునుమొక్కరభసముగవి
వించి। కొల్చుతోవిప్రులు కూర్చుండిరచట ॥౨౧౧॥ మఱికొంతతడ
వునకు మండలాధిపుడైన। రత్నాంగరాజుతో రాజసంబుగను ॥౨౧౨॥
తమరువచ్చినరాక తగజెప్పదొడగిరి। నేరుపుగవిప్రులు కోరికలరగ
ను ॥౨౧౩॥ కామితార్థములిచ్చు కాశీరదేశమున। కనకాపురం
బన్న ఘనపట్టణంబు ॥౨౧౪॥ ఆపట్టణంబేలు అతిధర్మనిరతుండు।
ధర్మాంగదుండనగధరణిప్రఖ్యాతి॥౨౧౫॥ ఆరాజునకు భార్యలక్ష్మి
దేవియు। అత్యంతగుణవతియు అతిపుణ్యవతియు ॥౨౧౬॥ ఆదంప
తులకును అతిసుందరాకారు। డైనట్టికొమరుండు అవనిజన్మించె॥౨౧౭॥
ఆచిన్నబాలునకు అవనిరాజులయిండ్ల। బాలనేచూడుమని పంప

మారాజు ॥౨౧౮॥ ఆరీతిగా మేము అవనిలో గలయట్టి। దేశదేశములె
ల్ల తిరిగివేసారి ॥౨౧౯॥ మాదేశముకు మేము మరలిపోవుచుండ।
మార్గమున విప్రుండు మాకు జెప్పెను గా ॥౨౨౦॥ మాణిక్యపురమం
దు మండలాధిపునింట। సొగసుతో నమరెడి సుదతి గలదనుచు ॥౨౨౧॥
నమ్మకము చెప్పంగ నిమ్ముగా నిలనడచి। తమదర్శనము సేయ తడయక
వస్తిమి ॥౨౨౨॥ తమచిన్నబాలికను తడయక నుతిచ్చుటకు। తోడితె
ప్పించుడీ మాదవ లెననగ ॥౨౨౩॥ ఆమాటకును రాజు ఆనందమగ్నుడై।
బాలనే తెమ్మనుచు పంపె దాదులను ॥౨౨౪॥ దాదులేపరుగెత్తి తగన
య్యగారితో। నీవార్త చెప్పిరి ఎలమిమిగగను ॥౨౨౫॥ చెప్పగా
నే వారు ఒప్పుగా సుందరికి। ముస్తాబు చేసెరి ముదితలందరును ॥౨౨౬॥
కురులు నున్నగ దువ్వి కొప్పును సవరించి। జడయల్లి రాకడిం చెలు
వుమీరగను ॥౨౨౭॥ తలయందు శశిపుష్ప నెలవంకయును నిలిపి। గత్తా
లు చెక్కిన రాగిడీను నిలిపి ॥౨౨౮॥ చేర్చుక్క బొట్టుతో చెన్నొందు
చున్నట్టి। పాపిటబిందెలు బాగుగా దిద్ది ॥౨౨౯॥ కమ్మలను జపిరీల
కర్ణపుష్పాలమర్చి। దుద్దులను జుమికాలు దిద్దినట్లుంచి ॥౨౩౦॥ నా
లుపొందరతనాల బొగడలను పొందించి। వద్దికాయలు బెట్టి మురుగు చె
వులకును ॥౨౩౧॥ చిమ్మటి బావిళ్ళు చిన్నారి చెవినుంచి। నీలంపు బా
విళ్ళ నీటుగానుంచి ॥౨౩౨॥ కొనబావిళ్ళను కోమలిక చెవిబెట్టి। అగ్గి బా
విళ్ళ తా పైననుంచి ॥౨౩౩॥ ముత్యాల బావిళ్ళు ముదిత చెవులను ఉంచి।
పుష్కల బావిళ్ళ పొలతి కుంచిరిగా ॥౨౩౪॥ చెప్ప శక్యము గాని కొప్పు
గొలుసులనుంచి। నాగు బావిళ్ళు తరుణి కుంచిరిగా ॥౨౩౫॥ మున
మిసల్ జతకొత్త మేల్ బులాకీ దరిగవికె। తోడనించిరి ఎంతో తోయ
జాక్షికిని ॥౨౩౬॥ మురుగులును గొలుసులు మరిడీలు పోగులు। మణి
కట్టు గట్టిరి మగువ హస్తముల ॥౨౩౭॥ గరిగజ్జె యందెలు నుంచిరి గాజు
లను దొడగిరి। చిన్నారి చేతులకు చెలువుమీరగను ॥౨౩౮॥ బాజుబంధము
లును ఉంచి బాగైనయా దండ। కడియాలు బెట్టిరి కాంతలందరును ॥౨౩౯॥
గొప్పకుత్తిగంటు ఒప్పుగా మెడనుంచి। అడ్డికలు బెట్టిరి ఆతివ కంఠము
న ॥౨౪౦॥ చంద్రహారాలపుడు చెలియ మెడలో వేసి। నవరత్న హారము
లు నాతికుంచిరిగా ॥౨౪౧॥ చిలుకలతాళీలు చిన్నారి మెడనుంచి। గి
లకసరి పేటలు కలికి మెడవేసి ॥౨౪౨॥ పులిగోరుపతకంబు పొలతికితో

ఒగిరించి। హారాల పేరులు అతిపసమరించి ॥౨౪౩॥ కమ్మమేలు
బంగారు కంఠానగుల్లుంది। మిరియాల పేరులు మిళితముగ వేసి
॥౨౪౪॥ నల్లపూసల దండ నాతి మెడలో వేసి। సందపూసల పేర్లు
పొందికముగ వేసి ॥౨౪౫॥ పెద్దాలు చెక్కిన పట్టు తాబొందపుడు చిన్న
సుందరి మొలకు వన్నె మీరగను ॥౨౪౬॥ చెంగావి చీరయు రంగుమీ
రగగట్టి। చూపరులు నాశ్చర్య చోద్యమందగను ॥౨౪౭॥ సంపూర్ణద్య
ముబోలు విస్తారి నడుముకును। వడ్డాణముంచిరి వన్నె మీరగను ॥౨౪౮॥
మొలకట్టాణంబు మురుపుగా తొడిగించి। అందెలు కల మొలత్రాడు ఆ
పైనిడుంది ॥౨౪౯॥ ఇష్టమైన మొలపైని కమ్మరపత్తా బెట్టి। పిలుకయొడ్డా
ణంబు చెలియకమరించి ॥౨౫౦॥ పావడాల్కుచ్చిళ్లను పాంజేబుల
నుతిపొందగ। అందెలను మువ్వలను అమరదొడిగినగా ॥౨౫౧॥ వేళ్లను
నుపిల్లాండ్లు వెండిమట్టెలుబెట్టి। గజ్జెలు కట్టిరి కాంతకాళ్లను ॥౨౫౨॥
ఈరీతిగను సొమ్ములిమ్ముగా తొడిగించి। సంపెంగనూనె తలకంటి దువ్వి
చి ॥౨౫౩॥ వంకవన్నెముద్దు పరిమళించునుండి। ముద్దైన కురులకు
ముత్యాలబొట్టు ॥౨౫౪॥ నవరత్నమయముగు నత్తుముక్కున బెట్టి।
ముక్కుపుడకనుండి ముత్తెకాకవంక ॥౨౫౫॥ చెక్కు సుకుమారపు
అగరుగంధంబులను। మయూరపూసరి మెలకుకంఠాన ॥౨౫౬॥
అనంతముని బోలు ఆరివ నెన్నుదుటనై। కస్తూరి తిలకంబు ఘనముగాదిద్ది ॥౨౫౭॥ అద్దాలనేత్రాలు అతివ చెక్కిళ్లకును। చెంపల
రేఖలు కూర్చిదిద్దిరిగా ॥౨౫౮॥ ఆనిమిప్పలిబోలు నానుగన్నెలకవు
డు। కాటుకుంచిరి యొంతగానిమ్ముమీరగను ॥౨౫౯॥ పసిడిబొమ్మనుబోలి
భాసిల్లు సుందరికి। మేలైన వెలుజున్న మెలుసు పకిల్ని ॥౨౬౦॥
కప్పిన పుపిడియంబు కలికి చేతికిచ్చి। తల్లిగారు సిరి తెండ్రిసభకు
డు ॥౨౬౧॥ ఈరీతిగను బాల ఇంపుసొంపులు కలుక। ముసిముసినగవు
తో ముందరను వెడలె ॥౨౬౨॥ చెలికత్తెలిరుగడల చేతులూతగాగొం
చు। నడచివచ్చిరి చాల నవకముంగాను ॥౨౬౩॥ కాళ్లసందెలు ఘ
ల్లుఘల్లనుచు మ్రోవంగ। నడుగడుగనవ ముద్దులలాడగాను ॥౨౬౪॥
హంసనడకలరీతి నతిబాలసుందరియు। అడ్డొచ్చునిలుచుండె అతివింత
గాను ॥౨౬౫॥ పున్నమ చంద్రుతో పుష్పాకనిందమో। ముఖము చేమిగకి

మోహా కలికియనగ ॥౨౬౬॥ సుందరంబైనట్టి సుదతియీరీతిని। తన తండ్రియొద్దను తానునిలుచుండె ॥౨౬౭॥ నిలుచున్నబాలను నందార గనుబిలిచి। తనతండ్రితొడలపై తగనుంచుకొనెను ॥౨౬౮॥ భూసురోత్తములెల్లపాలతియంగములు జూచి। మూర్ఛిల్లిరొకకొంత మూఢమతులగుచు ॥౨౬౯॥ అంతలోనెటదెలిసి యింతినిపరికించి। తలయూఁచిరాజుతో తగఁగపలికిరిగా ॥౨౭౦॥ మాచిన్నిరాజునకు మీచిన్నిసుందరి। రతిమన్మథునకట్లు రమ్యముగనుండు ॥౨౭౧॥ ఈయందమీచంద మీవన్నెచిన్నెలును। ఇద్దరికినొకరీతి దిద్దినట్లుండె ॥౨౭౨॥ ఈరీతిగనుపలికి యింతిహస్తముబట్టి। ఆయురాదిక రేఖలపుడు పరికించి ॥౨౭౩॥ ఐదువతనమును ఆబాలికకుజూచి। సంతానరేఖల చాలపరికించి ॥౨౭౪॥ సతికిపతిసంయోగ సంతసంబులుజూచి। సంతోషమునవారు సకియచెయివిడిచి ॥౨౭౫॥ రత్నాంగరాజుతో రభసమున బలికిరి। మీబాలహస్తంబు మేలుగానుండె ॥౨౭౬॥ మీసుందరినిఇపుడునూటిమారాజునకు। ఇప్పించకోరెద మొప్పగాననిరి ॥౨౭౭॥ అనియిట్లు బ్రాహ్మణులు వినయంబుగాబలుక। రత్నాంగరాజపుడు రాజసంబుగను ॥౨౭౮॥ ధర్మాంగరాజిపుడుధరణిలోపుణ్యాత్మ। యెరుగుదుముఆమాట మరిచెప్పనేల ॥౨౭౯॥ మీరిటనుమాబాల మేలెల్లజూసితిరి, మీరాజుకొమరుని మేముపరికించి ॥౨౮౦॥ చూచినపయిగదా సుందరినియిచ్చుట। లగ్ననిర్ణయమపుడు లలితంబుగానగును ॥౨౮౧॥ ఆరీతిగను బలికె ఆతినమ్రకంబైన। తనపురోహితులను తగనుబిలిపించి ॥౨౮౨॥ విప్రపుంగవులార విన్నారయొకమాట। మనచిన్నిసుందరినిమానుగానిపుడు ॥౨౮౩॥ తమరాజుసుతునకు తప్పకిప్పించుమని। అడగవచ్చిరియిదిగొ అవనిసురలిపుడు ॥౨౮౪॥ వారుమనబాలికమేలెల్ల జూచిరి। మీరిపుడుఆరాజు మేలుచూడుండీ ॥౨౮౫॥ ధర్మాంగదుండతడు ధరణీశులకుమేటి। గనుకవేగమెవెళ్లికనుగొనగవలయు ॥౨౮౬॥ మీరుచూచినవెనుక మేలుగామరిలగ్న। పత్రికలువ్రాసెదము పరమహర్షమున ॥౨౮౭॥ ఆరాజసుతునకు అందచందముజూచి। బుద్ధులనువిద్యలను శుద్ధులనుజూచి ॥౨౮౮॥ హస్తంబుపరికించి ఆయుస్సుపరికించి। నిర్ణయించుకమీరు నేడురావలెను ॥౨౮౯॥ తగనిట్లు సెలవిచ్చితమపురోహితులంపి। అచ్చటికివచ్చిన అవనిసురలకును ॥౨౯౦॥ఘనము

గాకట్నాలు కడువేగ నిప్పించి। సెలవిచ్చిపంపిరి శీఘ్రంబుగాను
॥౨౯౧॥ వారువీరును గూడి దారిబడి నడచి। పెదపెద్దమజిలీలు
పెంపుతో నతను॥౨౯౨॥ అతివేగమున నడచి యానందమున వారు। కనకా
పురముజేరి కడువేగమునను ॥౨౯౩॥ రాజమంత్రులతోడ బ్రాహ్మణు
లు వచ్చుటను। చెవిలోన జెప్పిరి చేరి యాభటులు ॥౨౯౪॥ చెప్ప
గా నేరాజు తప్పక మూర్ఛిల్లి। కొంతదడవున లేచి చింతింపదొడగె
॥౨౯౫॥ ఏమిసేయుదు మంత్రియే లోకమున జొత్తు। లోకమున నప
కీర్తి నాకువచ్చెను గా ॥౨౯౬॥ పెండ్లికొడుకును వారు ప్రేమతో జూ
తురు। ఎవ్వరిని జూపింతు నీవేళ నేను ॥౨౯౭॥ చింతనొందుచు
రాజువింతగా బలుకంగ। మంత్రిపుంగవుడపుడు మానుగా బలికె
॥౨౯౮॥ ఇంత మాత్రముచేత చింతమీకెందుకు। నాకొడుకు చూపెదను
భూసురావళికి ॥౨౯౯॥ నాకొడుకు నే జూపి నెలతనిటు దెచ్చెదను। నీ
కింక మికి చింత నేడు రారాజా ॥౩౦౦॥ అనుచు దిగ్గున లేచి అతిసుంద
రాకారు। డైన తనసుతుని అపుడు బిలిపించె ॥౩౦౧॥ మేలుగా ము
స్తాబు విల్లుగా జేయించె। రచ్చలో నుంపించె రాజసంబుగను ॥౩౦౨॥
చూడవచ్చిన వారి తోడుకొని రమ్మంచు। అరకాల నే పంపె అతిశీఘ్ర
మునను ॥౩౦౩॥ పంపగానే వారు పరుగెత్తి పిలువంగ। భూసురులు వ
చ్చిరి భాసురంబుగను ॥౩౦౪॥ వచ్చిన వారిని వనరైన స్థలమందు।
కూర్చుండ నియమించె కొంతతడవుండి ॥౩౦౫॥ మారాజు సుతుడు జూ
డమీరు వచ్చిరిగనుక। చూడుండి బాలుని సుందరంబెల్ల ॥౩౦౬॥ విద్యల
సుబుద్ధులను విరత్వమును చాల। పరికించి చూడుండీ బాలునికమీరు
॥౩౦౭॥ చదువు సాములు మిగుల సంగీత సాహిత్య। చతురత్వములు
జూచి చెలిమి నివ్వండి ॥౩౦౮॥ విద్యలందు సభమి కొరతైనను లేను।
మా రాజుకీవలదుమ నవనేమీరు ॥౩౦౯॥ అనియిట్లు తగుమంత్రి అను
కూలముగ బలుక। విని బ్రాహ్మణోత్తముడు వేడుకను బలికె ॥౩౧౦॥ ఓ
మంత్రిపుంగవా యేమంటి నీతోడ। మీరాజు కొమరునికి తీరేమికొ
దువ ॥౩౧౧॥ అనుచు ఆబాలునిది అపుడు చెయిపట్టుకుని। హస్తరేఖ
లజూచి అనుకూలపడిరి ॥౩౧౨॥ ధర్మాంగదుని సుతుడు నిర్మల స్వాం
డతడు। మా రాజుతో జెప్పి మనవచ్చెదము ॥౩౧౩॥ తిరుగ మరు
గులు లేక తీరైన సుందరిని। ఇప్పించడము ఇంక జెప్పకో బడియె ॥౩౧౪॥

ఆమాటకును మంత్రి యానందమున్నాడై। వారితోడుత బలికె సేరుపం బరగను
||౩౦౫|| భూసురోత్తములార బుద్ధిమంతులుమీరు। మా రాజుగారిం
ట మాకమొకటిగలదు ||౩౦౬|| వారింటియిలువను వేడుగానున్నది।
లోకమున లేనట్టి యాకారమొప్ప ||౩౦౭|| ఆమాటకునుమీరు యే
మంచురోయనిన। చెప్పెనను వినుడయ్య చిత్రిఁ తయొక్కటి ||౩౦౮||
పేరైనవారైన బెండ్లికొడుకునుపిఁడి। పరదేశమునకును పంపుట
యు లేదు ||౩౦౯|| కత్తికిబాసిము కట్టితలెంచుకొని। సంభ్రమమును
తో రాకచక్రి రాజరుల ||౩౧౦|| కత్తికిని కాంతకును కడుముప్పతల
బ్రాలు। పోయి సంతగబెల్లి చేయింతురవును ||౩౧౧|| పిరవంశమునం
దుత్రిమ ఈలాగుండె। వారేమియుంపరో మీరాజుగారు ||౩౧౨|| ఇలు
వరసనడువఖ్లు ఇలలోన నెవ్వరైన। తప్పించజాలరు ఎప్పటికినైన
||౩౧౩|| మీరాజుగారితో మేలుగామాటలవి। లంగీకరింపఁబి యీతె
రగ్లజెప్పి ||౩౧౪|| మీగల నేర్పునమీరు మేదినీపతితోడ। సంతసంబు
న జెప్పి సముహూర్తపలయు ||౩౧౫|| తగినకార్యంబులు మిగులసమకూ
రిన। పుణ్యంబుగలదనుచు బుధులుజెప్పెదరు ||౩౧౬|| ఈకార్యము
తయుఇకను మీవల్ల। మరి వేగకావలెన్న ముహూర్తమని ||౩౧౭|| మం
త్రిపుంగవుడిట్లు మాయపలుకులు పలుక। విని గమ్మనం బరి విప్రపుంగ
వులు ||౩౧౮|| కట్నంబులను మిచ్చె ఘనవస్త్రములనిచ్చె। భూసురు
లకావేళ ఆజ్ఞనిరగను ||౩౧౯|| రాజమంత్రులయొద్ద సెలవునుగొనిల
వంది। తిరిగిచనుదెంచిరి మరి వారిపురికి ||౩౨౦|| సూర్యోదయపురమునకు
మరి వేగమే చేరి। రత్నాంగ రాజుతో రాజసంబుగను ||౩౨౧|| ఓరా
జదేవేంద్ర బ్రహ్మగారి సెలవు। శిరసునధరియించి శీఘ్రంబుగాను
||౩౨౨|| కనకాపురముకేగి ఘనుడైనధర్మాంగ। రాజునేమాటడుగ తేజ
ములరగను ||౩౨౩|| ఆరాజుకొమరుని అతిసుందరాకారు। మైనట్టి
బాలుని ప్రభుడున్నటనుగా ||౩౨౪|| విద్యలకవిజయుండు బుద్ధులకుబృ
హస్పతి। ప్రజ్ఞలకు ఇంద్రుడై పెంపొందెనతడు ||౩౨౫|| మన్మథాకా
రుండు మరిచెప్పగానేల। ఆపాటిబాలుండు అవనిలో లేడు ||౩౨౬||
ఏవిధంబునైననెపుడు మనసుందరిని। ఇచ్చుటమంచిదెయెంచిచూడగ
ను ||౩౨౭|| అన్నిబాగున్నది భువనిలోలేనట్టి। ఇంతొకటి వారింటవేరు
గానరు ||౩౨౮|| పేరైనవారైన బెల్లకొమరునివారు। పరదేశములకు

నుబంపకుండుమురు ॥౩౩౯॥ కత్తికే బాసికము కట్టించుకొని వేగ। సకల
సంభ్రమములు చాలగాతరలి ॥౩౪౦॥ కత్తికిని కాంతను కరముప్ప
తెల్లబ్రాహ్మలు పోయి చితగ బెల్లి చేయించ్రి వారు ॥౩౪౧॥ ఈరీతి త్రయము
ట గువరుసనుసని పలికి। మరిమరియును తమతోడ మనవి చేసికొనిరి
॥౩౪౨॥ ఇలువరుసనడువక్లు ఇటులోనెవరైన। తప్పించవాలక సుఖ
ప్రసుంమరుగా ॥౩౪౩॥ ఘనము గాత్రముపట్టి ఘనచిత్తమందున। చింతిం
చి వేగమే సెలవు ఈజవలెను ॥౩౪౪॥ ఈరీతి బ్రాహ్మణులు నేలివనబలు
కంగ। ఆరాజు దేవేంద్రుడంత సంగమున ॥౩౪౫॥ కమలాపుష్పగంధం
చిగ్రోక్తమునుపలికెను। విప్రపుంగవులార నయ్యమియ ॥౩౪౬॥ రాజు
లరారాజురాజు ధర్మాంగుండు। అరాజుతోనయ్యి నందుటేమేలు
॥౩౪౭॥ నడువడియెల్లను వారితోడి నమాట। సుంపన్నసెజ్జెప్పుట
సూటిచేయుమయె ॥౩౪౮॥ అనుచుమంత్రులబిలిచి ఆలోచనలు చేసి।
నిర్ణయప్రజాబు సిబుగా వ్రాసి ॥౩౪౯॥ ఆజాబు దీసుకొనిచటధ
ర్మాంగుండు। తనమంత్రి సేనాని ఘనముగా బలికె ॥౩౫౦॥ నిర్ణ
యపుజాబులు నేడుమనకవివచ్చె। లగ్నము సేర్పరిచి లగ్నపత్రికను
॥౩౫౧॥ పనిబట్టిలు వారియంది పంపించి మరవేగ। తనపు సేవకమంత్రము
తలచి పోవలెను ॥౩౫౨॥ అనుచుబ్రాహ్మణులతో నతివేగమునసెరు।
పత్రికలగ్నంబు పరికింపుడనగా ॥౩౫౩॥ భూసురోత్తములెల్ల పొం
దుగాగనిమి గూడి। పంచాంగము విప్పి పరికించిరపుడు ॥౩౫౪॥ కా
ర్తీక మాసమున కృష్ణపక్షము। గురువాసరమునందు శుభల
గ్నంబు ॥౩౫౫॥ చిత్తనక్షత్రంబు చెప్పుచున్నది। చంద్రతారా
బలము చాల బాగుండె ॥౩౫౬॥ వేధకాంతయు తేర మోదమున పరికిం
ప। మనను హానాతజాంబిది మంచి దేయనుచు ॥౩౫౭॥ విప్రులారా
జుతో వేడుకను జెప్పంగ। అప్పుడే వారికి ఆశ్చర్యము ను ॥౩౫౮॥ తి
థివారనక్షత్ర విధులెల్ల వ్రాసిరి। లగ్నరాసులు చాల రాజసంబుగ
॥౩౫౯॥ రాజుగారీరీతి లగ్నపత్రికబంపి। అలరగాత్రను పెళ్లి యత్న
మునసుంచె ॥౩౬౦॥ రత్నాంగరాజచట లగ్నపత్రికజూపి। తనవారి
తో జెప్పెతత్క్షణము తేచి ॥౩౬౧॥ తనమంత్రి సేబిలిచి తత్క్షణము
మానపురము। ముస్తాబు చేయుమని ముందుగా జాటించె ॥౩౬౨॥ తన

వాతమీరలు తను పెళ్లి యత్నముకు। తగినబందో బస్తు తగ చేయవలెను
॥౩౬౩॥ లగ్నంబుదగియుర్వ్య రథసముగనతి వేగ। పందిళ్లు పాకలు
పరగ వేయించుము ॥౩౬౪॥ చుట్టాలకును వేగ శుభ రేఖలెవ్రాసి। మన
సకలయత్నములు మరియుండగాను ॥౩౬౫॥ అని రాజు మంత్రిలు అతి
యత్నమునఁ గాంచిరి। అచటధర్మాంగుండు సామంత్రి పరుల ॥౩౬౬॥
చుట్టాలబంధువుల సూటిగా రప్పించి। పెళ్లియత్నమునపుడు వే
గచేయించె ॥౩౬౭॥ పురముశృంగారించి పాలుపొందనొకవింత। మఱి
మేళతాళాలు మానుగా కూర్చె ॥౩౬౮॥ ము. దుత్తగా డీసి పొందుగా
డేరాలు। వేయించు మనిపంపె వేగొంతరిని ॥౩౬౯॥ అపుడు
అంబారీలు అశ్వాలుగట్టించి। చుట్టాలకిప్పించె సూటిమీరగను
॥౩౭౦॥ సొగసయిన మంగొప్ప జుస్గతి గుఱ్ఱాలు। వేల కొ
లదిగముందు వేగ నడిపించె ॥౩౭౧॥ అందలంబుల నుంచి పొందైన పా
లకీల్। మఱికొందరికిఁ బ్బెమానుగానపుడు ॥౩౭౨॥ పాలకీ మేనాలుల
త్తులు వేలచ్చె। జంపువుల నడిపించె బాగుమీరగను ॥౩౭౩॥ సింహాత
లాటముల్ ...ంచె తోట్లకును। ఆగపల్లకివారు అపుడు డప్పించె
॥౩౭౪॥ తనచే కత్తికిని తగస్నాన మాడించె। ముత్యాలబాసికము
మురుపుగా ... ॥౩౭౫॥ పట్టు పరుపులమీదపల్లకీలోనుంచి। సిందూ
రతిలకంబు ...నుంచిరిగా ॥౩౭౬॥ భేరీడమామీలు పెద్ద బూరలు
మోగి। ...గక ...నేనాను తర్లించిరపుడు ॥౩౭౭॥ ఈ తెల్ల త్తెలవా
రుఇరుబాగులను గొలువ। తురుపు గుర్రము చుట్టు మారినపుడుగాను
॥౩౭౮॥ దొరలు సామంతులు బిరుదు గొడుగులుబట్ట। మన్నెరా
జులపముజు మరిచుట్టు నడువ ॥౩౭౯॥ ఈరీతి పెండ్లి కెంతో ఎలమిగా బం
పించి। తనమంత్రితో పల్కె ధర్మాంగదుండు ॥౩౮౦॥ నీ సేవ పుణ్యప్ర
జ్ఞయు నేడుగన బడెగాను। ఇంతిని దేవలెసు ఇక జెప్పనేల ॥౩౮౧॥
మంత్రికిని రాజిట్లుమరి సెలవులివ్వంగ। సెలవందియామంత్రి వెడల
మిగానపుడు ॥౩౮౨॥ అద్దాలపల్లకిని అపుడుతా గూర్చుండి। తరలిం
చుకొని వెళ్లె తనకత్తెనపుడు ॥౩౮౩॥ పెదపెద్ద నజిలీలు పెంపుగా న
డిపించి। మఱి వేగము జేరె మాణిక్యపురము ॥౩౮౪॥ పట్నంబు
పైగాను పట్టుసెమేనాలు। వేయించె జనమెల్ల వీలుగా విడిరి ॥౩౮౫॥
పెళ్లివారల రాక పేరైన రత్నాంగి। రాజుగారికి కబురు రావే

గబుంప ॥౩౮౬॥ ఆకబురు వినగానె అతి వేగమున రాజు।
తనమంత్రివరులను తగబిల్వనంపి ॥౩౮౭॥ పెళ్లివారికిమీరు ప్రేమ
తోనెదురేగి। వేగవోడుకరండివిడిదికి వేళ ॥౩౮౮॥ అనిరాజుచెప్పంగ
ఆమంత్రివరులపుడు। సకలసంపదలతో చాలవేంచేసి ॥౩౮౯॥ పెళ్లి
వారిని చాల ప్రేమతో మన్నించి। విడిదిలోనికివారు వేగరమ్మనగ
॥౩౯౦॥ ఆమాటకును వారు అతివేగమున లేచి। భేరీమృదంగాలు భో
రుమనిమ్రోవ ॥౩౯౧॥ తమ్మటంబులు బెద్ద తాసమర్పాలును। రమ
డోళ్లుడక్కీలు రభసమున మ్రోవ ॥౩౯౨॥ ఇన్నివాద్యంబులును పక
్కమెచెలగంగ। తళ్లుంచికొనివచ్చె తగకత్తినపుడు ॥౩౯౩॥ భోరునును
నాదంబు ఘోరముగ పురినిండె। అప్పుడా పురజనులు ఆనందముగను
॥౩౯౪॥ పెళ్లివారలరాక ప్రేమతో జూడంగ। తమగృహంబులు వె
డలితత్తరంబుగను ॥౩౯౫॥ చెంగావిచీరెల చెంగులెవిడంగ। రవిక
ముడులునువీడ రభసంబుగాను ॥౩౯౬॥ కొప్పులేవీడంగ కుచములల్లా
డంగ। నడుములేయసియాడ నవకమలరగను ॥౩౯౭॥ పయ్యెదలుజా
రంగపరుగెత్తివచ్చిరి। కాళ్లనందెలుఘల్లు ఘల్లుమనగాను ॥౩౯౮॥
ఆవచ్చుస్త్రీలను ఆపెళ్లివారపుడు। కళ్లుకరువులుదీర గనివారలచ్చరి
॥౩౯౯॥ మాణిక్యబొమ్మలో మరునిపూముల్కులో। వీరియందము
జూచి వింతయేయనిరి ॥౪౦౦॥ ఈలాటియింతులు ఇటనుండగాబోలు।
మాణిక్యపురమని మరిపేరుగలిగె ॥౪౦౧॥ పేరుకన్నను మిగులంతియుగ
నపుచుచుండె। పట్నంబుపడతులు పరగనొకరీతి ॥౪౦౨॥ ఈరీతిగా
పెళ్లివారంతభ్రమపొంద। పల్లకీచుట్టున పణతులనుమూగి ॥౪౦౩॥
పెళ్లికొడుకునుజూడ ప్రేమతోవారలు। ఒకరిమీదను ఒకరువంగి
చూచుచును ॥౪౦౪॥ అటుతిరిగియిటుతిరిగి యెటుతిరిగిచూచినను। క
్నీనబడెవారి కండ్లకంతటను ॥౪౦౫॥ ఇదియేమియోయక్క యిది
యేమిచెల్లెలా। కత్తికేబాసికముగట్టినారమ్మ ॥౪౦౬॥ ఇదియేమిమా
యమోయిదియేమిచిత్రమో। పెళ్లికొడుకేలేక పెళ్లియెట్లగును ॥౪౦౭॥
ఈలాటి పెళ్లిళ్ల నేలోకమున నైన। కనలేదు వినలేదు కలికిభువిలోన
॥౪౦౮॥ ఒకరిమొగములనొకరువనితలటుజూచుకొని। తమలోన తమ
రిట్లు తలపోసికొనిరి ॥౪౦౯॥ అందులోనొకప్రౌఢ అందరిని విసుమను
చు। వారితోడను బలికె నేరుపలరగను ॥౪౧౦॥ వనితలారా మీరు ఒ

స్వాగానరన్న। ఇదిమాయపెండ్లియే యిదినిజముగాదు ॥౪౧౧॥ ఎంత
జేసనహాయి యిలపతులు చేతురు। పాపకార్యంబులకు వాలుబడు
దురుగా ॥౪౧౨॥ పూర్వకథలనుమీకు బాందుగాజెప్పెదను। వినర
మ్మసీరంత పీనులలరగను ॥౪౧౩॥ పుడమిలోపఖ్యాతి పుష్కరుండ
నురాజు। మాయజూదంబాడి మహిమగల్పించి ॥౪౧౪॥ పతిభార్యలెద్దర
కు పటమొకటికట్టించి। నలరాజునేపంపె నాడుఅడవులకు ॥౪౧౫॥
రాజులరారాజు రాజుదుర్యోధనుడు। కపటజూదంబాడికసికముతోడ
॥౪౧౬॥ పంచపాండవులను వంచించిఅడవులకు। పదునాలుగేడులు
పంపెనాతోడ్రా ॥౪౧౭॥ శ్రీరామచంద్రుండు సీతనువెదకుచు।
పొందియుండియు వాలిద్రుంచెనాలేదా ॥౪౧౮॥ తమలంకగుట్టంత
గరామునకుజెప్పి। అన్ననుజంపించె ఆవిభీషణుడు ॥౪౧౯॥ శనిరాజుమా
యచేసునాహరిశ్చంద్రుని। సకలబాధలుబెట్టి జగతిలోపలను ॥౪౨౦॥
ఈలాగునొకవనిత యిలసాటువలుచెప్ప మరియొక్క చెలిపలికె మా
నుగానపుడు ॥౪౨౧॥ నగవారమాయలనె మగువజెప్పితివిపుడు। అడవా
రలమహిమనత్తివిన్నావా ॥౪౨౨॥ మగనిసెలవునకుంతి మనివెనటము
న్రుదికి। పెళ్లియుగటనుమునుపె వెన్నైనొకమనువు ॥౪౨౩॥ అతిపతివ్రతలం
టకవసింలో జెప్పెదుకు। అత్రిపత్నిపుకథలు అలించలేదా ॥౪౨౪॥ పంచపాం
డవులకు పడతిద్రౌపదియనగ। నొక్కతెమనిపెనటవనితవినలేదా
॥౪౨౫॥ ఘనపతివ్రతలంచుజనులు బొగడెదరిపుడు। భారతముచూరె
పుడు వరికించలేదా ॥౪౨౬॥ కన్యప్రాయముననాడు కాంతమండోదరి। ఆ
వాలితోపొందు అనువుగనిగనెను ॥౪౨౭॥ పరువాత రావణునకుతగ
భార్యయాయెను। వారితప్పులుబట్టవశముగాదపు ॥౪౨౮॥ గౌతము
ని భార్యయాహల్యహా సతియు ఇంద్రునిగూడెనే యుండవినలేదా
॥౪౨౯॥ పరపురుషునింటనే పదినెలలుతానుండి। మగడీయయోధ్య
లపరిపాలముగాదె ॥౪౩౦॥ కాపురంబులు చేసికనెనులవకుశులను। చి
త్రమాయుగాకుసీతాదేవి ॥౪౩౧॥ పంచకన్యలు వారలెంచంగ
... అలాగైతె మరిజెప్పగలరా ॥౪౩౨॥ ఈలాగునొకవనిత
... లుదెప్ప। మరియొక్కకాంతయూ మానుగాబలికె ॥౪౩౩॥
... మరియొక్కతివమునులకు। వారిపరసలులేవుపనిత
... బట్టి ఒప్పుమునసాక్షి। అన్నైన

కృష్ణునిఅప్పుడు పెళ్లాడె॥౪౩౫॥ అవనిలో ప్రఖ్యాత అపుడు రాధాదేవి।
అల్లునిజెళ్లాడెఅతిపర్రోపినవే॥౪౩౬॥ కోమరొప్పశిష్యుని గూడదనకను
తార। చంద్రునిగూడినది చెలియవినలేదా ॥౪౩౭॥ ఈలాటివరుస
లు ఇలపతులయింటను। మరిపెక్కు లున్నవి మాటలికనేటికి ॥౪౩౮॥
అనుచుపురజనులపుడు ఆవలీవలబుంకి। తలిరంచుకొనివచ్చె తగకత్తి
నపుడు ॥౪౩౯॥ పైరైనపిడిదిలో పెళ్లివారనిడింది। రత్నాంగిధరుడ
పుడు రాజసంబుగను ॥౪౪౦॥ రత్నాలపీటలను తగువరుసవేయిం
చి। వెండిఅరిటాకులు వేయించిరపుడు ॥౪౪౧॥ పిండివంటలుమిగుల
పైరైనపాకలు। పచ్చళ్లుపడియాలు హెచ్చుగాదెచ్చె ॥౪౪౨॥ సన్న
నియన్నములు చాయపప్పులునెయి। సకలపదార్థములు చాలవడ్డిం
చె ॥౪౪౩॥ పెళ్లివారినివేగ పిలుచుకొనివచ్చిరి। కాళ్లకునీళ్లిచ్చి
కావించిబొట్లను ॥౪౪౪॥ కూర్చుండనియమించె కొదువేమిలేకుండ।
పంక్తిపంక్తికిదిరిగి పరికించిచూచి ॥౪౪౫॥ నేతులేమరితెచ్చి చేతుల
నుదగజార। వడ్డించిరొకకొంత వసితలందరను ॥౪౪౬॥ ఆరీతివడ్డిం
ప నారగించుచునుండ్రి। ఆపెళ్లివారంత ఆనందముగను ॥౪౪౭॥ ప
సిడిపళ్లెంబుల పణతులే తెచ్చిరి। మారువడ్డనసేయు మరిపదార్థ
ములు ॥౪౪౮॥ గురుకుచంబులపైట కొంగులేదిగజార। పంక్తిపంక్తి
దిరిగి పణతులందరును ॥౪౪౯॥ తేటంపుసోలింపు వాలుచూపుల
తోడ। పసిడిపళ్లెంబుల వడ్డించిరపుడు ॥౪౫౦॥ ఓరచూపులతో
డ జారుకొప్పులతోడ। పలుకులుట్టిపడంగ వడ్డించిరపుడు ॥౪౫౧॥
తప్తకాంచనకాంతి దళుకొత్తుస్తనులతో। మెరుపుతీగెలలాగు వెలసి
రాసతులు ॥౪౫౨॥ వారిపన్నెలుజూచి వారిచిన్నెలుజూచి। మతి
భ్రమనుజెందిరిమరి పెళ్లివారు ॥౪౫౩॥ ఒకటికావలసి వేరొకటదె
మ్మనబోయి। మరియొకటితెమ్మని మరిపిల్తురపుడు ॥౪౫౪॥ ఏమికావ
లెననుచు ఇంతులునుఅడుగంగ। మరియేమిలేదంచు నగుచుబెదురు
గా ॥౪౫౫॥ మొగమునుజూడంగ ముచ్చటలతోచాల। పనిలేకపిల్తు
రాపద్మగంధులను ॥౪౫౬॥ సరససల్లాపముల చాతుర్యములతోడ।
సకియలతో గూడిమాటలాడుదురు ॥౪౫౭॥ రత్నాంగనియింట ర
త్నంబులున్నట్టి। తళతళత్తళమెరయు తరుణీలొప్పుచును ॥౪౫౮॥
ఈరీతివడ్డింప నెలమిగావారిపెండ్లి। వారంతతృప్తిగా ఆరగించిరిగా

॥౪౫౯॥ ఘుఘుఘుర్రుఘుర్రుమని తేన్చ్చగ్రిక్కునలేచి। చేతులేగడిగిగ్రిచె
లగివచ్చిరిగా ॥౪౬౦॥ పసిడిచెంబులనీళ్లు పణతులేవడ్డింప। హస్త
ములుగడిగిరిఅతివింతగాను ॥౪౬౧॥ రతనాలపల్లెములరాజురత్నాం
గుడు। విడియంబులందించె వేగముందరకు ॥౪౬౨॥ తరువాతనారా
జుతడవుసేయకవేగ। కాళ్లగోళ్లును మొదలుగలకార్యములను ॥౪౬౩॥
అతివేగచేయించి అప్పుడొప్పుగ పెళ్లి। వారికేకబురంపె కోరికలుమీర
॥౪౬౪॥ సందెలగ్నముగనుక మరిజంపుసేయక। తరలిరావలెనంచు
తగకబురులంపె ॥౪౬౫॥ కబురువినివారలు కడువేగమునలేచి। ప
దివేలదివిటీలు పరగవెలిగించి ॥౪౬౬॥ పెళ్లిపల్లకియపుడు ప్రేమ
తోనెత్తిరి। భేరీమృదంగాలు భోరుమని మ్రోగ ॥౪౬౭॥ చె
ప్పతరమ్యముగాని చక్రింబులేకాల్ప। చిచ్చుబుడ్లేమొగసె చిత్రంబు
గాను ॥౪౬౮॥ ఆకాశమునదూసె అవలదూసెనోయనగ। రివ్వలే
మొగిరేను రువ్వుమనగాను ॥౪౬౯॥ ఇమ్ములగాపదివేలు కొమ్ములేగా
లెను। పూలవానను బోలి పాలుపుమీరగను ॥౪౭౦॥ మరితేరిపిలేన
ట్లు మహతాబులునుగాత। పురమంతటనుపట్టపగలుగానపుడు ॥౪౭౧॥
బుల్లకట్టులమీద భాసిల్లగనుమేజు। వాణీలుచేసిరి వారకాంతలును
॥౪౭౨॥ సకలసంభ్రమముల శంఖాలుపదవేలు। తలిరించితెచ్చిరితగ
కత్తినపుడు ॥౪౭౩॥ నీటుగాపురజనులు నివాళ్లిబట్టంగ। వరహాలు
మొహరీలువరుసనిచ్చిరిగా ॥౪౭౪॥ ధర్మాంగమండన్న ధరణిలోప్రఖ్యాతి। పొందుండనిపించె పురజనులకపుడు ॥౪౭౫॥ ఈరీతిగానిచ్చి
మెలమింగామరిసింహ। ద్వారంబువాకిటకోరికలుమీర ॥౪౭౬॥ పె
ళ్లైనరతనాల పెళ్లియరుగులమీద। పసిడిపీటలువేసి బాగుమీరగను
॥౪౭౭॥ కత్తినచటనుఉంచి కడుహోమములుచేసి। శాస్త్రపద్ధతి
విధులుజరిగించిరపుడు ॥౪౭౮॥ కత్తితరపునమంత్రి కర్తవ్యమునకును।
శతమానమేగట్టె చెలియమెడనపుడు ॥౪౭౯॥ కత్తిచేతబుబట్టి కర
ముప్పముత్యాల। తలబ్రాలబోసెనుతగమంత్రియపుడు ॥౪౮౦॥ పెళ్లి
కూతురుచేత ప్రియముగాముత్యాలు। కత్తికివేయించి కాంతందగు
ను ॥౪౮౧॥ వారితరపునవీరు వీరితరపునవారు। దోసిళ్ల తలబ్రాలు
పోసిరావేళ ॥౪౮౨॥ ఈరీతితలబ్రాలు యింపొంగవేయించి। చక్క
జూపించి చెలి సుందరికినపుడు ॥౪౮౩॥ ఆయిదురోజుల పెళ్లి అగున

రుసతప్పకను పెళ్లిచేసిరివారు ప్రఖ్యాతిగాను ॥౪౮౪॥ కొట్టకొస
రోజున నాగవెల్లియు జేసి। అప్పుడువసంతాలు అతిమోదమునను
॥౪౮౫॥ వారిమీదనువీరు వీరిమీదను వారు। జల్లులాడిరియెంతో సరస
ములరగను ॥౪౮౬॥ ఈరీతిగను పెళ్లి అయిదురోజులుగడువ। తరు
వాతనామంత్రితగపయనమాయె ॥౪౮౭॥ రత్నాంగరాజపుడు రాజ
సంబరంగ। కట్నంబులిప్పించెఘనమంత్రికపుడు ॥౪౮౮॥ సొగసైన
త్రైలోక్య సుందరికినప్పుడు। దాసదాస్యాదులను తరుచుగానప్డు
॥౪౮౯॥ పాడిమొదవలుగూడ పదివేలుఇప్పించె। గుఱ్ఱాలుయేనుగు
లుగొప్పగానిచ్చె ॥౪౯౦॥ మొహరీలుమాడలు కోరినట్లుగనిచ్చె।
సుందరికినావేళసూటిమీరగను ॥౪౯౧॥ తల్లిగారునుచాల తనచిన్న
సుందరికి। బుద్ధులుచెప్పంగ బూనెనావేళ ॥౪౯౨॥ నాతల్లినాయ
మ్మ నాముద్దుబాలరో। నాచిన్నిరత్నమా ననుగన్నతల్లి ॥౪౯౩॥
చిన్నారిపొన్నారి చిన్నిముద్దులగుమ్మ। ననువిడిచివెళ్లెదవా నాతల్లి
కానీ ॥౪౯౪॥ అత్తమామలమాట అడుగుదాటగరాదు। పొరిగిళ్ల
కెన్నడునుబోరాదుసుమ్మి ॥౪౯౫॥ వదినెమరదళ్లెల్ల వావివరుసలచే
త। ఏమాటలన్ననుఎదురాడబోకు ॥౪౯౬॥ మరుదులును భావలును
మరిహాస్యములుజేయ। చిన్నబోరాదమ్మచిన్నారిచిలుక ॥౪౯౭॥ పు
రజనులుఎవరైన పొలతిజూడగరాను। ఎమరేగరాదమ్మ ఇమిడియుండ
గవలెను ॥౪౯౮॥ పతికన్నముందుగా పవ్వళించగరాదు। పతిదైవమ
నిచాలభావించవలెను ॥౪౯౯॥ సూర్యోదయముదాక సుదతిపండ
గరాదు। పలువిచ్చిపలుమారుబలుకంగరాదు ॥౫౦౦॥ పతికన్నముందు
గా సతిభుజింపగరాదు। పతిమాటకునుమారుపలుకంగరాదు ॥౫౦౧॥
మాకుఅపకీర్తులు మరితేకవోయమ్మా। ఖ్యాతికీర్తులు తెమ్ము మాచిన్ని
చిలుక ॥౫౦౨॥ సొంపుగాత్రైలోక్య సుందరీనామము। లోకవాడి
కసుమ్మాలోలాక్షినీకు ॥౫౦౩॥ వాడికలుపోకుండ వసుధలోనీపాటి।
స్త్రీలకన్ననుమిగులవెలుగనుమమ్మ ॥౫౦౪॥ పుట్టిల్లుఎరువమ్మపొలతులకు
ధరలోన। అత్తిల్లునిత్యంబుఅబలలకునిజము ॥౫౦౫॥ ఈరీతిగనుబుద్ధి
ఇంపొందజెప్పుచును। మంత్రితోబలికిరి మానుగానపుడు ॥౫౦౬॥ ఓ
మంత్రిపుంగవా వరగుణాధీరుండ। నీమాటనమ్మిమా నెలతనిస్తిమిగా
॥౫౦౭॥ మీరాజుమీయయ్య మీపెళ్లికొడుకును। మేముచూడగతేము

నీవహత్యమున॥౫౦౮॥ అదిగాకసుందరిని అప్పగించితిమిప్పు। డిం
దనుకమాపట్టియిప్పుడుమీపట్టి॥౫౦౯॥ మీరాజుగారితో మీయయ్యగారి
తో। మాసునవిగామీరు మళ్లిచెప్పండి ॥౫౧౦॥ ముద్దరాలీబాల బు
ద్ధలేమెరుంగదు। గనుకనేలాగైన గడుపుకోండనుము॥౫౧౧॥ ఆమం
త్రిచేతిలో అబలహస్తముపెట్టి। అప్పగించిరివారు అతిచింతగాను
॥౫౧౨॥ వాలుగన్నులనీరు వరదలైపారంగ। తలిదండ్రులకు చాలదుం
డములుబెట్టి ॥౫౧౩॥ తగుపెద్దలకునెల్ల దండంబులనుబెట్టి। అత్త
వలందరియొద్ద అపుడుసెలవంది ॥౫౧౪॥ ఆవలివలచెలులు హస్త
ములుబట్టుకొని। తీసుకునివచ్చిరి దేవిడీవరికి ॥౫౧౫॥ రత్నాలపల్ల
కిలో రమణిగూర్చుండెను। బంగారుబొమ్మవలె భాసిల్లెనపుడు
॥౫౧౬॥ అరుణవర్ణములతో అతిసుందరికపుడు। అంపకముచేసిరి
ఆతల్లిదండ్రి ॥౫౧౭॥ భేరీమృదంగాలు భోరుమనిమ్రోవంగ। త
ర్లించెనావేళ తగమంత్రివరుడు ॥౫౧౮॥ కత్తిపల్లకీముందు కాంతప
ల్లకివెనుక। నడిపించెనావేళ నాడెమలరగను ॥౫౧౯॥ అంతింతన
జాలీలు వింతగానడిపించి। శీఘ్రముగతనపురము చేరువకునేగె॥౫౨౦॥
పెళ్లివారలరాక ప్రేమతోడనువారు। తగజాబులంపిరి ధర్మాంగ
దునకు ॥౫౨౧॥ ఆకబురువినగానె ఆనందమునుబొంది। తగినసంభ్ర
మముతో ధర్మాంగదుండు ॥౫౨౨॥ ఎదురుగావేరిచేసి ముదమొ
ప్పసుంతిరిని। అతిమన్ననలుచేసి హితవుమీరగను ॥౫౨౩॥ ఓమం
త్రిపుంగవా ఓకీర్తిగుణధామ। సుందరినిదెస్తివిసూటిమీరగను॥౫౨౪॥
నీసేర్పుప్రజ్ఞయు నేడుగనబడులాగు। బాలనిటుదెస్తివిబాగుమీరగ
ను ॥౫౨౫॥ మంత్రిపుంగవుడిట్లు మన్ననలుగాంచి। మరిమంచిదే
యంచు మంచిదేయనుచు॥౫౨౬॥ సకలసంభ్రమయుక్తి సానిమేళా
లతో। త్రైలోక్యసుందరినీ తీసితెచ్చిరిగ ॥౫౨౭॥ పెళ్లికూతురున
పుడు ప్రియముతోచూడగ మగ। కనకాపురప్రజలు కలువరముపడి
రి ॥౫౨౮॥ పడుచుతేచుచువారు పరుగెత్తివచ్చిరి। పసిడిబొమ్మలలా
గు భాసిల్లగాను॥౫౨౯॥ పురజనుల్లుఈరీతి మరిచుట్టుకొనినడువ। తీ
సుకొనివచ్చిరి దేవిడీవరికి ॥౫౩౦॥ ఎరపచ్చనాన్నలు ఇంతులేదిగద్దు
డిపి। సారవేసిరివారు బాజుబాజులను ॥౫౩౧॥ సొగసైనత్రైలో
క్య సుందరికపుడు। చేతలూతలనిచ్చి చెలులుదెచ్చిరిగా ॥౫౩౨॥

మెరుపు మెరసినలాగు మెంత వెడలెనుగా। పల్లకీలోనుండి భామవిం తగను ॥౫౩౩॥ చూడవచ్చినయట్టి సుదతులకందరికి। స్మృతిభ్రమము జెందెను మరిచెప్ప నేల ॥౫౩౪॥ జిగ్గనకళ్లకు చీకట్లుగప్పెను। చూడజాలకవారు సొమ్మసిల్లిరిగా ॥౫౩౫॥ ధైర్యంబులందుకొని తమలోనత మారపుడు। వర్ణింపనొగిర వనితనంతటను ॥౫౩౬॥ ఇదియేమి యోయక్కా యిదియేమిచెల్లెలా। ఈలాటిసుందరము ఎన్నడెరుగముగా ॥౫౩౭॥ తీర్చివ్రాసినయట్లు దిద్దిచెక్కినయట్లు। ఈబాల సౌందర్యమింపొందుచుండె ॥౫౩౮॥ ముల్లోకములయందు ముఖ్యసుందరియనగ। నామముంచినవారు నాకేశచంద్రులే ॥౫౩౯॥ పేరుకన్ను మిగుల తీరుగానున్నవి। ఈరూపమీరేఖ ఇపుడుచూడగను ॥౫౪౦॥ ఈబాలశృంగార మింపుగాజూడంగ। యతులకైనను గాని మతులుబోవటవే ॥౫౪౧॥ సుదతిరో యీబాల సౌందర్యమునుజూచి। సన్యాసియైనను సంసారిగాడె ॥౫౪౨॥ ఈవన్నె యీచిన్నె యిపుడుపరికింపంగ। అవధూతలైనను ఆసపడరటవె ॥౫౪౩॥ నెలతరో యీబాల యేతీరుజూచినను। జడలవారికిగూడ చెడిపోవుమనసు ॥౫౪౪॥ పాలకులజూసితే పుష్పములసుభువిలోన। ప్రీతిపుట్టనిజము పేదలకునైన ॥౫౪౫॥ ఈబాలచందంబు ఇపుడుజూచినయట్టి। స్త్రీలకేభ్రమపుట్టె చెప్పసిగ్గాను ॥౫౪౬॥ ఇంతచక్కనిబాల యేయింటనుండినను। కిరువెందుకుండును మరివారికెల్ల ॥౫౪౭॥ యెన్నెన్నిజన్మాలు యికమనమెత్తినను। ఈలాటిసుందరిని ఇకజూడమమ్మ ॥౫౪౮॥ మనరాజుకొడుకును మనము చూడగలేదు। కోడలునుజూస్తిమికోరికలరగను ॥౫౪౯॥ ఆరీతిపురజనులు ఆశ్చర్యముగబల్కుచు। సొగసైనత్రైలోక్యసుందరియెయపుడు ॥౫౫౦॥ అత్తగారికిమ్రొక్కి అతిభక్తిమీరంగ। మరిపెద్దలకుమ్రొక్కె మానుగానపుడు ॥౫౫౧॥ మ్రొక్కగానేయత్త ముదితకౌగిటజేర్చి। కోడలినిముద్దాడి కొంత్రవివించె ॥౫౫౨॥ అలయరుంధతియట్లు అయిదువతనముగలిగి। వసుధలోనిప్పుడు వర్ధిల్లుమమ్మ ॥౫౫౩॥ శచిదేవియింద్రుని చందమునవర్ధిల్లి। పుత్రసంతానంబు పొందుదువుగాత ॥౫౫౪॥ గౌరీశునుబోలి మీరుమెలిగి కలిగి। వర్ధిల్లవలెనమ్మ వసుధలోపలను ॥౫౫౫॥ అమితలదేవియును అపుడు దీవెనలిచ్చి। కోడలినితీసికొని వేడుకనుజనియె ॥౫౫౬॥ అన్నిదిక్కులుని

ట్లుఅంతఃపురము చేర। ఎవరియిల్లకువారు పగిరంతటను ॥౫౫౭॥ తను
వాతసుందరియు తగభక్తిమీరంగ అత్తమామలయొద్ద అనుకూల
యయ్యె ॥౫౫౮॥ తల్లిచెప్పినకన్న తగినభయభక్తులను। అత్తింటమె
సలుకొనె అపుడుసుందరియు ॥౫౫౯॥ తనతోడిచెలులతో తానుఘ
నముగనుండె। పవిధపునడువడి యెంచిచూచినను ॥౫౬౦॥ లోకవి
ఖ్యాతిగా లోలాక్షిసుందరియు। అత్తింటకొన్నాళ్లు అతిభక్తినుండె
॥౫౬౧॥ ఈరీతికొన్నాళ్లు ఇంతికేగడువంగ। పట్టశక్యముగాని
ప్రాయంబువచ్చె ॥౫౬౨॥ తీరైనకన్నుల నోరచూపులుబుట్టె। న
డకమరియొకవింత నవకమలరగను ॥౫౬౩॥ నడుముసన్నముదేరె
నాతిమైతీరపుడు। పసిడిచాయలుమించి భాసిల్లుచుండె ॥౫౬౪॥ ర
తిబంధములుచాల వ్రాయబడియున్నట్టి। చిత్తరువులనుజూచి చెలి
యనవ్వుచును ॥౫౬౫॥ పతిసతియునున్నట్టి పద్ధతులుతాజూచి। తన
సాటిచెలులతో తానునవ్వుచును ॥౫౬౬॥ పట్టశక్యముగాని ప్రా
యమునకన్నులను। పొగరెక్కి-యాబాల మిగులదుఃఖించె ॥౫౬౭॥
పతిని జూచెదనన్న భావమున మదిలోన। వెదకుచుండెను చాల
యింతి వింతగను ॥౫౬౮॥ మేడలను మిద్దెలను మించుచావ
డివెంట। సందులనుగొందులను సకలగేహముల ॥౫౬౯॥ ఇరుకు
మరుగులు వెదకి యెచ్చోటగానక। తనలోనతానపుడు తలపోయు
చుండె ॥౫౭౦॥ ఇదియేమిమాయయో ఇదియేమివింతయో। నేనువచ్చి
నమొదలు నేటిదాకయును ॥౫౭౧॥ మాటైనవినలేదు మరికల్లగన
లేదు। తల్లియునుదండ్రియును తలచరెన్నడును ॥౫౭౨॥ దాసదా
స్యాదులను తలచలేదెన్నడును। మాచిన్నరాజనుచు మరియెవ్వరై
న ॥౫౭౩॥ అనియిట్లుభ్రాంతింది అపుడుసుందరివేగ। కల నిజములు రెం
డు గానవలెననుచు ॥౫౭౪॥ గుణవంతురాలైన కొమ్మకొక్క-తెంబిలి
చి। యేకాంతమునతాను యిటనుచుబలికె ॥౫౭౫॥ నాయమ్మనా
తల్లీ నాకుచెలికత్తెవు। నీకంటెచుట్టంబు నాకెవరుగలరు ॥౫౭౬॥
తల్లివైననునీవె తండ్రివైననునీవె। తోడబుట్టువుగూడ నీవేడుకలరగ
ను ॥౫౭౭॥ నేనువచ్చినమొదలు నేటిపర్యంతంబు। కలికిరో నాపతి
ని కనలేదు నేను ॥౫౭౮॥ పరదేశమునకును బంపియున్నారేమొ। త
ల్లియునుదండ్రియును దలచరెన్నడును ॥౫౭౯॥ చుట్టాలుబంధువు

లు చూడవచ్చిరినన్ను। వార్త్రైననాపతిని వర్ణించుచేరు ॥౪౮౦॥ ఇ
దియేమిమాయయో యిదియేమివింతయో। నాపురుషుచందంబు నాకింక
చెప్పుము ॥౪౮౧॥ నాతల్లి నాయమ్మ నావిన్నచేడెరో। ఉన్నదు
న్నట్లుగానొప్పుగా చెపుము ॥౪౮౨॥ ఆటపైసినాకిమ్మ నేలాగునుం
దునో। తరుణిరో యెవరైనతప్పించుతేరు ॥౪౮౩॥ అని [illegible]
రి అతిదీనమును బాలిక। చెలికత్తెయటుపైని చెప్పదొడఁగెనుగా ॥౪౮౪॥
నా [illegible] నాతల్లి నన్నడిగితివిగనుక। వినవమ్మ చెప్పెదను వినుచెలంగ
ను ॥౪౮౫॥ పాలకుఁడు పురుషుండు పుణ్యభోగియెతల్లి। [illegible] చూడ
[illegible] ॥౪౮౬॥ [illegible] గలవు [illegible] లుక
లు [illegible]। [illegible] వాఁడె నెలత నీమగఁడు ॥౪౮౭॥ [illegible]
[illegible] భూభారమెల్లను బూనగలవాఁడు
॥౪౮౮॥ శ్రీవిష్ణు[illegible] కంకణము। నాగ[illegible]కాధినా
[illegible] ॥౪౮౯॥ వసుధలో జనియించి [illegible]లో మూఁడు। పె
[illegible] నీమగఁడు ॥౪౯౦॥ [illegible] విప్పిచె
ప్పినను [illegible] తెలియకను [illegible] ॥౪౯౧॥ చెలికత్తె
[illegible] నాకేమి తెలియును [illegible] ॥౪౯౨॥
[illegible]
తేటగాఁజెప్ప ॥౪౯౩॥ [illegible] నేల।
[illegible] ॥౪౯౪॥ నావిభుని [illegible] చెప్పక
[illegible] ॥౪౯౫॥ [illegible] సభ
[illegible] ॥౪౯౬॥
అనియిట్లు [illegible]
నొంది ॥౪౯౭॥ [illegible] చెప్ప నా[illegible]
[illegible] ॥౪౯౮॥ [illegible] నన్నా।
[illegible] ॥౪౯౯॥ [illegible] వారి
[illegible] ॥౫౦౦॥ [illegible]
[illegible] ॥౫౦౧॥
[illegible] తేటగాఁ
లికె ॥౫౦౨॥ [illegible] నీవిభుని నడ
[illegible] ॥౫౦౩॥ [illegible]

పడక అడుగుము భామరో యనిన ॥౧౦౪॥ ఆమాటకును లేచి అతివేగ
సుందరి। అత్తయుండెడిదరికి అపుడు చనుదెంచె ॥౧౦౫॥ అత్తరో మా
యత్త ఆలింపుమీమనవి। ఉన్నచందము నేను విన్నవించెదను ॥౧౦౬॥
నేను వచ్చిన మొదలు నేటిపర్యంతంబు। నా విభుని గన లేదు నా భాగ్యమే
మొ ॥౧౦౭॥ తల్లిదండ్రులు మీరు తలచ రెన్నడు సుతుని। దాసదా
స్యాదులు తలచ రెన్నడును ॥౧౦౮॥ పరదేశములకైన పంపించియుం
టిరో। ఏమాయెనో నాథుడెక్కడుండెనుగా ॥౧౦౯॥ ఉన్నదున్న
ట్లుగా నొప్పుగా చెప్పండి। చెప్పకున్నను నేను శీఘ్రంబుగాను ॥౧౧౦॥
ప్రాణేశ్వరై యిపుడు ప్రాణంబు విడుతును। అనుమానమిక వద్దు అత్తరో
వినుమా ॥౧౧౧॥ త్రైలోక్యసుందరియు తెంపుగా బలుకంగ। అమిత
లీదేవపుష్ప అవనిపై వ్రాలె ॥౧౧౨॥ కొంతసేపున దెలసి అంతరంగము
నందు। చింతించి పలికెను వింతగా నపుడు ॥౧౧౩॥ చెప్పిన నేమౌనో
చెప్పకయున్న నేమౌనో। యిక నేమి చేతునని యింతి చింతించె ॥౧౧౪॥ ఇ
టపైని యిక నేను మటుమాయలుంచితే। సుందరి బ్రతుకదు యెంతకీ మా
య ॥౧౧౫॥ అనిమనసులో తాను అధిక సాహసమూని। కోడలావి
ను మనుచు గొబ్బున నెయ్యెడ్చె ॥౧౧౬॥ నా పూర్వపుణ్యంబు నా భా
గ్యమేమందు। విశ్వంబులో తెనిపించజరిగెనుగా ॥౧౧౭॥ నా గృహవా
సమున నాగరాజే పుట్టె। పుట్టగా నేమంత్రి పుడమిలో పలను ॥౧౧౮॥
పుత్రుడంచును వేగ పురములో సాటించె। మటుమాయ గప్పించె
మంత్రిపుంగవుడు ॥౧౧౯॥ కత్తినే చూపించి కాంతరో నిను దెచ్చె। నే
మందు నే తల్లి యిక జూడుమనుచు ॥౧౨౦॥ మూలనుండిన పెట్టె ముంగ
టికి తా దెచ్చి। కన్నీరులొలుకంగ కాంత తా బలికె ॥౧౨౧॥ పడతిరో
నీ విభుడు ఫణిరాజు చూడుమనుచు। దానిసుందరియెదుట ధరణిపైడించె
॥౧౨౨॥ పెట్టె మూతయు దీసి యిట్టట్టు కదపంగ। ఫణిరాజు చెఱ్రివ
నిపగడెత్తి లేచె ॥౧౨౩॥ నాలుక లుగిలుచును నాశిపైనురుకంగ। ద
బ్బున నె సుందరి ధరణిపై బడెను ॥౧౨౪॥ మొదలు తెగిపోయిన్న కదళి
కాతరువట్లు। నిలుచున్నపాటున నె నెలత పడిపోయె ॥౧౨౫॥ తలకా
యు తెగినట్టి తగురు మొండెములాగు। తరుణి మూర్ఛయు జెంది ధరణిపై బ
డెను ॥౧౨౬॥ గడ్డదరివృక్షంబు ఒడ్డు తెగిపడ్డట్లు। చుక్క తెగిప
డ్డట్లు సుందరియు బడెను ॥౧౨౭॥ పడియొక్క జామునకు పడతి మూ

ర్భనుదెలసి। దిగ్గననుతా లేచి గగ్గోలుపెడుచు ॥౬౨౮॥ అత్తగారి
నిజూచి అచటచెలులనుజూచి। గుండెపైమొత్తుకొని కొమ్మయిట్లనియె
॥౬౨౯॥ అత్తరో మాయత్త అగ్నిలోదేవసుచు। పేరుజగతినిగలదుప్ర
ఖ్యాతిగాను ॥౬౩౦॥ నీవంటిపాపిష్ఠ యేలోకమునలేదు। పాముకేన
న్నిచటపడతి జేసితివి ॥౬౩౧॥ నీయొద్దనున్నట్టి నెలతలకునైనను।
కనికరములేదాయె కఠినాత్మురాల ॥౬౩౨॥ ధర్మాంగరాజపుడు తగ
దనకయీలాగు। పాపిష్ఠమగుపనికిపాలుబడెనమ్మ ॥౬౩౩॥ పూ
ర్వజన్మమునందు పొలతిరో మీరిట్లు। ఈలాటికార్యములు ఎన్నిచేసితి
రో ॥౬౩౪॥ ఆపాపఫలమిదియె అదిమిమ్ము వదలక। ఈజన్మమునమీకు
యిట్లుకాపండె ॥౬౩౫॥ నరులగర్భమునందు నాతిరో యిదివరకు। శే
షుడుపుట్టుట జగతిలో లేదు ॥౬౩౬॥ శాస్త్రపురాణాలు చదివిం
చివిన్నను। ఈవింత లేదెచట నెంతైనగాని ॥౬౩౭॥ చెప్పెడుకథలైన
చెప్పుకొనవినలేదు। పాడుపుడుకథలైనపాడుచుకొనలేదు ॥౬౩౮॥ నా
ల్గుయుగములయందు నడువళ్లువిన్నను। ఈరీతిలేదుగా ఎంతైనగాని
॥౬౩౯॥ బుధులుపండితులైన భువిలోననిదివరకు। ఈవింత జెప్పుట
నుఎప్పుడువినలేదు ॥౬౪౦॥ పజాతిగర్భమున ఆజంతువులుబుట్టు। ఇతర
జంతువులుపుట్టుటిలలోనలేదు ॥౬౪౧॥ మీనాడు ఈవింత మేదినినిజరిగె
ను। ఎంతపాపిష్ఠులో యీజగములోన ॥౬౪౨॥ ఈవింతజూచిన
ను ఎంతమాత్రముమీకు। బుద్ధిరాదయ్యెను పొలతియేమందు ॥౬౪౩॥
పూర్వకర్మము తమకుపుడమిలోజూపెనని। సిగ్గులేదాయెను జేస్తి
రీపనులు ॥౬౪౪॥ నాయుసురుమీవెంట నాతిరో వదలకను। పదునా
ల్గుజన్మములుపట్టి కుడుపునుగా ॥౬౪౫॥ ఇది ఘోరపాపంబు ఇదివద్దత
గదనుచు। పట్నమున నొకరయిన పలుకలేదటవే ॥౬౪౬॥ ఇంతకఠినాత్మకు
లు ఈపురినిఉండంగ। కనకాపురాఖ్యయుగలిగెగాబోలు ॥౬౪౭॥ పట్నం
బులోనున్నప్రజలెల్లనొకబుద్ధి। పట్టిప్రాసిన యట్టి బ్రహ్మానవలెను ॥౬౪౮॥
పంచమహాపాతకుల పట్నమందురుగాని। ఈపట్నమే కాని ఇట్టిదికగల
దా ॥౬౪౯॥ పాము నరుమనిసిక్కిని పరిణయముభువిలోన। తగదనుచు
నొకరైనతప్పించరైరి ॥౬౫౦॥ మాయమందులుకొన్ని మహిలోనజె
ప్పుదురు। కైకతాబుద్ధినిగల్పించెననుచు ॥౬౫౧॥ రామరావణులకు
రణముగలిగించెనని। చుప్పనాతిదిమహిమ జెప్పెదరుతొలి ॥౬౫౨॥

అర్ధరాత్రిని తాను అనిరుద్ధు దెచ్చెననీ। చిత్రరేఖను తొల్లి జెప్పఁగా వినమ
రుగా ॥౬౫౩॥ అవనిలో సరివారు అతిబుద్ధిమంతులని। కథ [illegible]
రు బుధులు చెప్పుదురు ॥౬౫౪॥ భేరీ మృదంగాలు బోరుమని మ్రోయంగ।
నెలమి రావణుతోడ అప్పుడు దలఁచిరిగా ॥౬౫౫॥ పుట్టవగలేమీ గుట్టముగ
కత్తికిని। పెళ్లి జేసితి రప్పుడు ప్రజ్ఞ మీకౌను ॥౬౫౬॥ మీమాయ ప్రజ్ఞలను
మేదినిని సరిరారు। నేడైన నాందైవ నాకు కనేల ॥౬౫౭॥ ఈ సుందర
ముతోడ ఇలలోన బుట్టంగ। బ్రహ్మ నాకిపుడిట్లు పవిత్రము జేసె ॥౬౫౮॥
క్రిమికీటకాదుల క్రిందిజన్మమునందు। పుట్టి మునుగిట్టుచును పోరులు
చుంటిరిగా ॥౬౫౯॥ ఈనాటికిని నన్ను ఇలలోన సిగ్గొప్ప। సహజన్మ
మెత్తించె నళినగర్భుండు ॥౬౬౦॥ పురుషులలో పలనన్ను పుట్టించె నే
బ్రహ్మ। విభుని సౌఖ్యంబులు ఇపుడీన్యరాదా ॥౬౬౧॥ పతిలేని యా
టువంటి పడతి యౌవనము। పాడింటి కుడంబు పగిదగానుండు ॥౬౬౨॥
విభుడు ఒద్దను లేని వెలఁదిశృంగారంబు। అడవిలో వెలవెను ల్గాడిన
ట్లుండు ॥౬౬౩॥ పతిని సతియును నిద్దరు పవ్వళింపని బ్రతుకు। అడవి గాచి
న వెన్నెలట్లుగా నుండు ॥౬౬౪॥ నా ముద్దు ముచ్చటలు నా [illegible] మా
వారు। మా నాధ లెనసి మగుల వేడుక నెవ్వాడు ॥౬౬౫॥ అలుసి హూటు
రీని అతిమోహ [illegible] గ్నాన। [illegible] ॥౬౬౬॥
నా వాంఛ [illegible] లు నాయా [illegible] లు నా కూడ। బుద్ధి [illegible]
[illegible] ॥౬౬౭॥ దైవయత్నము [illegible] లు [illegible] మనసిన [illegible]
ము [illegible] ము [illegible] ॥౬౬౮॥ చేసినసన [illegible] దే [illegible]
నా కమలఫలములు [illegible] జెందనుగా ॥౬౬౯॥ [illegible]
[illegible] నవస్త్ర। నా [illegible] దినమాలు నీవు చే [illegible] ॥౬౭౦॥ నా [illegible]
[illegible] నాగరాజుని [illegible]। దివ్య [illegible] చ్చె [illegible]
॥౬౭౧॥ [illegible] చెక్కని మరి [illegible] చెప్పక [illegible] ట్టి [illegible]
ము [illegible] ॥౬౭౨॥ [illegible] గాని [illegible] బలు
క। [illegible] దని అప్పుడు [illegible] ॥౬౭౩॥ [illegible]
ని కన్నె [illegible] క। సుందర [illegible] ॥౬౭౪॥
[illegible] గో [illegible] ప్ప గాజులి [illegible]। [illegible] నా
॥౬౭౫॥ కొడుకు వైనను సె [illegible]। [illegible] నే
టి దాకయును ॥౬౭౬॥ దివ్యతిక్త [illegible] గిరిగిన చ్చె [illegible] ము। నే

డుపలికితివమ్మ నెలతనాతోడ ||౧౭౭|| తిరుపతులు తిరుగంగ తరుణు
లకు వశమగునా| కొండలును అడవులును గొప్పనదులుండు||౧౭౮||
ఘోరమృగములు గలవు చోరులును గలరమ్మ| ఆడవాండ్రకు వశ
ము అదివట్టిమాట ||౧౭౯|| ఈ పేరు బెట్టుకుని ఇల్లు వెడలుచు నీవు
డు| పాము నొక పుట్టలో పారంగదోలి||౧౮౦|| వ్యభిచారివై నీవు వ
ర్తించుట కెయిపుడు| ఈ బొంకు బొంకితివి ఇది నిజము గాదు||౧౮౧|| అ
త్తగారి రీతి అతికఠినముగ బలుక| సుందరియు మూర్ఛిల్లి సూటిగా బలి
కె||౧౮౨|| అత్తరో మాయత్త అవనిలో లేనట్టి| కఠినంబులాడెదవు
కాంతతగునటవే||౧౮౩|| నా మంచిచెడ్డలు నా మదియు తెలియక|
యీరీతి బలుకంగ నోరెట్లు వచ్చె||౧౮౪|| పంచభూతము లెరుగు పర
మేశుడెరుగును| నెలతరో నామనసు నీకేమి దెలియు||౧౮౫|| ఫణిరా
జు అయినట్టి పతితోడ నేగూడి| లోకమున తిరిగిన నాకు తప్పేమి
||౧౮౬|| పతిదైవమని చాల పాలించనటువంటి| పడతులకు తప్పేను
పరగ భువిలోన ||౧౮౭|| పతికి మారాడిన పడతులీ భువిలోన| కాకు
లై పుట్టుదురు కాంతరో వినవే||౧౮౮|| పతికన్న ముందుగా సతిభు
జించినగాని| కుక్క జన్మంబౌను కొమ్మరో వినుమ||౧౮౯|| పతికన్న
ముందుగా పవ్వళించిన యట్టి| పడతులే భువిలోన పందులౌదురుగా
||౧౯౦|| విభుడు చెప్పినమాట వినని కాంతలు భువిని| కొండచిలువలు
గార కొమ్మరో ముందు||౧౯౧|| మగనికిని వెన్నిచ్చి మారునడచిన గాని
గాడిదై పుట్టును కాంత ధరలోను||౧౯౨|| నాథుండు పిలిచిన మోద
మున బలుకని| దోసకారి భువిని ఊసరిలౌను||౧౯౩|| ఈలాగు మరి
కొన్ని యింతులకు తప్పులను| నాకేమి తప్పమ్మ నాతిరో వినుమా
||౧౯౪|| పతితోడ నేగూడి నతులు ముల్లోకములు| పరికించి తిరిగిన నేమి
తప్పమ్మ ||౧౯౫|| అని యిట్లు సుందరి అత్తతో బలుకంగ| నీవా
తచాపలు అతివేగమునను||౧౯౬|| సభలోను కూర్చున్న జననా
థునకు జెప్ప| ధర్మాంగుడు అపుడు తత్తరంబుగను||౧౯౭|| మంత్రి
పుంగవులతో మరి పెద్దబుధులతో| అంతఃపురిము జొచ్చి అతిశీఘ్ర
మునను ||౧౯౮|| అత్తకోడలు నిట్లు అపుడు బలుకుచునుండ| ఆ చో
టికే తెంచె ఆమహారాజు||౧౯౯|| మామగారిని జూచి మగువ సుందరి
యపుడు| గుండె బాదుకొనుచు గోలుమనియేడ్చె||౨౦౦|| కోడలేరీతిగా

పెట్టెనెత్తి పైబెట్టె ॥౨౪౯॥ మంత్రిపుంగవులార మరి బుధులు పండితు
లు। శీఘ్రముగ మీరంత సెలవులివ్వండి ॥౨౫౦॥ అనుచు సుందరియ
పుడు అతి తెంపుగా నడువ। ఘోరమని వారంత గోలు పెట్టిరిగా ॥౨౫౧॥
దేవిడీలను దాటి దేదీప్యమానముగ। రాజవీధులగడచె రంగుమీరగను
॥౨౫౨॥ పాలతినడచుట జూచి పురజనులు యావత్తు। పర్వగెత్తి వచ్చిరి
పురవీధిలోన ॥౨౫౩॥ గుంపులను గూడుకొని గుజగుజలు పోయుచును।
కాంతనొకతెను జూచి కన్నీరులొలుక ॥౨౫౪॥ తమలోన తమరపుడు
తలపోయ దొడగిరి। స్త్రీలు పురుషులు గూడి విలువగా నపుడు ॥౨౫౫॥
ఇంత చక్కని బాల కీకష్టమబ్బెను। బ్రహ్మ వ్రాసిన వ్రాలు పాయదేరి
కిని ॥౨౫౬॥ మంత్రిపుంగవుడిట్లు మటుమాయ గల్పించి। బాలనిచ్చ
టదెచ్చి బాగు జేసెనుగా ॥౨౫౭॥ ఘోరపాపం బిదితగదు తగదనకను।
ధర్మాంగుడుండపుడు తానొప్పుకొనెను ॥౨౫౮॥ రాజమంత్రులు ఇపు
డు రహస్యములు జేసిరి। గొప్పింటి నడువడికి తప్పులవి లేవు ॥౨౫౯॥
ఈలాటి కృత్యంబు ఇలజనులు చేసినను। అదిమి శిక్షింపను అధికారులు
వారు ॥౨౬౦॥ కొండంత తమ తప్పు కొద్దిగానితరుల। గోరంత తప్పును
కొండ సేయుదురు ॥౨౬౧॥ అధికార్ల తప్పులు కనలేరు ఎవ్వరును। ఈ
ఘోర కృత్యంబు ఇలమీద గలద ॥౨౬౨॥ ఈలాగు కొందరు విలువగా బ
లుకంగ। అందులో మరి పెద్దలపుడు ఇట్లనిరి ॥౨౬౩॥ ఎందుకా రాజు
ను నిందింపబని లేదు। పూర్వకర్మంబిట్లు పోదు ఎవరైన ॥౨౬౪॥ రా
వణాదుల ద్రుంచ రాముండు జనియించె। కైకను సందామె కానరా
తొల్లి ॥౨౬౫॥ కురుసేన కూలంగ దరియయ్యె కాలంబు। శకుని కెనినిం
దామె చెప్ప నేటికిని ॥౨౬౬॥ ఘోరపాపము తాను కోరి చేసినయట్టి।
తొల్లి జన్మము కర్మ మెల్ల తప్పకను ॥౨౬౭॥ కరమొప్ప సారంగు కాళ్ళు చే
తులు బోయె। చిత్రాంగికిని నిందశీఘ్రముగ వచ్చె ॥౨౬౮॥ ఈలాటి నింద
లు ఇలలోన మరికొన్ని। గలవ ద్రపరికింప కారణంబేల ॥౨౬౯॥ ఎవరిక
ర్మము వారి కెప్పుడును తప్పదు। నిందపైవారలకు జెందుచుండెనుగా
॥౨౭౦॥ ఈరీతి కొందరు ప్రాకటంబుగ బలుక। మరికొందరప్పుడు మా
నుగా దెలుప ॥౨౭౧॥ ఈలాటి పాపంబు ఇలలోన లేదన్న। ఒంటరిగ
నా బాలవనము కేపోగా ॥౨౭౨॥ రామావతారాన రమణి సీతాదే
వి। వనవాసమేగిన వాడుకం మురుగా ॥౨౭౩॥ రామలక్ష్మణుల తోర

మణి వెళ్లెనుగాని। ఒక్కతె వెళ్లుటవార్త విన లేదు ॥౨౨౪॥ నలరోజు
పాండవులు నాహరిశ్చంద్రుండు। మొదలైనవారలు ముదముతోడు తను
దంపతులుజతగూడి వనముకెళ్లిరిగాని। చెప్పుకుందురుతొల్లి యెప్పు
డైనను ॥౨౨౬॥ ఈలాటిపాపంబు ఇలలోన ఎవ్వరికి లేదర్రె
చూడగా లోకమైనను ॥౨౨౭॥ పురజనులు ఈరాగు మరిమరియు దుః
ఖపడ్నాతి వెను వెంటనునడువజొచ్చిరిగా ॥౨౨౮॥ జనులెల్ల యీరీతి
తను వెంటనడువగ। పణతిసుందరియపుడు। పట్టణముదాటె॥౨౨౯॥
మర్రిచెట్టుక్రింద మరిపెట్టెయునుదించి। తనతోటి చెలులతో తాబలికె
నపుడు ॥౨౩౦॥ నాతులారా నాకు నగలు భూషణములేల। రుద్రాక్ష
పేరులు భూషిగా తెండి ॥౨౩౧॥ అతిసుందరంబైన అంబరాలికనేల। కా
షాయవస్త్రములు గట్టుతా నమ్మ॥౨౩౨॥ అగరుగంధము లేల అతివేగము
న దెచ్చి। విభూదిపొయ్యరే వేగనాకనెను॥౨౩౩॥ అనియట్లు చెప్పిం
చి అతివేగసుందరి। కాషాయవస్త్రములు కడువేగదాల్చి॥౨౩౪॥ మే
నిండవిభూది మేలుగా తాబూశి। మెడను రుద్రాక్షలు తడయకను దా
ల్చి ॥౨౩౫॥ చుట్టుకుదురుగబట్టి గట్టిగా తాచుట్టి। నెత్తిమీదను బెట్టె
నెలతక్రొక్కనను॥౨౩౬॥ సూర్యచంద్రాదులకు సూటిగా తామ్రొ
క్కె। గగనభూదేవులకు కడువేడ్క మ్రొక్కె ।౨౩౭। తలిదండ్రుల
కు మ్రొక్కె। తగ పెల్వులకు మ్రొక్కె। నాగరాజును మ్రొక్కె నాతిగ్రొ
క్కనను॥౨౩౮॥ పెట్టెగ్రక్కన యెత్తి పెంపొందశిరసుపై। చుట్టు
కుదురుశివమట్టుగానుంచి॥౨౩౯॥ నలుదిక్కులను జూచి నాతిఅం
దరివద్ద। సెలవందుకునినడచె శీఘ్రంబు గాను॥౨౪౦॥ ఇంద్రియం
బులు ద్రుంచి ఏకచిత్తంబుగా। పతిభక్తిమీద నే పణతినడచెనుగా॥
౨౪౧॥ యేచింత్తలునుమాని యెటువరిగిచూడకను। ఉత్తరాదికినడ
చె తత్తరంబుగను॥౨౪౨॥ అడవులను కొండలను అపుడుసుందరిగ
డచి। అతివేగమున నడచె। అబలయానవుడు ॥౨౪౩॥ సింహాద్రిమల
యాద్రినేమైనమలయాద్రి। ద్రోణాద్రిమొదలైన దొడ్డకొండలను
॥౨౪౪॥ కులపర్వతములెల్ల కొమ్మగ్రక్కున నడచి। అతిఘోరవనము
లు అబలతాజూచి॥౨౪౫॥ ఒకటిరెండును మూడునాలుగనాల్గేడు॥
పదిరెండు దినములు పణతితానడచె ॥౨౪౬॥ ఇదిరాత్రి ఇదిపగలు
ఇదిరాయిముల్లనక। అతివేగమునడచె అతివసుందరియు॥౨౪౭॥

ఈరీతిగానడచి హిమగిరికి తా నేగి। గంగబుట్టినచోటు గంగోత్రిజూచి॥౯౮॥ విష్ణుపాదమునుండి వెడలినదియాగంగ పావనాకారను చు పణతిగ్రక్కుననను॥౯౯॥ దండంబులనుబెట్టి నిండువేడుకతోడ। పతిభక్తితోనందు పణతిమునిగెనుగా॥౧౦౦॥ స్నానంబుచేయంగ చలిచేతవడబట్టి। వడ్డునున్నావారువనితనేదిశి॥౧౦౧॥ మంటదరినుంచంగ వెండనేవడదీరె। తెలవచ్చియాబాల తేరిజూచెనుగా॥౧౦౨॥ నాగరాజునుజూచి నాతిసంతోషించి। గంగనటుప్రార్థించె గ్రక్కుననునడచె॥౧౦౩॥ గంగనేత్యాగించి కడుదండములుబెట్టి ఆచోటతావెడలిఅబలతామగుడి॥౧౦౪॥ అతివేగముననడచి అటహరిద్వారమునపట్నంబుతాజేరి పణతియావేళ॥౧౦౫॥ పరమసంన్యాసులనుబైరాగులున్నట్టి। మఠముతాజూచి మగువతానడచె॥౧౦౬॥ సూటిగాత్రిపురములు। కడువేగద్రుంచినాఘనుడనన్నేలు ॥౧౦౭॥ హరిమూర్తియున్నట్టి ఆలయముదరికేగి। విష్ణుమూర్తినిదలచి నివ్వతోడుతను॥౧౦౭॥ సాష్టాంగదండములు చాలగానర్పించి వేడుకొనినావేళ వెలదివింతగను॥౧౦౮॥ అలనాడుగజరాజు నాపదలుగడిపిన। ఆదివిష్ణుడనన్ను అరసిరక్షించు॥౧౦౯॥ మత్స్యావతారమున మరిసోమకునుద్రుంచి। వేదములుదెచ్చినా వేల్పురక్షించు॥౧౧౦॥ కూర్మావతారమై కొండవీపునదాల్చి। సురలుగాచినతండ్రి అరసిరక్షించు॥౧౧౧॥ దశరూపధరనీవు దయతోడరక్షించు। దీనపోషకనాకు దిక్కునీవనుచు॥౧౧౨॥ హరిమూర్తికీరీతి అతిభక్తితోమ్రొక్కి। అచ్చోటతావెడలి హెచ్చుగానడచె॥౧౧౩॥ బదరినారాయణముధామతాసేవించి। బదరికేదారంబు పణతిసేవించె॥౧౧౪॥ బ్రహ్మకపాలంబు ఇమ్ముగాతాజేరి। అచ్చటనుస్వాములకు అతిభక్తిమ్రొక్కి॥౧౧౫॥ పదునెనిమిదక్షోణి ప్రేంచుకూలినచోటు। ఆకురుక్షేత్రంబు అబలసేవించె॥౧౧౬॥ అచ్చోటనేవెడలి అతివేగముననడచి। చిత్రకూటముకేగ చెలియగ్రక్కుననను॥౧౧౭॥ ఒకరాత్రియచ్చోట నొప్పుగాశయనించి। తులసిబృందావనము తొందరగ జేరె॥౧౧౮॥ శ్రీకృష్ణుపూజించి స్థిరముగాయింటింట పణతిగ్రక్కుననచూచి దండములుపెట్టె॥౧౧౯॥ కృష్ణవాసుదేవ కేశవ పరమాత్మ। అతివేగముననన్ను అరసిరక్షించు॥౧౨౦॥ పూతకాంతకనన్ను పోషించురక్షించు।

కంసమర్దనన్నన్న కాపిరక్షించు॥ర౨౧॥ పాంచాలఆపదలు బాపి
నాతండ్రి। కరుణించురక్షించు పరమపావనుడ॥ర౨౨॥ శ్రీకృష్ణ
హరికృష్ణశ్రితజనపాలకా। పతిదానమిప్పించుపరగనన్నేలు॥ర౨౩॥
అనియిట్లుధ్యానించి వనితగ్రక్కున వెడలి। అతివేగముననడచి అ
యోధ్యజేరి॥ర౨౪॥ సరయునదియులోని సఖియస్నానము చేసె।
శ్రీరాముకోపలకు చేక్రక్కున॥ర౨౫॥ శ్రీరామజయరామ సీతా
పతేరామ। దానవాంతకరామ దయజూడునన్ను॥ర౨౬॥ ఇక్ష్వా
కకులతిలుక ఇందిరాపతిరామ। తారకాంతకనన్ను దయచూడుస్వా
మి॥ర౨౭॥ యీరీతియనుచుకాంత సారెకుధ్యానించి అచ్చోటతా
వెడలి అబలతానడచే॥ర౨౮॥ ప్రియాగపట్నం బ్రాప్రియములోను
తచేరి। త్రివేణిస్నానంబు సఖియచేసెనుగ॥ర౨౯॥ అచటస్వాము
లకెల్ల అతిభక్తితో మొక్కి। గ్రక్కుననుతా వెడలి కాంతతానడచే॥
ర౩౦॥ పవనాశనీ కాశీ పట్నంబుతా చేరి। కాశిగంగాలోను చేసె
స్నానంబు॥ర౩౧॥ కాలభైరవనపుడు కనుపెట్టసేవించి। అన్న
పూర్ణకు మొక్కె అతిభక్తితోను॥ర౩౨॥ విశ్వనాథునిగుడికి వెల
దిగ్రక్కునచేరి। సాంబమూర్తికితాను సాష్టాంగబడెను॥ర౩౩॥ ప
డిచేతులను మొగిచి పణతితాజోడించి। వేడుకొనినావేళ వేయువిధ
ములను॥ర౩౪॥ భూచక్రమేనీకు పొందుగారథమయ్యె। చంద్రములువే
దములుకోరిచూడగను॥ర౩౫॥ కొమరొప్ప బంగారుకొండనీకునువి
ల్లు। వేవుజిహ్వలుభోగి వింటినారౌను॥ర౩౬॥ ఇంబుజాక్షుడునీ
కు అతిఘోరశరమయ్యె। బ్రహ్మసారధియయ్యె. బాగుమీరగను॥ర౩౭॥
సుకలుబయలుగూర్చి సూటిగాత్రిపురములు। కడువెగ్రంచినాఘ
నడనన్నేలు॥ర౩౮॥ ఆదిరుద్రుడవీవు అప్రమేయుడవీవు। పార్వతీశు
డవీవు పరగరక్షించు॥ర౩౯॥ హాలాహలమ్ముమ్రింగి అమరులనుగాచి
న। దయశాలినంనిపుడు దయజూడవయ్య॥ర౪౦॥ విశ్వనాథునియి
ట్లు వెలదిస్తోత్రముజేసి। కోటిలింగాలపుడు కొమ్మదర్శించి॥ర౪౧॥
పంచక్రోశముదిగిరి పణతిగంగయుదాటి। రామనగరను రెరగాణిగ్ర
క్కునను॥ర౪౨॥ అచ్చోటవ్యాసులకు। అతిభక్తితో మొక్కి। తడ
యకను ఆవేళ తరుణినడచెనుగా॥ర౪౩॥ ఘనపట్నముకుజేరిగ్రక్కు
ననుసుందరి। అప్పగయలనుతిరిగేనిష్టతోడుతను॥ర౪౪॥ పాల్గొ

కానదిలోన పుణ్యస్నానముజేసి। విష్ణుపాదముజూచి వేగసేవించె
॥౨౪౫॥ అచ్చోటనే వెళ్లి అతిగ్రక్కుననడచి। వైద్యనాథముజేరె। వ
నితతానపుడు॥౨౪౬॥ అచటున్న స్వాములకు అతిభక్తితో మొక్కి।
మరునాడుబయలెల్లె మగువ తానపుడు ॥౨౪౭॥ కపిలముని అలనాడు
జపముచేసినచోట। కలకత్తపట్నంబు కలికిజేరెను గా॥౨౪౮॥ వే
యుమోములతోడ వెలయంగనంబుధిలో। గంగాసంగమువద్ద కలికితా
మునిగి॥౨౪౯॥ సాగరంబుకుపదియు సాష్టాంగములు చేసి। గంగకు
నుతా మొక్కి గ్రక్కునను వెడలి॥౨౫౦॥ పణితివ్రాయారను పాలడిగి
మరివెచ్చి। ఫణిరాజు క్షేపస్థెపః భక్తితోను॥౨౫౧॥ తారసిల్లినయట్టి తగు
ఫలంబులు తానుభక్షింపుచును వేగపణతి తానడచే॥౨౫౨॥ కడువేగము
ననడచి కటకంబు తాచేరి। రెండుమహానదులలో మెండుగామునిగి॥౨౫౩॥
పొలతి వేగమెనడచి భువనేశ్వరముజేరి। అచ్చోటస్వాములకు అబలతా
మొక్కి॥౨౫౪॥ అచటనుండీగడచె అతిభక్తితో వేగ। పురుషోత్తము
ను జేరె పొలతియా వేళ॥౨౫౫॥ మార్కండేయములోను మరిసీతగుం
డములో। యింద్రద్యుమ్నములోను యింతితామునిగె॥౨౫౬॥ ఆమహా
నదిలోను అబలస్నానముజేసి। ఆవటావృక్షముకు అతిభక్తి మొక్కి
॥౨౫౭॥ కోపిలకుమున్నారు కొమ్మతావలగోని। గర్భగుడిలో కేగి
కాంతగ్రక్కునను॥౨౫౮॥ స్వామికిని పదివేలు సాష్టాంగములు జే
సి। వేడుకొనినా వేళ వెలదిపింతగను॥౨౫౯॥ శ్రీజగన్నాయక శ్రితజన
పాలక। భువనరక్షణాపుద్ధబుద్ధావతార ॥౨౬౦॥ మధుకైటభా
దులను మదములణచినతండ్రి। శీఘ్రముగజతకూచుండ శ్రీజగన్నా
థ ॥౨౬౧॥ నీలాచలనివాస నిఖిలజనరక్షక। దీనపోషకనాథ దయతో
సోపికను॥౨౬౨॥ మరికొన్నియాలాగు మనసులోనిడికొని। శ్రీజగ
న్నాథంబు శీఘ్రముగనడచే। ॥౨౬౩॥ గంజాముచత్రిపురి కడుమోద
మ్మున నడచె। ఆబరంపురమపుడు అబలతానడచే॥౨౬౪॥ అతివేగ
మునడచె ఆదికూర్మముజేరి। కూర్మకుండములోను కొమ్మతాముని
గె॥౨౬౫॥ ప్రాకారముకుచుట్టు ప్రదక్షణముచేసి। గర్భగుడిలోజే
రి కాంతగ్రక్కునను॥౨౬౬॥ శ్రీకూర్మనాయక శ్రితజనపోషక।
శ్వేతాచలనివాస। శీఘ్రముగబ్రోవు॥౨౬౭॥ మందరాద్రిని నెత్తి
మరిసురలుగాచినా। ఆదికూర్మవతారా అరసిరక్షించు॥౨౬౮॥ మూడు

మూతులునీ వెమూడుగుణములునీవె మూడులోకములకు మూలంబునీ
వె॥౧౯॥ పతిదానమిప్పించి పరగనన్నేలంగ। దిక్కునీవికనాకుదీన
పోషకుడ॥౨౦॥ ఈరాగుమరికొంత ఇంటితావేడుకొని। అడమా
ర్గము వెడలెమోదమున నడచె॥౨౧॥ అరసవిల్లియు జేరి అతిభక్తితో
మతను। సూర్యనారాయణుని సూటిగా మ్రొక్కి॥౨౨॥ ఆశ్రీకాకో
ళంబు అతివేగమున జేరి। నాగవళినదిలోన నాతితా మునిగె॥౨౩॥
భీమేశ్వరునకపుడు కోటిదండంబులెట్టి। ముఖలింగమును జేరి ముదితగ్రొ
క్కెనను॥౨౪॥ వంశావళీనదిని వనితస్నానము జేసి। ముఖలింగమూ
ర్తికి మోదమలరగను॥౨౫॥ పదివేలుదండములు భక్తితోనర్పించి।
అబలతానడచెను సంగాము జేరి॥౨౬॥ మూడేళ్ళసందుల ముదితగ్రొ
క్కినముగ। సంగమేశునకు మ్రొక్కె సాష్టాంగములను॥౨౭॥ అచ్చో
టనే వెడలి హెచ్చుగా తానడచి। రామతీర్థము జేరె రమణిగ్రక్కున
ను॥౨౮॥ రామకుండములోను రమణి స్నానము జేసి। గభగుడికేగ
తెంచె కడుభక్తితోను॥౨౯॥ రామమూర్తికి వేగ రమణి చేతులు
మోడ్చి। అతిభక్తితో మ్రొక్కె అతివసుందరియు॥౩౦॥ రఘుకులాం
బుధిసోమ రామావతారుండ। హరధనుఃఖండన యరసిరక్షించు
॥౩౧॥ ఖరదూషణాదులను మదమణచి కూల్చిన। శ్రీరామమూర్తి నన
ను శీఘ్రమున బ్రోవు॥౩౨॥ బలశాలియగువాలి బలమణచినతండ్రి
ఈపట్ల నను బ్రోవు ఇందిరారమణ॥౩౩॥ కపిసేనతో నేగి కడలిక
డ్డగట్టి। లంకపై నేగిన రామ నన్నేలు॥౩౪॥ కుంభకర్ణాదులను
కూల్చిరణమున నీవు। రావణుని గొట్టిన రామ నన్నేలు॥౩౫॥ రామ
మూర్తికి అపుడు ప్రేమతో మతిమ్రొక్కి అచ్చోట నే వెడలి శీఘ్ర
ముగను॥౩౬॥ పద్మనాభము జేరి పడతి అతివేగమున। కొండమీదకు
యెక్కి కొమ్మస్వామికిని ॥౩౭॥ పదివేలుదండములు పడతి చాలపెం
చి కొండదిగి శీఘ్రమున కొమ్మతానడచె॥౩౮॥ సింహాచలము వెళ్ళి
శీఘ్రముగొండెక్కి। హనుమంతుద్వారంబు నబతానడచె॥౩౯॥
గంగధారలోను గ్రక్కునను తానుమునిగి। గభగుడికేగెంచె కాంత
ఆవేళ॥౪౦॥ ముమ్మారుతా దిరిగి ముదిత సాష్టాంగములు। అతిభక్తితో
మ్రొక్కె అబలతానపుడు॥౪౧॥ ఉగ్రనరసింహామై ఉక్కు స్తంభమును
నంము। ఉదయించితివి తండ్రి మదనజనకుండ॥ ౪౨॥ పరమభక్తులైన

|ప్రహ్లాదుగావిన| నరిసింహామూర్తియైకనన్నేలుకోస్వామీ॥౮౯౩॥ కన
కకశిపునిబట్టి కడువేగచంపినా| నరహరిఅవతారనన్నేలుకోస్వామి
॥౮౯౪॥అప్పన్నకీలాగు అతిభక్తితోమ్రొక్కికొండదిగినడచెకొమ్మక్రగ
కుర్కనను|౮౯౫॥ అతివేగఉప్పాక అబలగ్రక్కునజేరి| వెంకటేశ్వర్లను|
అబలతామ్రొక్కి ౮౯౬॥ అచ్చోటవెడలి హెచ్చుగాతానడచి వంటి
మామిడిదాటె వనితయామెవేళ॥౮౯౭॥ శ్రీరామమునుజేరి| శీఘ్రమున
సేవించి| సర్పవరమునుజేరెసఖియతానపుడు ॥౮౯౮॥ తరుణిఅచ్చ
టవ్వెడలి ద్రాక్షారమునజేరి| భీమేశ్వరుని మ్రొక్కెభామయామెవేళ
॥౮౯౯॥ అమరరామంబును కొమరరామంబును| నందిగ్రామంబును
నాతిసేవించె॥౯౦౦॥పంచరామములిట్లు పణతితాసేవించి| కోటిపల్లి
యుజేరెకొమ్మతానపుడు ॥౯౦౧॥ మాతృద్రోహముబాపు| మరిగౌత
మిగంగ గోదావరీలో నాకొమ్మతామునిగే |౯౦౨| సోమలింగానకు
భామగ్రక్కునమ్రొక్కి| ముక్తేశ్వరముజేరె ముదితతానపుడు॥౯౦౩|
అచ్చోటసేవించి అతివేగమునడచి| అంతర్వేదియుజేరె అబలతాన
పుడు ॥౯౦౪॥ లక్ష్మీనరసింహులకులలనతాసేవించి|ధవళేశ్వరముజే
రి తత్క్షణంబునను ॥౯౦౫॥సాంబమూర్తికిచాల సాష్టాంగములజేసి
రాజమహేంద్రము వెళ్లెరమణియామెవేళ ॥౯౦౬॥ కోటిలింగాలపుడు
కొమ్మసేవించి| కొవ్వూరుగోవూరుకోరిసేవించె॥౯౦౭॥తరుణిఅట్టుపై
నడచి దక్షిణాదియునున్న|పరపశులయాపత్తుతిరిగితామనగుడి॥౯౦౮॥
ఇంద్రపాలంబునూఇంతిసేవించి| శ్రీవెంకటాద్రియు శీఘ్రముగనడ
చే ॥౯౦౯॥ శ్వేతాద్రిసేవించి చేడెవేగమెనడచే| భద్రాద్రికినిజేరె
భామయామెవేళ ॥౯౧౦॥ గోదావరిలోన కొమ్మస్నానముజేసి| రా
మమూర్తిగుడికిమగనితోచేరి ॥౯౧౧॥ గుడిచుట్టుదండాలు కోమ
రొప్పమూమార్లు| కొమ్మతాలలగొల్లకోరిసేవించే ॥౯౧౨॥ సాష్టాం
గదండములు చాలగా నర్పించి| వేడుకొని నామెళ్ళ వెలదివింతగను
॥౯౧౩॥ శ్రీరామజయరామ శీతాపతేరామ| లోకపావనరామ ని
కుడ[illegible]బు |౯౧౪॥ మూడుమూర్తులకెల్ల మూలమైనటువంటి| ఆ
దివిష్ణునాధా కరసిరక్షించు ॥౯౧౫॥ పదునాల్గుభువనములు పాలిం
చివాకృష్ణ|పత్తిదానముప్పెంపరగనన్నేలు ॥౯౧౬॥ ఈరీతిమరికొ
న్ని[illegible]వేడుకొని| అచ్చోటనేవెడలెఅతివనడచెనుగా॥౯౧౭॥కొం

కలునుఅపపులనుకొన్నకొన్నియుగడచి। నైమిశారణ్యంబునాతి చేరెను
గా॥౯౧౮॥దైవఘటనము చేతతారసిల్లిరితనకు। మునులుకొందరుఆచట
ముదితకావేళ ॥౯౧౯॥ మాండవ్యకౌండిన్యమౌద్గల్యగార్గేయకపి
లుండుచాండిల్యకౌశికుడుమొదలు ॥౯౨౦॥ వాసిష్ట ఆత్రేయవాల్మీకి
జమదగ్ని।మొదలయినమునులకునుముదితదర్శనంబె॥౯౨౧॥ పాముపె
ట్టెనుడించి పడిపడియుసాష్టాంగ। దండంబులనుబెట్టెతరుణియావేళ
॥౯౨౨॥ మునులారఘనులార ముల్లోకవందితులు। మొరలింతవినరయ్య
ముదితఅన్నియును॥౯౨౩॥ అనియిట్లుధ్యానించి తనపుట్టుపూర్వం
బు। యావత్తుతాజెప్పె ఇంతియిట్లనియె ॥౯౨౪॥ పరమపావనులా
రపతిచానమిప్పింపి। కరుణతోనన్నేలుకర్తలనుమీరు॥౯౨౫॥ నాకు
పతియైనట్టి నాగరాజునుమీరు। ఏత్రగించండని చెలియగ్రక్కునను॥
౯౨౬॥పాముపెట్టెయుమూతపణతిగ్రక్కునదీసె। మునులముందర
బెట్టె ముదితతానపుడు॥౯౨౭॥ పెట్టగానేపాము దిట్టముగపడగెత్తె।
మునులుమీదికినడచేఘనపింతగాను॥౯౨౮॥ఫణిరాజునేజూచి పరమపా
వనులయ్యు। మునులంతఆశ్చర్యములబొందెనపుడూ॥౯౨౯॥ యీచి
లువరాజుతో యిలలోనగలయట్టి। దివ్యతీరుపతులన్ని తిరిగితినితం
డ్రి॥౯౩౦॥ యేచోటతిరిగినా యేనదిలోమునిగిన। మొదటినాకమణం
బువదలలేదయ్య ॥౯౩౧॥ అనియిట్లు సుందరి అతిదీనతగబలుక।
మునులంతకరుణించి ముదితకిట్లనియె ॥౯౩౨॥ దివ్యతీరపథులంటతి
రిగినావంటివి। పేరుపేరులుమాకుకోరిచెప్పముగా ॥౯౩౩ ఘనపతి
వ్రతసేపు గనుక సీనోటను। వాటిపేరులు విన్న కోటి పుణ్యంబు
॥౯౩౪। పుణ్యంబుమాకబ్బు పాలతిసినోటను। తీర్థపథులు పేరుల
సుతేటగాదెల్పు ॥౯౩౫॥ అనియిట్లుమునులంత ఘనముగాబలుకంగ।
చేతులనుజోడించిచేడెదెల్పెనుగా ॥౯౩౬॥ వినరయ్యముని రఘున
చిత్తములతోడ। భువిలోనుతిరిగినాపుణ్యభూములను ॥౯౩౭॥ ఆకా
శగంగయు అతిపాపనాశనియు। పంపాసరోవరము గసేవిస్తి
॥౯౩౮॥ హేత్రావదికముద్యవేగవతిహేమవతి। గాయి చకా
పిలవారాహి ॥౯౩౯॥ తామ్రపర్ణియుసింధు యును
గోముఖియుస్వర్ణముఖికోరిసేవిస్తి ॥౯౪౦॥ పరపినాకి వారా
హిగరుడాది। కాళిందినదిలోనగ్రక్కుననుమునిగె ॥౯౪౧॥ సప్తము

ఖగంగయు సంగమేనా చోటు। బ్రహ్మముఖిదన చోటు పరగఁ జేవిస్తి
||౯౪౨|| మందాకినీకుబ్జ మణిముక్తనదికొంత। అస్సు తీరుద్ధతీఅపుడు
సేవిస్తి||౯౪౩|| మోసందశయు బాగు వనరంగనేజూస్తి। కృష్ణానశని
శుభునము గాజూస్తి||౯౪౪|| మాదవ సాయిత్రి మాలినీబలు వేణి। గావి
నియు మొదలుగాబలు తీర్థములనూ||౯౪౫|| మహియేశ్వ ఘనదయు
మరిసింహతత్రైణి। గోకపావనజూస్తి పాకిటంబుగను||౯౪౬|| బ
హుక్షీరనదియును బాగుగాగఁగుఱు। జ్ఞానదాయినిజూచిపూని సే
విస్తి||౯౪౭|| చంద్రపుష్కరణియు స్వామిపుష్కరణియు। నిత్యపు
ష్కరణియు నేను సేవిస్తి||౯౪౮|| హేమపుష్కరణియు ప్రేమతో
సింహాద్రి। పుండరీకేశ్వరుని పొందుగాజూస్తి||౯౪౯|| కాళీశ్వరీ
జూచి కడువేగగిరిజూచి। గోమతీపురిజూచి గోకర్ణమెళ్లి ౯౫౦||
కామోదికీజూచి కడుకురుక్షేత్రంబు। బదరికాశ్రంబపుడు బాగుగా
జేరి||౯౫౧|| ద్వారకయును సేవించి చేరిసంగామంట। నారాయణా
శ్రమునాడ్శెళ్లితని||౯౫౨|| కేదారపీశ్వరుని మోదమునసేవిస్తి।
బృందావనము పోతిపొందుగానపుడు ||౯౫౩|| పాండురంగునికపుడు
పట్టుగా సేవిస్తి। వెంకటాద్రికి వెళ్లితి వేడ్క మీరగను ||౯౫౪|| నైమిశ
ము సేవించి నాడు మధురకు వెళ్లితి। శ్రీకృష్ణపురికపుడు శీఘ్రంబుగాను
౯౫౫|| రంగనుండెర మెళ్లి రంగడిని సేవిస్తి। పంచక్షేత్రముచూస్తి బా
గుమీరగను ||౯౫౬|| అతివేగమునననడచి అనంతగిరి కెళ్లితి। వృషభాచ
లంబెళ్లితి వేడ్కమీరగను ||౬౫౭|| మాయావిసేవించి మరికుంభకోణం
బు। శ్రీశైలమెళ్లితిని శీఘ్రంబుగాను ||౯౫౮|| కంచిపురికేతెంచి ఘ
నవరదరాజులను। అతిభక్తితో మొక్కుచుప్పటవెడలి ||౯౫౯||కన
కాపురంబెళ్లితి కడుజనార్దనమెళ్లి। పుష్కరుని సేవిస్తి పొందుమీర
గను ||౯౬౦|| కైలాసగిరికెళ్లితి కడుహిమాద్రికివెళ్లితి। స్వామిశైల
ముచూస్తి ప్రేమతోనపుడు ||౯౬౧|| అరుణాద్రిసీలాద్రి అమరగఘా
ద్రియు|| అత్రికూటాద్రియునపుడు సేవిస్తి ||౯౬౨|| గోవర్ధనగిరియు
ను కోరి మెనాకంబు। గంధమాదనగిరికి గ్రిక్కునను వెళితి ||౯౬౩||
మహేంద్రాచలంబెళ్లితి మరిసింహగిరివెళ్లితి। వింధ్యాచలంబెళ్లితి వే
డ్కమీరగను ||౯౬౪|| చక్రవాలకమెళ్లితి చక్రతీర్థంబెళ్లితి। గో
మతీగిరికేగి కోరిసేవిస్తి ||౯౬౫|| ఘటికాచలంబును మహరంగస్థల

మును। జంబూనదికేగి జాగుశాయగను ॥౯౬౬॥ హస్తినాగిరి
చూచిఆపంచకావనం। కాంచీపురినందపురి శీఘ్రముగచూస్తి॥౯౬౭॥
మణికూటమందిరం మరికాంచపాదంబు। వేదపాదముచూస్తి మోదమ
లరగను॥౯౬౮। క్షీరాబ్ధివైష్ణవము। శ్రీకృష్ణతీర్థంబు।నందపాదముజూ
స్తి అందిమలరగను॥౯౬౯॥ అప్పుడుబ్రహ్మాణ్యునతివేగసేవించి।
ఆపరాపాత్రుంబు అపుడుసేవించి ॥౯౭౦॥ స్మృతిపురంనూపురంఅతివే
గసేవిస్తి। రుద్రపాదంబెళ్లితిరూఢిమీరగను ॥౯౭౧॥ పంపాపురంవెళ్లి
పరగనేసేవించి।కాళహస్తికివెళ్లితికడువేగముననను॥౯౭౨॥కన్యాకుమా
రియు కడువటాదిపిజూస్తి। వాతపురికాశ్మీర ఖ్యాతిగాజూస్తి॥౯౭౩॥
వైకుంఠపురిజూచి వరశంఖతీర్థంబు। వేదారణ్యంబును మోదమునజూ
స్తి॥౯౭౪॥పంచనాదంబెళ్లితి పంచతీర్థంబెళ్లితి। శ్రీమత్స్యగిరిజూస్తి
శీఘ్రంబుగాను॥౯౭౫॥ శ్రీశైలనాథంజూస్తి శ్రేష్ఠముననతివేగ। అగ
నాథవారదం అపుడుసేవిస్తి॥౯౭౬॥ బ్రహ్మాండనదియును భగవతీన
దియును। సరస్వతీసేతువ పరగసేవిస్తి॥౯౭౭॥ ఉభయకావేరిలో
అభయమిమ్మనిఅడిగి। తిరపతులుసేవించి తిరుగజాలకను॥౯౭౮॥ దం
డకారణ్యంబు తనుగడచివస్తిని। మృగములైనాగాని అగుపడవుతం
డ్రి॥౯౭౯॥ పులుబుకారంబైతే పుణ్యంబుగలదంచు। బుధులుజెప్పగ
వింటి హాంసగాతండ్రి ॥౯౮౦॥ యిపుడుజెప్పినకన్నయిలలోనమరి
కొన్ని।తిరపతులు తిరిగినను తెరపిలేదాయె॥౯౮౧॥ వాటిపేరులుజె
ప్పవశముగాదికతండ్రి।యింతకన్ననులావుతిరపతులుగలవు॥౯౮౨॥
మేలుగానాగుణము విలుగాజూతమని। అడిగితిరఘునులార అడిగితిని
ఇపుడు ॥౯౮౩॥ పుడమిలోపలనున్న పుణ్యభూములుచాల। తెలిపితి
నిమీకన్ని తెలియకుండినవె॥౯౮౪॥ తెరపిలేనటువంటి తిరపతులుతి
గితిని।కమలగర్భునికైనకరుణరాదాయె॥౯౮౫॥ఇంతశృంగారముఇ
లలోనరత్నాంగ రాజుగర్భమునందు తేజమలరగను॥౯౮౬॥ ఆప
జన్మముగనికజూడిట్లు పత్రిలేమి।సేయంగనాకిట్లు పరమధర్మంబు
॥౯౮౭॥ గరళకంఠునికైన కరుణరాదాయెను। పక్షివాహనుడైన ర
క్షింపడాయె॥౯౮౮॥ ఈపట్లతమరైన కాపాడకున్నను।ఫణిరాజుతో
గూడి ప్రాణముల్వీడుదు॥౯౮౯॥ అనియిట్లుసుందరియు నతిదీనతను
బలుక। మునులు అతికరుణతో ముదితకిట్లనిరి॥౯౯౦॥ ఐవ్యస్పష్టిని

మేము తెరిపిగా జూచితిమి। నీపతియుచందంబు నీకు జెప్పుదుము॥౯౯౧॥ పూర్వజన్మమునందు పుడమికీని రాజితడు। యేడుదీవులు తాను యేకచక్రముగను॥౯౯౨॥ ఎదురునదురును లేక పలుచుండు నుక్కొంత। కాలంబునకునితడు కామరంబునను ॥౯౯౩॥ బ్రాహ్మణులు భూములు పండనివ్వక తాను। అతుకుబడిగా యన్న అప్పలను బెట్టె ॥౯౯౪॥ అగ్రహారంబులు హత్తముగావించుచును। ఆపాపఫలమిట్లు అనుభవంబాయె॥౯౯౫॥ బ్రాహ్మణులశాపమున పాముకూపును గల్గె। రమణిరో నీవల్ల రాజుడాయెయితడు॥౯౯౬॥ నీపుణ్యమునయితను నెమ్మెనరాజౌను। తప్పకుండగ గల్గు గొప్పసుఖములును॥౯౯౭॥ చిరకాలముగ ఇకను సృష్టిలోమీరలు। దంపతులు సుఖముగా వర్ధిల్లు తారు॥౯౯౮॥ పుత్రులను పౌత్రులను పొలుపొందుసంపదయు। దనధాన్యములతోను ధరణివర్ధిల్లు ॥౯౯౯॥ అలఅరుంధతిలాగు అయిదవతనము గలిగి ఘనపతివ్రతవీవు గనకవర్ధిల్లు॥౧౦౦౦॥ మాదీవనలునీకు మగువరో తప్పకను। దాఖలాగాముందు తరుణిగాన్పించు॥౧౦౦౧॥ ఇలలోన సంగపతులు యెన్నియునుతిరిగితిమి। పడమటకుటన్నగా పణతిరో నడుమీ ౧౦౦౨॥ తారసిల్లినయట్టి తగితిరపతులు నీవు। శేవించుకుంటున్న శీఘ్రముగ నడచి॥౧౦౦౩॥ పడమటంబుధదరిని బ్రహ్మాగుండము గలదు। పాము పెట్టెతో గూడి పణతిరో నీవు॥౧౦౦౪॥ ఆడయకను స్నానంబు తరుణి జేసితి వేని। నాతిరో యీపాము నరనాథుడౌను॥౧౦౦౫॥ పతితోడ నే గూడ పణతినీనగరిని। శీఘ్రముగ వెళ్లెదవు చెలియ దప్పదుగా ॥౧౦౦౬॥ అనియిట్లు మునులంత అతివేగమున బలుక। సాష్టాంగదండములు చాలనర్పించె॥౧౦౦౭॥ మునులసద్దను సెలవు ముదితతా దీసుకొని పాము పెట్టెట్టుకొని పణతినడచెను గా॥౧౦౦౮॥ కడువేగమున నడచి ఘటికాచలము గడచి। అరుణాచలంబును అతివేగనడచె॥౧౦౦౯॥ ఇంద్రాచలంబునను యింతి తావలగొని। శ్రీవెంకటాచలం శీఘ్రమున నడచె ౧౦౧౦। శ్వేతాద్రిదప్పించి జెలినందపురి జేరి। వృద్ధపురియును చూచె వెలది తానపుడు॥౧౦౧౧॥ వ్యాఘ్రపురిగోష్టిపుర శీఘ్ర గడశేణంపి। బదరికాశ్రమము జేరెభామయావేళ॥౧౦౧౨॥ సుగ్రీవునాశ్రమము సుదతి కన్నులజూచి। నారాయణాశ్రమము నాతి సేవించె॥౧౦౧౩॥ ఆకాశనగరియు అతిభక్తినంగము। పరుమదాశ్రముగడచెభామయావేళ ॥౧౦౧౪॥

మంగళగిరియును మరి కనకగిరియును। కనకాంబరగిరియు కాంతసేవించె॥౧౦౧౫॥ కోకోదండగిరియును। కోమ్మతా సేవించె। అంజనాగిరియును అళ్వారగిరియు ॥౧౦౧౬॥ పాండురంగాగిరియు పశుపాలగిరియును। చెన్నకేశ్వరగిరియు చెలియతాజూచె ॥౧౦౧౭॥ కోకోదండగిరియును కొమ్మతా సేవించి। గరుడగిరిసీలగిరి కాంతసేవించె ॥౧౦౧౮॥ మేఘపతలస్థము మెలతతా సేవించి। శ్రీనివాసస్థలము శీఘ్రముగజూచె ॥౧౦౧౯॥ వాఖ్యానస్థలంబును వరదభక్తస్థలమును। బ్రమరస్థలంబును భామ సేవించె ॥౧౦౨౦॥ అటుపైని అడవిలో అబల తానడుచుచును। చిత్రమైనటువంటి చెట్లుజూచెనుగా॥౧౦౨౧॥ యేమిశశోమితా। వెలగమామిడిచెట్లు। కరకవుశిరకితాడి కంబతరువులము ॥౧౦౨౨। నాగపుంనాగపి నసమామిడిచెట్లు। శాల్మలీమాకంద చంపకంబులను ॥౧౦౨౩। తింత్రిణీవటకుబ్జతియ్య మామిడిచెట్లు। తాలహింతాలాది తరువులేజూస్తు॥౧౦౨౪ సాలరసాలాదిచందనావృక్షాలు। దాలిమ్మమెమ్యున్నదబ్బతరువులును ॥౧౦౨౫॥ ఖర్జూరమందార ఘనసారకుందనా। నారికేళములపుడు నాటజూచుచును ॥౧౦౨౬॥ ఆశ్చర్యములు బొంది అతివేగనడుచుచును। ఘనమృగంబులుజూచి కాంతగ్రక్కనను ॥౧౦౨౭॥ యేనుగులుసింహములు యేకమైనొకచోటు। చెలగులాడుచునున్న చేష్టలేజూచి॥౧౦౨౮॥ పంమలను రేచులనుపొందుగానొకచోట। కలసి మెలగుచునున్న కాంతతాజూచి ॥౧౦౨౯। పెద్దపులులును లేళ్లు పెంపుగాజతగూడి। ఆటలాడుచునుండ అచ్చెరువంతజూచి ॥౧౦౩౦॥ కణుసులును దుప్పులునుఖడ్గమృగంబులు। కొండగొర్రెలుజూచె కొమ్మతానపుడు ॥౧౦౩౧॥ కోతులును నక్కలును కొండముచ్చులుగూడి। తనచుట్టునడుపంగ త్రుళ్ళిభయపడక ॥౧౦౩౨॥ వనములోగలయట్టి వనమృగంబులు గాంచె। మరి చాల జూచుచును మనవభయపడక ॥౧౦౩౩॥ పక్షిజాతి మడలోను పట్టుగా నిల్పునసని। ఏకచిత్తముతోడ ఇంతినడవగను ॥౧౦౩౪॥ నెమలిపిట్టలుచాల। నెరిపురులు విప్పుకుని। ఆటలాడుచునున్న అందముటుజూచి ॥౧౦౩౫॥ పిచ్చుకత్తెగలును పెనుగులాడుచునుండ। అవింతగనుగొని ఆశ్చర్యపడెను ॥౧౦౩౬॥ కొంగలను బకి రెలునుగూడి పద్కొలనలో। నీళ్లుదాగుచునున్న నెలతగనుగొనెను ॥౧౦౩౭॥ కాకులను చిలుకలు

ను కలసివకచోటున్న। గెద్దలును కోళ్ళువకవద్దనుండెనుగా॥౧౦౩౮॥
ఈలాటిచిత్రములు ఇంతతాంగనుగొనుచు। తనమనసులోతానుతగ
మెచ్చుకొనుచు॥౧౦౩౯॥ జాతివైరము లేదు జంతుజాలములకు। యిది
పుణ్యభూమనుచు యింతిమెచ్చుచును॥౧౦౪౦॥ ఆవనములోనున్న। ఋష
భూతతాపసులు। దరిశించి సేవించి తరుణినడచెనుగా ॥౧౦౪౧॥ ఘో
రవనమున యిట్లుకొంతభయపడకుండ। కమలాక్షికదలెను గడచినా
యింతి ॥౧౦౪౨॥ అడవులిట్లాగడచి అతివేగమునసడచి అంగమాళ్వ
వంగ్రశవంగదేశములు ॥౧౦౪౩॥ కర్ణాటమారాట కాంభోజకురు
మత్స్య। హూణలకొంకణపరదేశ్యములు ॥౧౦౪౪॥ సౌరసూరాశేనగౌ
ళపుల్లిందాద్రిదేశపాళదేశ్యాలు నెలతతానపుడు ॥౧౦౪౫॥ యీపుణ్య
దేశ్యాలుదాపింపుచున్నట్టి।దైవాలసేవించెతరుణినడచెనుగా॥౧౦౪౬॥
అతిదూరమునసడచెఅలచటనుజెందంగ।అతివకష్టముజూచి అజునిదయ
చేత ॥౧౦౪౭॥ అల్లంతదూరాన తెల్లని వుదకంబు। కిల్లకునుగానొ
చ్చె కాంతకంతటను ॥౧౦౪౮॥ ఆగంగనేచూచిఅతివేగమునసడచి।
గుండంబుధరిజేరెకోమ్మ గ్రిక్కనను ॥౧౦౪౯॥ పాముపెట్టుదించి
భామగ్రిక్కనదిగిచి। దోసిళ్ళతోనీరుఆసదీరగను ॥౧౦౫౦॥ దాహంబు
బుచ్చుకొని దరిజేరిగట్టునను। దబ్బనటుగూర్చుండె తరుణవరదవి
॥౧౦౫౧॥ నలుదిక్కులనుజూచి నరులెవరులేకుండా। మనసులోభ
యమంది మగువదిక్కించె ॥౧౦౫౨॥ నాలుగుసముద్రాల నడుమ
ధ్యనున్నట్టి। దవ్యతీరపతులెల్ల తిరిగివచ్చితిని ॥౧౦౫౩॥ సకలదైవా
లకు సాష్టాంగదండములు। వేడుకొంటిని చాల వేయువిధములను
॥౧౦౫౪॥ వకదేమ్ముదైనను యికనన్నుకరుణించి।రక్షించుదాయను ప
క్షినైతిసిగా॥౧౦౫౫॥యీపైనితిరిపతులు యికత్రిగంగాలకన।యీగంగ
లోబడియికప్రాణమిడుతు॥౧౦౫౬॥సాటబోటుల్తోటిసరిగానుభూమి
లో। రక్షించదాయను పక్షివాహనుడు ॥౧౦౫౭॥ వసుధలోనా
యీడువసితలెల్లనుచాల। తమపతులతోగూడి ధన్యలైయుండ్రి
॥౧౦౫౮॥ భువిలోను లేనట్టి అవమాన మొచ్చును। పాపురనుగతినై
తియేమందుయికను ॥౧౦౫౯॥ యీజన్మమున నాకు యీసుఖముచా
లును। యీపైని బ్రతుకుట ఇదిమంచికాదు॥౧౦౬౦॥ అనియిట్లు
మదిచాల అబలతాచింతించి। నాథుడైనటువంటి నాగేంద్రుజూచి

౧౦౬౧॥ నాప్రాణనాథుండ నాగేంద్రగుణధామ। నీపాదములను బాపి
నిన్నుదెచ్చితిని ॥౧౦౬౨॥ ఇచ్చటనిను విడచి ఇక నేను బోలేను। న
రులెవరు జూచిన నాగేంద్ర నిన్ను ॥౧౦౬౩॥ పామని చూచినవారు పట్టి
చంపుదురే ముదముతో మాలిని చావు దేవుడిట్లు వ్రాసె ॥౧౦౬౪॥ దంపతు
లుజత గూడి ధరణెల్ల తిరిగినా। తప్పులేదని దెచ్చి ముప్పువచ్చెను గా
॥౧౦౬౫॥ నీతల్లి వద్దనె నిన్నుదిగనాడక నా। యెడ్డబాపి దెచ్చితిని క
ష్టము బాపనైతి ౧౦౬౬॥ పూర్వజన్మమునందు పూని జేసిన కర్మ। బా
యికనుమన్న పుష్పవృష్టి కురిసెను గా ॥౧౦౬౭॥ ఈజన్మమునను నే ఇచ్చ
టవిడచి నా। పాపంబు ముందు నే బాయకుండెను గా ॥౧౦౬౮॥ యెర
గి జేసితి తప్పు యేమనుకొంటిరి। ఆ బుద్ధులున్న చెడుమనమాటని
జము ॥౧౦౬౯॥ రత్నాంగి రాజింట రంజిల్ల జనియించి। గారాబు పట్టి
నైపరగ జన్మిస్తి ॥౧౦౭౦॥ ఇంత కష్టము నాకు ఇలలోన వచ్చెవి। తె
లియజాలక తండ్రి చుక్కనైతిని గా ॥౧౦౭౧॥ కలలోను ఈలాటి కష్ట
మొస్తుందని। తెలియనైతిని తండ్రి ఇలలోన ఇపుడు ॥౧౦౭౨॥ బ్రహ్మ
వ్రాసిన వ్రాలు బాయదెవ్వారికిన। చింతించపనిలేదు చింతగానవుడా
॥౧౦౭౩॥ ఉన్నన్ని నాళ్ళు లేవ దశలెల్ల పరికించి। దైన్యమూలతయు దీన
దిష్టతనముగను ॥౧౦౭౪॥ నాథుడైనటువంటి నాగరాజును దీసి। పుడ
మి పైదగనాడి భుసలుభుసలనుచు ॥౧౦౭౫॥ ఘోరముగనుండెరీ గొప్ప
ట్టి మేఘంగ హాహాకారబ్రహ్మాదులందరును నిరి ॥౧౦౭౬॥ ఈరీతి తను చాల
ఘోరదుఃఖమునొందె। క్రొంగ్రొత్తదుఃఖమున దల క్రమ్మె నెలిపందె ॥౧౦౭౭॥
ధైర్యంబు తా జెంది దైవాలనందరికి। పప్పుగింతలు పెట్టి ఆప్పుడు వే
డ్కె ॥౧౦౭౮॥ హాహాకారబ్రహ్మాదులందరును కరుణించి। ఘననాగరా
జును కాపాడవలెను ॥౧౦౭౯॥ ముక్కోటి దేవతలు మునులంత విన
రయ్యా। ప్రాణపుమీరలు నుండి ఫణిరాజు నిపుడు ॥౧౦౮౧॥ దిక్పాల
కులు ఆదిరుద్రులు మీరు। భోగిరాజును ఇపుడు పోషించవలెను
॥౧౦౮౨॥ సూర్యచంద్రులు కూటిగా వినరయ్యా। ప్రాణనాథుని గా
చి పాలించవలెను ॥౧౦౮౨॥ గంధర్వకిన్నెర కింపురుష యక్షులు। నా
నాథుని ఇపుడు కాపాడవలెను ॥౧౦౮౩॥ పంచభూతాలిపుడు వం
చనలు సేయక। ఫణిరాజు నను ఇపుడు పాలించరయ్యా ॥౧౦౮౪॥ తల్లి
దండ్రులబాపి తప్పి నే దెచ్చితిని। కాసి రక్షించుడీ ఘనులందరారా

||౧౮౫|| దిక్కుమాలినయట్టి దీనులకు భువిలోన। దేవుడే తోడనుచు దేశవాడుకయు ||౧౦౮౬|| నాడికలుబోకుండ వసుధ నాసీవల్లరా నాథుకా పాడి ననుబ్రోవవలెను ||౧౦౮౭|| పరదైవముకిటుల్ల వంప గింతలుబెట్టి। తన ప్రాణనాథునకు దండమర్పించి ||౧౦౮౮|| నా ప్రాణ నాథవో నాగేంద్ర ఫణిరాజ సెలవు సెలవాయన్ని సెలవుతానడిగి ||౧౦౮౯|| ఆశలెల్లనుమదిం గ్రోసియా సుందరి। ఇంద్రియంబులు ద్రించియుంతి తెం ప్రగను ||౧౦౯౦|| పద్మాసనములద్రించి సఖియుగ్రకుట న లేచి। గుండంబుదరిజేరె నింపువేడుకను ||౧౦౯౧|| కాశదట్టియు కట్టి గంగవద్దునజేరి। తగిదండ్రుకు చాల దండములుబెట్టె ||౧౦౯౨|| శ్రీదేవినినిజలవి భూదేవినిదలచి। పార్వతీ దేవిని బాగుగాదలచి ||౧౦౯౩|| ఒప్పుగా తన ప్రాణ వల్లభుని మదినిలిపి। అత్తమామలకపుడు అబలతా మొక్కె ||౧౦౯౪|| అష్టదిక్కులు జూచి అతివ దండము బెట్టి। గంగ నటు ప్రార్థించి ఘనముగా మొక్కె ||౧౦౯౫|| పాదములు జోడించి పడబోవు సమయాన। అట్టెట్టె తాళుమని ఆకాశవాణి ||౧౦౯౬|| గగనవాణియు బలికె ఘనమైన స్వనితోడ। తాళు తాళుమటంచు ధరణివణకగను ||౧౦౯౭|| త్వరపడకు సుందరి త్వరపడకు చెప్పెదను। యీగంగ మాహాత్మ్యమింతిరో వినుము ||౧౦౯౮|| స్త్రీని జంపినయట్టి చెడ్డపాపంబైన। బ్రాహ్మణుని జంపిన బలుపాపమైన ||౧౦౯౯|| గోవులను ద్రుంచిన ఘోరపాపంబైన। బాలులను జంపిన బలుపాపమైన ||౧౧౦౦|| పగ చేత పొరుగిళ్ళతగులబెట్టినయట్టి। ఘోరపాపంబైన గూలిపోసవచ్చు ||౧౧౦౧|| అనృతంబు పలికిన అధిక పాపంబైన। కనకంబు దొంగిలిన ఘన దోషమైన ||౧౧౦౨|| తలిదండ్రులకునపుడు తప్పి చెడచినయట్టి। పరస్త్రీల బట్టినజాల దోషమైన ||౧౧౦౩|| ఈలాటిపాపములు యిలలోన మర్కొన్ని మొదలైన యీవత్తుముచితరోయుచట ||౧౧౦౪|| ఈ గంగస్నానమున నిదిబాసిపోనిష్య పావనంబైనట్టి బ్రహ్మాండంబు ||౧౧౦౫|| అదిగనక సుందరీ అతివేగమున నీ ప్రాణనాగరాజును యిపుడు జాగుసేయకను ||౧౧౦౬|| కంఠమున దాల్చి ఈగంగలో మునిగితే నాగరాజేయిపుడు నరనాథుడౌను ||౧౧౦౭|| ఆకాశవాణిపుడు ఆశ్చర్యముగ బలుక। ఆనందమును పొంది అపుడు గ్రక్కునను ||౧౧౦౮|| పరుగెత్తి వేగముగ ఫణిరాజు నెబట్టి। కంఠమందున

దాల్చగంగకున్న మొక్క ॥౧౧౦౯॥ ముక్కు చెవులును మూసి ముమ్మా
రుతాము లిగి। దిక్కులను తా జూచి దిశలు వెలుగగను ॥౧౧౧౦॥
తనయొకట ఫణిరాజు జననాథుడై నిలచె। దినకరుని చందమున తేజరి
ల్లుచును॥౧౧౧౧॥ అర్ధచంద్రుని బోలు ఆరాజు నెన్నుదురు। నల్లకలువ
లు బోలు నరనాథు కన్నులు॥౧౧౧౨॥ శ్రీకారములు కన్న చెవులు చక్కగ
నుండు। తిలపుష్పములకన్న తీరైన ముక్కు॥౧౧౧౩॥ ఇంద్రచాపము
బోలు యిలనాథు కనుబొమలు। అద్దంపు రేకు లే అతని చెక్కిళ్లు॥౧౧౧౪॥
కంఠమందున నాగ మణి దాల్చియున్నట్లు। నిదర్శనము చూడ నీటుగా
నుండె॥౧౧౧౫॥ దండధరునికి చాల రెండు నాలుకలుండు। మండలా
ధీశ్వరుని సుహిమ పూడగను॥౧౧౧౬॥ యోగభుజమున వాడు వెలు
డైన వక్షంబు। సింగ రాజమధ్యంబు జగదీశునకును॥౧౧౧౭॥ బంగారు
చాయగా బాగైన దేహంబు। నవమన్మథుని వంటి నరనాథు జూచి
॥౧౧౧౮॥ చూచి కన్నులమూసి చొక్కి యంత మూర్ఛిల్లి తెలివందియా
బాల తేరి చూచెనుగా॥౧౧౧౯॥ ఆరాజు సుందరము అంతయును పరికించి।
ఆనందమును పొంది ఆపుతు యిట్లనియె॥౧౧౨౦॥ సలలితాగుణజాల స
ద్ధర్మశీలుండ। గలిగితివి నాపాల కరుణాలవాల॥౧౧౨౧॥ నవమన్మ
థాకార నరలోకజనవంద్య। రమణీయగుణసాంద్ర రాజదేవేంద్ర
॥౧౧౨౨॥ నిను నమ్మితిని చాల నీకు నేయిల్లాలు। మన్మథుని బాధకు మరి
తాళజాల॥౧౧౨౩॥ నను రక్షించుము నరనాథతనయుండ। విన్నపం
బాలించి వీక్షించవయ్య॥౧౧౨౪॥ అనియిట్లు సుందరి ఆశ్చర్యము గ
బలుక। విని రాజసుతుడప్పుడు వింతగా బలికె॥౧౧౨౫॥ వో బాలనీ వెవతు
నీవూరు పేరేదో। నీపుట్టుపూర్వంబు నెలతరో చెపుమ ॥౧౧౨౬॥ ... నీ
వూరు పేరేదో నాపూర్వస్థలమేదో। యేర్పాటుగా జెప్పు నేర్పు మీర
గను ॥౧౧౨౭॥ నిజమేది తెలియకను నీకు నే పతినంట। వెర్రిమాటలు
మాను పలుదిరో వినునా॥౧౧౨౮॥ కామాంధురాలవై భామరో పలికి
తివి। నేనెట్లు వొప్పుకొను నెలతరో నిన్ను॥౧౧౨౯॥ మంచి చెడ్డలు
రెండు మనువలసు భువిలోన। తెలియదన్న మాట కలికిరో వినవే
॥౧౧౩౦॥ అనియిట్లు ఆ రాజు ఆబింకములు బలుక। విని సుందరప్పుడు వే
డుకతో బలికె॥౧౧౩౧॥ వినవయ్య వో రాజ వివరించి చెప్పెదను। భు
విలోన కాశ్మీర పుణ్యదేశ్యంబు॥౧౧౩౨॥ ఆ దేశ్యమే లేటి అవనతలం

మించు। ధర్మాంగరాజన్న ధరణిప్రఖ్యాతి॥౧౧౩౩॥ ఆరాజువరపత్ని
అమృతలీదేవంట। పుణ్యశాలియుగలదు భూలోకమునందు॥౧౧౩౪॥
ఆదంపతులకీవు అతిఘోరపాపమువై। కొడుకుగాబుట్టితివి పుడమిచెల
యగను॥౧౧౩౫॥ మరికొన్నిదినములు జరిగిపోయిన వెనుక। మాయ
కల్పనజేసెమీమంత్రివరుడు ॥౧౧౩౬॥ విప్రులనుబంపించి। వెదకించి
భువియెల్ల చోళదేశమునందుశోధించిజూచి॥౧౧౩౭॥మాణిక్యపట్టణమున
మండలాధిపుడైన।రత్నాంగరాజంట నంజిల్లుభువిని ॥౧౧౩౮॥ఆరాజు
కునుమాతురైనట్టిత్రైలోక్య। సుందరియు గలదనుచునూటిమీరగను
॥౧౧౩౯॥వినిమాయకల్పించి ఘనజాబులేబంపి।మాతండ్రిగారిని మత
లేమిజేశి॥౧౧౪౦॥నిర్ణయపుజాబులనునీటుగా వ్రాయించి। ఇంద్రజాల
మురీత్రియేమిజెప్పుదును॥౧౧౪౧॥ టక్కుటమాములు గ్రక్కునయేర్ప
డగ।చతురంగబలముతో అతిసంభ్రమునను॥౧౧౪౨॥కత్తికిసిబాసికము
గట్టిపల్లకినుంచి। తర్లించికొచ్చినా ధరణిచెలయగను॥౧౧౪౩॥కత్తిగారు
పునమంత్రి కర్తయైతనమెడను। శతమానమునుగట్టి చెప్పనేటకె
ని॥౧౧౪౪॥ అయిదురోజులుపెళ్లి ఆశ్చర్యముగజేసి। నన్నుతీసుకువె
ళ్లినాడుమీమంత్రి॥౧౧౪౫॥ వెళ్లించెమొదలుగా వేడుకతోకొన్నా
ళ్లు అత్తమామలవద్ద అతిభక్తినుంటి ॥౧౧౪౬॥ చిన్నతనమునయిట్లు
కొన్నిదినములుదిరిగి। తరువాతయౌవనముతారశిల్లునుగా॥౧౧౪౭॥
పతిసతులుయున్నట్టి పద్ధతులు పరికించి। తాళజాలగలేక తత్తరంబు
గను ॥౧౧౪౮॥ పతినిజూతామన్న భ్రమపుట్టె మదిలోన। వెత్తికెన
లోగిళ్లు వేయువిధములను ॥౧౧౪౯॥ వెదకివెదకియునేను వేసారి వే
సారి అత్తగారినిజూచి అతిభక్తితోను ॥౧౧౫౦॥ చేతులనుజోడించి
సిగ్గెల్లదిగనాడి అత్తగారినిజూచి యడిగితిని రాజా ॥౧౧౫౧॥ నాప
తియుచందంబునాకు చెప్పితెకాని। వారింబువిడుతునని పలికితిని
రాజా॥౧౧౫౨॥ ఆమాటమీద నే అహోరాజు నేరెచ్చ। పెట్టెమూత
యుదీశిపట్టి జూపించె ॥౧౧౫౩॥ నాగరాజును జూచినా కేమిత్తోచక
ను। నొక్కించి చింతించి గ్రక్కునను లేచి ॥౧౧౫౪॥ బ్రహ్మవ్రా
సినవ్రాలుబాయదనిమదినెంచి। పాముపెట్టట్టుకొని పైనమై వెడలి
॥౧౧౫౫॥ నాలుగుసముద్రముల నడుమధ్యమున్నట్టి। దివ్యతీరపసుల
ని తిరిగితినిరాజా॥౧౧౫౬ తిరిగితిరిగియూనేనుదిమ్మెత్తియున్నట్టి।

ఈ వేళ పవ్విత్తిని ఎలమి సారగను ॥౧౧౫౭॥ తిరిగితిరిగియు మరితి
రిగి జాలక [illegible]బు। మానసు[illegible]యమంది మది[illegible]చింతించి ॥౧౧౫౮॥
మరితిరగ జాలకను[illegible]న నయామందె। [illegible] చెల్లదని పణతి
చింత్రించి ॥౧౧౫౯॥ ఆశలన్నియు గో[illegible]రో[illegible] [illegible]న్నంబు। ఇక చా
లు చాలునని [illegible]బు విడచి ॥౧౧౬౦॥ ఈగంగలో జగి విడుతు
న[illegible]ప్రాణములు। [illegible]యించితి నయ్య [illegible]దుమహారాజ ॥౧౧౬౧॥
[illegible]ము పెట్టియు దిస [illegible] రాజు నేబట్టి। బట్ట బైటను [illegible] దిట్ట తన
మనసు ॥౧౧౬౨॥ గంగ పట్టున జేరి గ్రక్కున నుపడబోవ। అప్పట్ట
తాళుమని ఆకాశవాణి ॥౧౧౬౩॥ యీ గంగ మాహాత్మ్య మఖడు
[illegible]శేణి। నాగరాజు [illegible]తిరోనెపు ॥౧౧౬౪॥ ఈ బ్రహ్మ
గుండములో [illegible]ములు గను। నాగరాజు యిపుడు నరనాథు
[illegible]ను ॥౧౧౬౫॥ ఆకాశవాణి [illegible] అదినమ్మక ముబలుక। అలాగు జేసి
తన అతివేగమున [illegible] ॥౧౧౬౬॥ [illegible] సీ[illegible]నసన ద్వేషయచేత।
[illegible] ॥౧౧౬౭॥ [illegible] సుందరియాదిక
థ నా[illegible]। పూస [illegible]గా [illegible] ॥౧౧౬౮॥ చెప్పగాని
రాజు ఒప్పడా యనుయుం[illegible]। [illegible] నవ్వ [illegible]యుంచు
॥౧౧౬౯॥ ఆ రాజు [illegible] తరి। [illegible]
వంగుల వే[illegible] వేగ నే[illegible] ఫుర
గ[illegible] ॥౧౧౭౦॥ ఓ రాజ దేవేంద్ర [illegible]
గా[illegible]। [illegible] ॥౧౧౭౧॥ సం[illegible]
[illegible]క వన్న సొంపుగా [illegible]। [illegible]లు [illegible] మానేను
॥౧౧౭౨॥ ఆ వంశ్రీ[illegible] మహి[illegible]। [illegible]
తులను పు[illegible]ల్లు ॥౧౧౭౩॥ [illegible]
[illegible]। సకల [illegible] వల[illegible] ॥౧౧౭౪॥ ఆకాశవా
[illegible] అతిదీ[illegible]। [illegible] దేవేంద్ర[illegible] ॥౧౧౭౫॥ ఆ
నందమున బొందిపూ[illegible] చేయుపట్టుకొని। [illegible]
[illegible]గా ॥౧౧౭౬॥ వంపతులు అతివింత [illegible]। [illegible]
[illegible]నుంచి బ్రహ్మలోకా[illegible]ములు ॥౧౧౭౭॥ [illegible] విడిపిల
[illegible]। [illegible]లను న్నతారీలు [illegible] ॥౧౧౭౮॥ ఆ భా
సనలు [illegible] చిత్రాసనంబుల। చంకప[illegible] [illegible]

||౧౧౮౦|| చమటులేగారంగ సమయంబుమించెననీ| పరుగెత్తికొచ్చే
రు బ్రాహ్మణోత్తములు||౧౧౮౧|| వచ్చినవధూన నిలచిదంపతులనే
జూచి| అవుభళీయనువారు అందరునుదిగిరి||౧౧౮౨| గంగగద్రైన
దీసిఘనమంత్రములుచదివి| రాజు చేతులబోసి రభసముననఃరి
||౧౧౮౩|| గొప్పరాజవుగనుక యిప్పుడీస్థలమందు| గుర్రాలుయేను
గులు గొప్పదానములు||౧౧౮౪|| భూపతులుగనుకను| భూదానమి
వ్వవలె|మణులుదానములిస్తె మామంచిదిచట ||౧౧౮౫|| వరహాలు
మొహిరీలు వస్త్రదానంబులును| తగినప్రభువులుగనుక దయసేయ
వలెను||౧౧౮౬|| ఆలాగుమరిమరియు ఆవిప్రులనుబలుక| మరియేమి
తోచకను మనువత్తాబలికే ||౧౧౮౭|| తనుపుట్టుపూర్వంబు తనుప
డ్డకష్టంబు పూసగూర్చినరీతి పొందుగాజెప్పె ||౧౧౮౮|| కాషాయ
వస్త్రమునకడ చెంగుముడివిప్పి| ముత్యాలహారంబు మోదమునపట్టి
||౧౧౮౯|| విప్రపుంగవులార వినరయ్యమిరంత| పేదలముమేమేము
పెకుదానములు||౧౧౯౦|| యివ్వజాలముగనుక రవ్వసేయకమమ్ము|
యీపైనికరుణించి మన్నించవలెను ||౧౧౯౧|| ముత్యాలహారంబు
మోదమునమీకిస్తు| పదివేలుగామీరు భావింపవలెను ||౧౧౯౨||బ్రా
హ్మణోత్తముతల్ల పంపకము చేసుకుని| దీవించివెళ్లండి భావించిమీరు
||౧౧౯౩|| అనియిట్లుసుందరి అతిదీనతగబలుక| జయముజయమనిపొ
గడెదగతిసుతులంత ||౧౧౯౪|| వేదపాటలుచదివి వేడుకతోదీవించి|
హారంబుగైకొని ఆనందముగను||౧౧౯౫|| మీపుట్టుపూర్వంబు నెల
తరో చెప్పతివి| చిత్రమైతోచింది చెలియరో మాకు||౧౧౯౬|| ఈ
గంగమాహాత్మ్యమింతిదో వినవమ్మ| బ్రహ్మదేవుడుతొల్లి ఇమ్మనగా
నిచట||౧౧౯౭|| విష్ణుమూర్తినికొరకు నిష్ఠతోడుతతపము|చిరకాల
మునజేసె సిద్ధిబొందెనుగా ||౧౧౯౮||, అదిమొదలుఈగంగ అతిపావ
నంబయ్యె| బ్రహ్మకుండముపేరుబరగెభువిలోన||౧౧౯౯|| అనియిట్లు
బ్రాహ్మణులు అతిదీవనలుఇచ్చి| ఎవరియిళ్లకువారు దారివెళ్లిరిగా
||౧౨౦౦|| తరువాతసుందరియు తనపతినిగూడుకొని| దరిగానును
న్నట్టిధర్మపురిజేరె||౧౨౦౧|| ఆరాత్రియాపూర ఆనందముగనుం
డు| నరసింహగుడికిని నాడువెళ్లెనుగా||౧౨౦౨|| స్వామికిన్నిపదివేలు
సాష్టాంగములుజేసె| మనునాడుదంపతులు మగుడినడచెనుగ||

౧౨౦౩॥ ఒకటిరెండునుమూడునొనరంగపదినైదు। దేశదేశములన్నిఁజే
టగాఁగడచి॥౧౨౦౪॥ నదులునిధులునుగడచి నట్టడవులనుగడచి। సౌ
రాష్ట్ర దేశ్యంబు సరగుననుజేరి॥౧౨౦౫॥ తనతండ్రిదేశ్యమని తరుణి
సంతోషించి వూరూరకును దారికోరి నడుగుచును ॥౧౨౦౬॥
మరివేగమునడచి మాణిక్యపట్నంబు। దరిజేరిపతితోడఁదరుణి
యిట్లనియె॥౧౨౦౭॥ ఓరాజదేవేంద్ర వొప్పుగావినవయ్య। మాతం
డ్రిగారున్నమాణిక్యపురము॥౧౨౦౮॥ ఈపట్నమేయనుచు యింతితా
జెప్పుచును। ఆపట్నములోజొచ్చిఅతిత్వరగనడచె॥౧౨౦౯॥ రాజమార్గ
ముబట్టి తేజముగనడువంగ। పురజనులుజూచిరా పొలతిచందంబు
॥౧౨౧౦॥ త్రైలోక్యసుందరిని తేటగాపరికించి। ఒకరినొకరు
వొప్పుగాననిరి॥౧౨౧౧॥ తత్తరంబునజనులు తమగృహంబును వెడలి।
రాజమార్గముజేరి రమణినేజూచి ॥౧౨౧౨॥ వనితలందరుగూడి వక
చోట గూడుకొని। ఆశ్చర్య ముగమాట లాడుకుందురుగా ॥౧౨౧౩॥
యేమమ్మ ఈబాల ఈలాటిరాజుతో।కాళ్లనడకనురాను కారణంబే
మి ॥౧౨౧౪॥ గొప్పరాజుకుతాను కోడలైయుండగా। దీనురాలైఇ
ట్లు తానువచ్చెనుగా ॥౧౨౧౫॥ అత్తగారింటను అతిలేమిజేసెనో। అ
దంపతులుగూడి అతిత్వరగవచ్చె ॥౧౨౧౬॥ మరియేమిజరిగెనో మన
కేమి తెలుసును। గొప్పరాజుల మహిమ చెప్పతరమాన॥౧౨౧౭॥
అనుచుపురజనులిట్లు ఆందోళ పడుచుండ। కొందరును పరుగెత్తిపొం
దుగానపుడు ॥౧౨౧౮॥ రచ్చలోగూర్చున్న రత్నాంగరాజుతో। ఈ
వార్తజెప్పేరు యలమిమీరగను॥౧౨౧౯॥ చెప్పగావినిరాజు చాల చిం
తింపుచును। ఆశ్చర్యమునుబొంది అపుడువచ్చెనుగా॥౧౨౨౦॥ రాజు
గారితోను రాజమంత్రులగూడి। రాణివంతోచ్చరిం యమమీరగను
॥౧౨౨౧॥ కొనవిరిగివచ్చుటా కూతుర్నితాజూచి। కడువేగమునుబ
ట్టికౌంగిటనుజేర్చె॥౧౨౨౨॥ కన్నీరులొలుకంగ కడు దుఃఖమున
బొంది। అల్లుడ్నికూతుర్ని అపుడుదొడ్డొనుచు ॥౧౨౨౩॥ తనకోట
లోపలికితత్క్షణమువేంచేసి। అతివలుండేటి అంతఃపురముజేరి॥౧౨౨౪॥
దిగ్గననుయాతల్లి దీనురాలైయున్న। కూతుర్నితాజూచి గోలుమని
యేడ్చె॥౧౨౨౫॥ తల్లినేబట్టుకుని తరుణిసుందరియేడ్వ। తల్లికూతు
రు లిట్లు తటవిటలుపడగా ॥౧౨౨౬॥ అక్కడుండే నకాంతలందరును

యేడ్వంగ। వారించె ఆరాజు వారి పరిక్షములు॥౧౨౨౭॥ దుఃఖ [illegible]లు
వారించి తొడమీద కూతుర్ని। కూర్చుండ నియమించి కొంతతడవుం
డి ॥౧౨౨౮॥ తల్లిరో మాతల్లి తరుణి సుందరి నీవు। యిలా [illegible]
లు యెందుకొచ్చెను గా ॥౧౨౨౯॥ దంపతులు యిద్దరు [illegible] జత
గూడి। కాళ్ల నడకను రాను కారణంబేమి ॥౧౨౩౦॥ అత్తమామలు ని
న్ను అదిమి కొట్టిరి యేమో। యీరీతి వచ్చుటకు కారణము లేమి॥౧౨౩౧॥
మరి యేమి జరిగెనో మావద్ద దాపేమి। కూతురా జెప్పుమని కోరి [illegible]
నుగా ॥౧౨౩౨॥ తరుణి దిగ్గన తేచి తల్లిదండ్రులకు మొక్కి। చెప్పె తా
ను తండ్రి చిత్రకథ యనుచు ॥౧౨౩౩॥ మంత్రి పుంగవుడు ప్రేమమాయ
కల్పన జేసి। నన్ను తీసుకు వెళ్లినాడు మాతండ్రి ॥౧౨౩౪॥ నేను [illegible]
మొదలు నేటుగా వారింట। అత్తమామలవద్ద అతిభక్తి నుంటి॥౧౨౩౫॥ ఆ
రీతి కొన్నాళ్లు అపుడు జరిగిన వెనుక। పతి నిజా [illegible] ప్రేమ
పుట్టె నాకు॥౧౨౩౬॥ చిన్నతనము విడచి సిగ్గెల్ల విడనాడి। మాయత్త
నడిగితిని పతి నుగాన పుడు ॥౧౨౩౭॥ పతిజూపి లేకాని బ్రాత్రము
విడువకున్న। తెంపు చేనడిగితిని తేటగాన పుడు॥౧౨౩౮॥ ఆరీతి నేను
అతిభయంబును బొంది। మూలనుండిన పెట్టె ముందరకీడ్చె ॥౧౨౩౯॥
కోడలా చూడుమని కొమ్మ మూతయు దీసి। పాము నే జూపించె పతి యిదే
యనుచు ॥౧౨౪౦॥ నా పూర్వకర్మమున నాగభర్త మందున। నాగరాజు
ను బుట్టె నాతిరో యనెను ॥౧౨౪౧॥ పుత్రుగా నే పుంత్రి పుత్రుడని చా
టించి। మాయ కల్పన జేసె మాకు పనిను [illegible] ॥౧౨౪౨॥ అని చూపగా నేను
నా బ్రహ్మకును గొల్చి। పాము పెట్టె [illegible] పట్నంబు వెడలి॥౧౨౪౩॥
నాలుగు సముద్రముల నడుమ మధ్యనున్నట్టి। దిక్పాలకపతుల్లెన్నొ తి
రిగితి సితంత్రి ॥౧౨౪౪॥ తిరిగి తిరిగియు నేనుదిమొట్టవేసారి। బ్రహ్మగుం
డములోన పడి చావబోవ ॥౧౨౪౫॥ ఆకాశవాణి పుట్టి అతివి [illegible] గాబ
లుక। ఆపలుకు వలె విని ఆడ్లు జేసితిని ॥౧౨౪౬॥ స్నానంబు చేయగా
నపరంబు తక్షణము। నరనాథుడై నిలిచె నా భాగ్యమునను॥౧౨౪౭॥
అపుడు సంతసపడి ఆరాజుతో గూడి। నడచి వస్తిని తండ్రి కడు వేగమున
నను ॥౧౨౪౮॥ త్రైలోక్య సుందర యటు తీరెల్ల జెప్పంగ। ఆశ్చర్యమును
బొంది అపుడు తల్లిదండ్రి ॥౧౨౪౯॥ చెప్పగా నా రాజు చెరుత్రిమని తే
చెను। పుట్ట వెడలిన పాము పోల్కె చందమున ॥౧౨౫౦॥ రత్నాంగను౦

డొచ్చి రత్నలో గూర్చుండి। హితులమంత్రులజూచిఅతికోపమునను ||౧౨౫౧|| విన్నారమీరంతవేలదిసుందరిమాటధర్మాంగమడుజేయు దారుణంబంత ||౧౨౫౨|| తనపూర్వకర్మమున తనపత్నిగర్భమున। సర్పంబుజనియించె జగతివింతగను ||౧౨౫౩|| పుత్రుగానేమంత్రి పుత్రుడనిసాటించి। మటుమాయగల్పించి మనలభ్రమయించి||౧౨౫౪|| మనసుందరికివారుమాయచేగొంపోయి। పాముకునుమనిషికిని పరిణయముచేసె||౧౨౫౫|| ఆపాముసేబట్టి అపనిలోగలయట్టి। దివ్యతీరపతులన్నితిరిగెనటబాల||౧౨౫౬|| తిరిగితిరిగియుబాలమరితిరగజాలకను। పడమటంబుధిదరిని బ్రహ్మగుండమున||౧౨౫౭|| పడిచావబోవంగ పలికెనటగగనంబు। ఘనమైన ధ్వనితోడ కరుణించగాను ||౧౨౫౮|| ఆపలుకులాలించిఆలాగుజేసెనట। తత్క్షణమె ఆపాముధరణీశుడాయె ||౧౨౫౯|| ఆపాముతోగూడి ఆనందమునగనడచి। మనయింటకొచ్చెనటమహిమవిన్నార||౧౨౬౦|| ఈలాటిచిత్రంబు యిదివరకు మనమెపుడు। వినలేదుకనలేదు విశ్వంబులోన||౧౨౬౧|| అదిగనకఆరాజుఅతిమాయలెట్టివో। కడువేగమునమనము కళ్లజూడాలె||౧౨౬౨|| చతురంగబలముతో అతివేగమునవెళ్లి। ధర్మాంగపురిమీద దండెత్తవలెను ||౧౨౬౩|| మంత్రిరినిబరిమార్చి పరిబలములనుద్రుంచి। ధర్మాంగరాజునతక్షణముబట్టి ||౧౨౬౪|| మాయలన్నియుబాపి మరివేగబంధించి తీసుకొనిరావలెను దోషమనకుండ||౧౨౬౫|| బుద్ధివచ్చినదాక భూమియెల్లతెలియంగ। బందికానాలోన బడివెయ్యవలెన||౧౨౬౬|| అనుచుమంత్రులజూచి ఆరాజుబలవెంతొ। చూడవలెననిచాల శూరుడైపలికె||౧౨౬౭|| పడవాళ్లపిలపించి బాహుబలములకెల్ల। సాటించుమనిపలికె సాహసంబునను||౧౨౬౮|| నెరవైనతనపెద్ద బిరుదైనజండాలు। అరుదుగావెత్తించు మనిపలికెనపుడు||౧౨౬౯|| మనదేశములోనున్న మన్నెరాజులనెల్ల। అతివేగపిలుపించుమని పలికెనపుడు ||౧౨౭౦|| యేయంబుదరలంగ విరివిగాసామాను। సేయించమని పలికె చేలుపుగావపుడు ||౧౨౭౧|| చతురంగబలములా హితపుగారమ్మనుచు। సాటించుమనిబలికె సాహసంబునను ||౧౨౭౨|| రత్నాంగుడీరీతి రాజసంబుగబలుకి। ఆలాగుజేసెరీ ఆమంత్రివరుడు ||౧౨౭౩|| యీలాగ సభలోను హెచ్చుగాజరిగిన। అంతఃపురిలో మాటవింతజెప్పెదను

॥౧౨౭౪॥ త్రైలోక్యసుందరిని జయముగాపుట్టెంట। పతిసతులు సం
తోషభరితులైనట్టి ॥౧౨౭౫॥ పంచభక్ష్యాన్నాలు భక్షించుచును చాల।
ఉద్యానమేడలో ఆనందముగను॥౧౨౭౬॥ సతిపతులుజతగూడి సౌశీ
తిబంధములు। చతురతమరతికేళి జేయుచుండిరిగా ॥౧౨౭౭॥ యీరీ
తిసుఖముగా యిపర్రాత్రిబగలనక। భేదింపరాకుండ మోదమునసుం
డి ॥౧౨౭౮॥ తనపద్మకష్టంబు తనమదిలోదలపోశి। అత్తమామలు
జూడ ఆశబుట్టెనుగా ॥౧౨౭౯॥ వకనాడుతలిదండ్రి వద్దనేగూ
ర్చుండి। వినయంబుగాబలెకె వెలదిసుందరియు॥౧౨౮౦॥ మాతండ్రి
మేమొచ్చి మాసంబుగావచ్చె। మాయత్తమామలును మాకొరకయి
పురు॥౧౨౮౧॥ యంతమఃఖితులైరొ యాలాగువుంటిరో। చూడవలె త
క్షణమువేడుకలరగను॥౧౨౮౨॥ అదిగనుకమాతండ్రిఆలశ్యమికవద్దు।
సెలవిచ్చి పంపుడీశ్రీఘ్రముగమమ్ము॥౧౨౮౩॥ చతురంగబలముతో హి
తవుగామీరిపుడు। మమ్ముతీసుకువెళ్లిమాయత్తయింట ॥౧౨౮౪॥ ధర్మాం
గరాజును దండించి బెదిరించి। నానాథుజూపించి నరులు మెప్పించి
॥౧౨౮౫॥ ధరణీశు లందరిని తక్షణము తెప్పించి। యీవార్తతెరి
గించి యిలకీర్తిగాను ॥౧౨౮౬॥ మాదంపతులకిపుడు మరిపెళ్లిసే
యవలె। అవనీశులకు నెల్లఆనందముగను॥౧౨౮౭॥ ఆలాగుసేయించి
అత్తింటనేవుంచి। అల్లుడినిదీవించిఆనందముగను॥౧౨౮౮॥ మీగురుబం
ధువులగూడి మీపురికి మీరపుడు। మళ్లిరావలెనయ్యమాతండ్రికాన
॥౧౨౮౯॥ అనిసుందరీలాగు ఘనముగాబలుకంగ। తలిదండ్రు
లావేళతనివి నుప్పొంగి ॥౧౨౯౦॥ రత్నాంగరాజపుడు రాజ
సంబలరంగ। సరదాలుకురిపించి సెలవిచ్చిరపుడు ॥౧౨౯౧॥
సైనంబురేపనుచు బాగుగాసెలవిచ్చి। రణభేరివేయించ మనిపరికెన
పుడు॥౧౨౯౨॥ పుడమిఆకాశంబుబూరటిల్లగమోగ్రవ।రణభేరివేయించె
రాజ్యంబులోను॥౧౨౯౩॥ బ్రహ్మాండభాండముల్ పగలబీరులువేసె।
దిగ్గజంబులచెవులు దిమ్ముకెయ్యగను॥౧౨౯౪॥ కులశైలములతోడ కం
ఫనీలల్లాడ। సూర్యచంద్రులగతులు సూటిదప్పగను॥౧౨౯౫॥ చల్ల
జేసినయట్లసముద్రములుఘోషించె। యల్లభూములుతల్లడిల్లెనంతటను
॥౧౨౯౬॥ ఆలాగుసెలవిచ్చిఅతియుక్తిదైతేఁ। జండానిషానీలుచాలనె
త్తించె॥౧౨౯౭॥ పకిరేలు జేరాలు బత్తీమీదెక్కించి। ముందుగానడి

పించె మోదమలరగను ॥౧౨౯౮॥ రత్నాలపల్లకిలో రమణిసుందరినుం
చి ముద్దాలపల్లకి అల్లునకునిచ్చె ॥౧౨౯౯॥ వజ్రముల యంబారివనరం
గ తానెక్కె। చంద్రహారప్రకటి చేతతాబూనె ॥౧౩౦౦॥ చతురంగబల
ములా యుతముగా నడిపించి। ఢంకానిషానీలు పొంకముగ నడువ
॥౧౩౦౧॥ రత్నాంగరాజు తానతి యత్నముగదలె। కనకాపురముపై
నిఘనముగా నడచె ॥౧౩౦౨॥ పినపిన్న మజిలీలు పెదపెద్ద మజిలీలు। ఆ
రీతి నడిపించె అపుడు సరదార్లు ॥౧౩౦౩॥ అంగవంగకళింగ బంగా
ళ నేపాళ। కర్నాటదేశములు గ్రక్కుననునడచె ॥౧౩౦౪॥ కాశ్మీరదే
శంబు కడువేగమున జేరి। కనకాపురం ధరిని జననాథుడపుడు
॥౧౩౦౫॥ విలుగా డేరాలు వేయించె రత్నాంగ। యల్ల కొండలరీతి
యనవచ్చు ననగ ॥౧౩౦౬॥ పట్టిడేరాలోన పరమ రహస్య
ము నుంచి। అల్లుడిని కూతుర్ని అపుడు తానుంచి ॥౧౩౦౭॥
రతనాల డేరాలో హితవుగా తానపుడు। రత్నాంగనుడు నిలచె రాజ
సంఘగను ॥౧౩౦౮॥ కనకాపురంచుట్టు కడుభయంకరముగా। యిల్లు
పిరచినలాగు వేలములు డిగ్గి ॥౧౩౦౯॥ రత్నాంగరాజపుడు రాజసం
బలరంగ। ధర్మాంగరాజుకును తగుజాబులంపె ॥౧౩౧౦॥ పదివేలు దం
డములు భావగా రిక్కినను చు। చక్కగను వ్రాయించె సబబులన్నియు
ను ॥౧౩౧౧॥ తరువాత మేమిపుడు తమదర్శనానకు। వచ్చిన కారణం
బానరంగ వినుడీ ॥౧౩౧౨॥ చాలకాలంబాయె చేడె మాసుందరిని। తీ
సుకొని వచ్చి మంత్రి తిరుగా నపుడు ॥౧౩౧౩॥ అదిగనుక మేమిపుడు అల్లు
డ్ని కూతుర్ని చూడవలెనని భ్రాంతి వేడుకతో బుట్టె ॥౧౩౧౪॥ వచ్చినా
రము గనుక రచ్చచేయక మీరు। కొడుకులను కోడలను కూడ వోడ్కొ
సుమ ॥౧౩౧౫॥ మాధరికి వేంచేసి మమ్ముగ్రిట్టుమన్నించి। మాకు సెలవి
ప్పించమని కోరుతాము ॥౧౩౧౬॥ జరువుచున్నది గనుక జాగుసేయకత
మరు। మా చిన్నసుందరిని మరిపంపవలెను ॥౧౩౧౭॥ ఆలస్యముకవద్దు
అమృతంబు విషమౌను। వేగముగ జూడి తే విశదమవుతుంది ॥౧౩౧౮॥ ఇ
టుపైని మావద్ద మంబుమాయ లుందితె। విరకాడేపని బీపీవాను
॥౧౩౧౯॥ తమమంత్రతంత్రములు మరిపనికిరావపుడు। టక్కు జేసితె
పరువుదక్కదిటుపైని ॥౧౩౨౦॥ అనిజాబు వ్రాసు అతివేగమునబంపె।
రణభేరి వేయించె రణము నోపలను ॥౧౩౨౧॥ పుడమియాకాశంబు గ

డగడసువణకంగ। పట్టణముచుట్టునా మట్టుడెశనుగ॥౧౩౨౨॥ అ
పుడుధర్మాంగుడుడు ఆజాబుతేజూచి। గుండెఝల్లుమనంగ కూర్చుం
డబడెను॥౧౩౨౩॥ మరియేమితోచకను మంత్రిరప్పించి। యాజాబు
తేజూపియిట్లనుచుబలికె॥౧౩౨౪॥మాయలేవద్దంటే మామాటవినవైతి।
కిరినమొచ్చినదిపుడు కానుకొమ్మనెను ॥౧౩౨౫॥ నీవల్లనేమాకునే
డుమరణముగూడె। తప్పించుమాతంత్రిమొప్పితముగాను॥౧౩౨౬॥ ధ
ర్మాంగరాజిట్లు ధైర్యంబుచెడిబలుక। మంత్రియేమనలేక మాటప
లుకడాయే॥౧౩౨౭॥ మంత్రి మదిలోనపుడు మరియేమితోచకను। నిలు
చున్నపాటునే నేలకొరిగెనుగ॥౧౩౨౮॥ ఆలాగుతనమంత్రి అవనిపై
బడగానె। ధర్మాంగరాజపుడు ధైర్యంబుచదలి॥౧౩౨౯॥ మరికొంత
తడువుండి మనసులోతలపోసి। యెటుజూచినాగానియేమితోచకను
॥౧౩౩౦॥ తనలోనతానపుడు ధైర్యంబుదెచ్చుకొని। తనమంత్రిని
జూచి యిట్లనుచు బలికె॥౧౩౩౧॥మంచిజెడ్డలు రెండు మరితెలియన
టువంటి। మంత్రిమాటలునమ్మి మాకానివచ్చె॥౧౩౩౨॥ ఈపట్లమాకి
పుడు యవరడ్డపడియేరు। సర్వేశుడేమాకు సాయమౌగాక॥౧౩౩౩॥
ధర్మాంగరాజొద్ద గాజసంబూపిడచి।వృత్తాంతమునేను విన్నవించెద
ను॥౧౩౩౪॥విన్నపంబొకటి మన్నించినామేలె।మన్నించకున్ననూమరి
వొద్దమేలే॥౧౩౩౫॥ నేరమొచ్చినదనుచు నేనొడంబడగాను।రక్షించ
గానన్నురత్నాంగ ధరుడు ॥౧౩౩౬॥ అనియిట్లుహితులతోఆలోచన
ము చేసి।తగినజనవర్గతో తానుబయలెళ్ళి॥౧౩౩౭॥రత్నాంగరాజుకును
రాజసంబలరంగ।జాబుతే బంపించె జాగుసేయకను॥౧౩౩౮॥ఆజాబు
తేజూచి అపుడు రత్నాంగదుడు। కీర్తివాసీలకూడవేయించె॥౧౩౩౯
॥ఇంతటనుధర్మాంగుడంత టంతటరాగ। రభసమున నేతెంచె రత్నాంగ
ధరుడు ॥౧౩౪౦॥ పీరకానీ చెయ్యిపింత గాబట్టుకొని। సరససల్లాపము
లచాలనేసెంచె ॥౧౩౪౧॥ హితులుబుధులును చాల। చింతగామ
న్నించి। తానున్నదేరాక తనుదీసుకెళ్ళె॥౧౩౪౨॥ చిత్రమైనటువం
టి సింహాసనమునందు। వీరకాళ్లిద్దరు కోరికూర్చుండి॥౧౩౪౩॥ త
ర్వాత పెద్దలను తగనాసనమునందు। కూర్చుండనియమించి కొంతద
డువుండి॥౧౩౪౪॥ పీరకానీతోను నేరుపునమరికొన్ని। దేశభోగట్టా
లుచేసినపుదును ॥౧౩౪౫॥ నీకొమారునియిటకు మీతోనుతీసుకొని

ధర్మాంగచరిత్రము.

చానికారణమేమి రాజాధిరాజ ॥౧౩౪౬॥ మిగులగ దేసరిగాచు మ
గుక మాసుందరియు। మీయాజ్ఞ సెలవులో మెలగెనా లేద॥౧౩౪౭॥
అత్త మామలవద్ద అరమరలు లేకుండ। మసలుచున్నదసేద మా
చిన్నబాల ॥౧౩౪౮॥ ఈరీతిఁ దత్నాంగు డెరిగియెరగనిలాగు। పిర
కానని యడ్డుగ నేరుపలరగను॥౧౩౪౯॥ ఆకబురులాలించి అప్పుడు ధ
ర్మాంగముడు। కిలకలంబడి చాల కన్నీరులొలుక ॥౧౩౫౦॥ అప్పుడు
రత్నాంగమని హస్తములు బట్టుకొని। నేరంబుగాదితే నేనువినుపిం
తు ॥౧౩౫౧॥ నాపూర్వకర్మమున నాసతియు గర్భమున। నాగరాజు
ను బుట్టె నానాగికపుడు ॥౧౩౫౨॥ పుట్టగా నేమంత్రి పుత్రికని సా
టించె। మామాటలను వినక చూయుకప్పించె॥౧౩౫౩॥ మిమ్మునటు భ్రమ
యించి మీపుత్రిసుందరిని। మాయింటికిం దెచ్చె మంత్రిపుంగవుడు ॥
౧౩౫౪॥ తెచ్చినది మొదలుగా త్రయిలోక్యసుందరి మావద్ద భయభక్తి
మరి మసలుచుండె॥౧౩౫౫॥ పతిసిజూ తామన్న భ్రమపుట్టి యొకనాడు ల
త్తనే వాడిగెను అప్పుడు దుఃఖించి॥౧౩౫౬॥ పాపిష్టి ఆయత్త పణతిఁ విభు
డంచు। ఫణిరాజు నేజూపె పణతిసుందరికి॥౧౩౫౭॥ ఆపాము నే చూచి అతి
ఘోర దుఃఖమున। మమ్మునందరి తిట్టె మామాట వినక ॥౧౩౫౮॥
పాము పెట్టొట్టుకుని ఘూమిలోనున్నట్టి। దివ్య తిరపరపతులన్ని తి
రుగుతానెనెను ॥౧౩౫౯॥ ఆమాటకును మేము అందరును దుఃఖించి।
పట్టుకుండామన్న పణతి తావినక॥౧౩౬౦॥ ఫణిరాజుతో గూడి పణతి
తా నేగెను। బంటరిగ యూబాల సాగివెళ్లెనుగా॥౧౩౬౧॥ మావద్ద నేరం
బు మరిచాల గలిగుండె। మళ్లించలేనైతి మగువసుందరిని॥౧౩౬౨॥ కోడల
టు పోయినని ఘోర దుఃఖముచేత। మాయింటనేమి ముప్పుడు మరుగుచుంటి
మిగా ॥౧౩౬౩॥ ఈ వార్త భువిలోన యువరుపిన్నను గాని। అతిసందవ
చ్చునని ఆపేలు చుండెనని గా॥౧౩౬౪॥ నిద్రాహారములేక నేను గుంటించపు ము
న్నా। చాప వేసి బ్రతుకు బతికితిని గా ॥౧౩౬౫॥ రాజ్యసంబును విడచి ర
త్నాంగరాజుతో। విసయంబు గాసట్లు విన్నవించెను గ॥౧౩౬౬॥ ధర్మాం
గరాజపుడు దైన్యంబు చెడిబలుక। రత్నాంగరాజపుడు రాజసంబుగను
॥౧౩౬౭॥ ధర్మాంగ [illegible] ఫణిశిలో ప్రియ్యతి। నాడికలు నేనన్ను మ
సతని స్వనిగా॥౧౩౬౮॥ అలనున్న రాలను అడవులకు బంపితిని। మీవం
టి మహాపురుషుల చూచి నిలాగా [illegible] ॥౧౩౬౯॥ [illegible]

ధర్మాంగచరిత్రము

చిత్రాంగ యీరాజు సృష్టిలో బుట్టెను। చిత్రాంగదను పేరు చెప్ప
గలరు॥ ౧౭౨౦॥ అనియిట్లుగ నంబుజాక్షి చింతగా బలుక। పంచభూ
తాలు ప్రదీప్తకలి కలియను చు॥౧౭౨౧॥ దేవేంద్రి దేవతలు దీవించిరావె
కె ప్రియవానము బర సెభువి తేజసుగను॥౧౭౨౨॥ హరిహర బ్రహ్మాదుల
శుభ యీ కరము గా। ఉవిను డిజయమను చదివించి విరప్రుడు॥౧౭౨౩॥ ఆ
తాత పంతోస్ను ఆశ్చర్యముగ బలుక। సభ వారు మెచ్చిరి సఖియే సుందరి॥
౧౭౨౪॥ ధర్మాంగ రాజపుత్రుని కొడలను జూచి। కాళ్లుగ జగజవణకి కో
గిటను జేచె॥౧౭౨౫॥ కోడలా నాపైని కోపించబోకమ్మా। నీమనసు యె
టుగ నేడు మాతల్లి ॥౧౭౨౬॥ నేతకొనేమనసు నే నెంగితేగా। లో
కంబు మెచ్చ పనాకు తరమా॥౧౭౨౭॥ అందు చేతను తల్లి అందరును
వినుమంచు। కుంతి దితిని కోంతలోనున్న॥౧౭౨౮॥ అడిగిన దుష్యం
పుడు అనుమానములుది। జనులు కెల్లను బోలజగతిలో పలను॥౧౭౨౯॥
ఇటు పైని నీకీర్తి యిలలోన నాతల్లి। కథలుగ్రితిగ ముందు బుధులు జెప్పుదు
రు॥౧౭౩౦॥ కోడలా నీవల్ల కుదురుని ల్చెనుగా। నీవంటి గుణవంతులోక
మున గలద॥౧౭౩౧॥ సుందరి నియీలాగు పొందుగా మన్నించి। చిత్రాంగ
రాజు రాజసముగను॥౧౭౩౨॥ భావరో పితో బంధుత్వమును జే
సి। పుణ్యంబు మాకొచ్చె పుడమిలో పలను॥౧౭౩౩॥ తమవల్ల నేమాకు ధ
రణి పాలనగలిగె। ఇష్టభోగము వచ్చె సృష్టిలోపలను॥౧౭౩౪॥ చిత్రాంగ
రాజువని రంజిల్లుమికీర్తి। ఆచంద్ర తారార్కముగ వృద్ధిగాను॥౧౭౩౫॥
చిత్రాంగ నియిట్లు నేరుపున మన్నించి సభవారినే చూచి జనసాంఘ డ నెను
॥౧౭౩౬॥ సభవారు నాపైని చాలదయలనుగలిగి। చిత్రాంగ రాజుకును
శుభముగాను॥౧౭౩౭॥ లోకప్రఖ్యాతిగా లోకసుందరిని। పెళ్లి
చేయవలెను ప్రఖ్యాతిగాను॥౧౭౩౮॥ అయిటు ధర్మాంగ దంపతికి
చూపించి। తనవారు హితులతో తానుబలుకగ॥౧౭౩౯॥ మంత్రిపుం
గవులార మనపురములో। మంచి ముహూర్తము సెయ్యమని యుందు సాటిం
పి॥౧౭౪౦॥ శుభసమయంగా రంబించి నేనుండు సమ్మతి। నేముంచి బంధువుల పే
గ రప్పించి॥౧౭౪౧॥ మరి మేళతాళములు మేలుగా రప్పించి। భక్తవత్సలుడు
తాను జరిగించుమ నెను॥౧౭౪౨॥ నెలవంటి నగరములు నాశుభముగ పు
రికే। పడవాళ్ళ వియ్యంపు విందుల సంతసమున॥౧౭౪౩॥ చిత్రాంగుదని పెళ్లి
శుభము రేపు మా। సాటించ వెనుక నేనుప్పుడు॥౧౭౪౪॥ అపలు

పౌరజనులు ఆనందముగ బొంది| యవరి గృహములు వాకయలమిమీరగను
౧౪౪౪|| అంగడ్లను పందుళ్ళు అతివేగ వేయించి| మెరుగు సున్నాలప్పుడు
మేడలకు నలది||౧౪౪౫|| నీలంపు గోడలకు నెమ్మైన ముత్యాల| ముగ్గులే
పెట్టిరి మురువు మీరగను||౧౪౪౬|| వీధివాకిళ్లంట వింతగా పన్నిరు| కళ్లాపు
లేసిరి కడువల్లగాను||౧౪౪౭|| పచ్చతోరణములు పందుళ్లకే గట్టి| మేల్క
ట్లు గట్టిరి మేడలంతటను||౧౪౪౮||రత్నాల చాపుళ్ళు రంగు రంగులు వేసి|
చిత్తరువు వేసిరి చిత్రముగనపుడు ||౧౪౪౯|| యీరీతి పురజనులు యవరి
గృహములు వారు| ముస్తాబు జేసిరి మోదమలరగను| ౧౪౫౦|| అటుపై
న కోటలో ఆస్వామి దేవపురిని| కొడుకు కోడలుకబురుకొన్నా తాపినెను|| ౧
౪౫౧|| ఆనందముగ పొంగి అప్పుడు దాదులు జూచి| లోగిళ్లు ముస్తాబు జే
గ చేయించె|| ౧౪౫౨|| కోటపరిచారికపుడు నీత్తైన మరిచాల| సున్నం
బు మెరుగపుడు పూటి వేయించె ||౧౪౫౩|| అన్నివాకిళ్లంట ఆందమైనటు
వంటి| పందిళ్లు వేయించె బాగు మీరగను ||౧౪౫౪|| కస్తూరి పన్నీరు కల
లిపి భవనము వెల్ల| అలుకుల లకించె చీర్గిల తివింతగాను ||౧౪౫౫|| చిత్రమై
నటువంటి చిత్ర విచిత్రాలు| ముగ్గులను మురువుగా ముద దిప్ప దాన్పె
||౧౪౫౬|| ప్రవసిలో గలయట్టి అతిబంధు కోట్లను అతి వేగ రప్పించె చాప్పిత్త
వు మీరగను ||౧౪౫౭|| కొంద వేసు లేకుండ కోట్లగా సామాను| జేయించె
సామానుచాలు కోలదిగను ||౧౪౫౮|| ఆర్తిగల దేవపురము అతివేగముననె
ల్లి| యత్నములు జేయించే యలమిమీరగను||౧౪౫౯|| రత్నాంగు రాజపు
డుంగు మూత్తమున నప్పుడు| వజ్రాలు ఆంబారి పరదంతి పైన||౧౪౬౦||
చిత్రముగ గట్టించి చిత్రాంగు రాజుకును కూర్చుండ నెయుంచు కోరికలరగ
ను ||౧౪౬౧|| అష్టాలపల్లకిలో నప్పుడు సుందరిని ఉంచి| తలిరించుకో చ్ఛరి
నగు పుత్రముననూ||౧౪౬౨|| మండలాధిపు తెల్లమరి చుట్టు నడువంగ ప్రసి
కాదు నుత్తాంగ కోరి ముందు నగను ||౧౪౬౩|| భేరీడమామీలు పెద్దబూర
లు మ్రోగ| డంకా నిశానీలు పొంకముగ చలగ ||౧౪౬౪|| రిమ్మ డోలు ఢ
క్కీలు రభసముగ మ్రోయంగ| బొంకాలు నప్పలు బాగుగా మ్రోగ ||౧౪౬
౫|| పట్నంబు చుట్టు నాపది వేలు పదిలక్షలంకపులు నుగా వెలిగించ గలర
గను ||౧౪౬౬|| అబుదంబులు కొలుపులంతరిక్షాలంట| గవ్వతెయొగరె
నురువ్వమనగాను ||౧౪౬౭|| కోటానకోటూలేకొమ్ము లేగా లేను| మల్లిపు
వ్వులవానమరి గురిశినట్లు ||౧౪౬౮|| చిత్రమైనటు వంటి చక్రింబు లే

గాలె । అబ్బుదంబులకొలది అదివింతగాను ॥౧౮౬౯॥ మరితెరపితే నట్టి మహాతాబు కాలె । పట్నమంతటపట్టపగలాయె నపుడు॥౧౮౭౦ ధర్మాంగ రాజపుడు తగిన సంభ్రాలతో । తనపెద్దవీధిని తర్లించుకొచ్చె॥౧౮౭౧॥ బల్లకట్లమీద పసిడి బొమ్మలలాగు । వారకాంతలు మెజువాణీలు చేసె ॥౧౮౭౨॥ అప్పు డాపురజనులు ఆనందముగవారు । హెచ్చుముస్తాబులను శీఘ్రముగదాల్చె ॥౧౮౭౩॥ రత్నంపు పళ్లెమున రాణించు కపురంపు । దివ్యమైనటువంటి దీపంబు లుంచి ॥౧౮౭౪॥ వారకొప్పులతోను జారుపయ్యెదలతో । హస్తకంకణములు నతిపింతమోవ ॥౧౮౭౫॥ నీటుగా పురజనులు నివ్వాళులెబట్టి । చేదీప్యముగ తేజరిల్లగను ॥౧౮౭౬॥ ధర్మాంగరాజపుడు తనరెండు పిడికెళ్ల । వరహాలు మొహిరీలు వరుస నిచ్చెనుగా ॥౧౮౭౭॥ ధర్మాంగరాజింట తనకీర్తి బోకుండ కోరినట్లుగనిచ్చె కోమలాంగులకు ౧౮౭౮॥ వందిమాగధులపుడు వరస్తోత్రములుసేయ । మోదమునబ్రాహ్మణులు వేదములు చదువ ॥౧౮౭౯॥ ముత్యాలశాసలే ముదితలూనజల్లగను। వరభట్లుమేలైనకైవారములుశాయ ॥౧౮౮౦॥ సకల సంభ్రాలిట్లు జగతి ప్రఖ్యాతిగా । తర్లించుకొనవచ్చె తన కోటలోకి ౧౮౮౧॥ దేవతలు యాపత్తు దివినుండి యాపూల । వానకురిపించి రివసుధపైనపుడు ॥౧౮౮౨॥ చిత్రాంగదుని పెండ్లిచిత్రంబు చూదమని । దివినుండి దేవతలు దిగివచ్చిరపుడు ॥౧౮౮౩॥ హంసవాహాన మెక్కి యాబ్రహ్మదేవుండు । భారతీదేవితో బాగుమీరగను॥౧౮౮౪ వైనతేయుని నెక్కి వైకుంఠవాసుండు । ఆదిలక్ష్మితోను అపుడువేంచేసె ॥౧౮౮౫॥ నందవాహానమెక్కి నగరాజసుతవరుడు । పార్వతీదేవితో బాగుగా నొచ్చె ॥౧౮౮౬॥ అయిరావతము నెక్కి అపుడు దేవేంద్రుండు । శశీదేవితో గూడి శీఘ్రముగవచ్చె ॥౧౮౮౭॥ వీణెలను మీటుచును వేడుకగ పాడుచును । నారదుడు తుంబురుడు కోరి వచ్చిరిగా ॥౧౮౮౮॥ రంభాదిమొదలుగా రమణులేవచ్చిరి। చిత్రాంగదుని పెండ్లి చెలువు జూడగను ।౧౮౮౯॥ దేవతలనందరిని తేటగా పరికించి । ధర్మాంగదుండపుడు తనిపి మహాప్రీతి ॥౧౮౯౦॥ తనవారలనుజూచి తాను సెలవిచ్చె। కాళ్లగోళ్లూ వేగ కానివ్వమనగ ॥౧౮౯౧॥ చిత్రాంగ రాజునకు చిన్నసుందరికపుడు । చేయుయాత్రలు గొంమ

చెలులు దెచ్చిరిగా ॥౧౪౯౨॥ పైరైనరతనాలపెట్టెపీటలుమీద । కూ
ర్చుండబెట్టిరి కోరికలరగను ॥౧౪౯౩॥ శ్రీదేవితావచ్చి చిత్రాంగ
రాజుకును । కుడివైపు కూర్చుండె కొమ్మవింతగను ॥౧౪౯౪॥ వామ
భాగమునందు వరపార్వతీదేవి । వింతగా కూర్చుండె వేడుకలరగ
ను ॥౧౪౯౫॥ ఈరీతిగూర్చుండ నేలమిగా మంగళ్లు । కాళ్లగోళ్లె
తీసి కడుపింతగాను ౧౪౯౬ రంభ వూర్వశి మొదలు రమణులునుకూడు
। కొని కొట్నాలుదంపగను కూడివచ్చిరిగా ॥౧౪౯౭॥ హస్తకంకణ
ములునతివింతగా మోగ్రివ । రోకళ్లబట్టిరి లోలాక్షులెల్ల ॥౧౪౯౮॥
కొప్పులేపిడంగ కుచములల్లాడంగ । నడుములే వసియాడ నవకమలర
గను ॥౧౪౯౯॥ కలకంకణములును ఘల్లుఘల్లనమోగ్రివ । కొట్నాలు
దస్తిరి కాంతవింతగను ॥౧౫౦౦॥ కొట్నాలపాటలను కోరిపాడెదమ
నుచు । వకరికన్నను ముందువకరుపాడుదురు ॥౧౫౦౧॥ సువ్విసువ్విసు
వ్విసువ్విసువ్వాలాలిసువ్వర్న । సువ్విసువ్వి సువ్వి సువ్వి సువ్వాలాలి॥౧
౫౦౨॥సువ్విసువ్విరామచంద్రసువ్వి । సువ్వినీలివర్ణ సువ్విసువ్వాలాలి ॥
౧౫౦౩॥సువ్వినీలకంఠసువ్విసువ్విపాలనేత్రసువ్వి । సువ్వికాపాలహ
స్తసువ్వాలాలి ॥౧౫౦౪॥ వాలుకంటినీవు రావె వరసకొట్నములు దంచ
నీలవేణిరావే నేడుదంచగను॥౧౫౦౫॥బొమ్మంచుచీరెగట్టి బుటాదా
రురెవికెదొడగి । కొమ్మనీవునురావె కోరికలరగను ॥౧౫౦౬॥ సాలం
చుచీరెగట్టి శారదాంబనీవురావె । ఈతంచుచీరెగట్టి యింతిరావె॥
౧౫౦౭॥ తెల్లంచుచీరెగట్టి మల్లిమొగ్గలరెవికెతొడగి । పల్లవాంఘ్రినీ
వురావె బాగుమీరగను ॥౧౫౦౮॥ముద్దిపువ్వుచీరెగట్టి నిద్దంపు రెవి
కెదొడగి । ముద్దుగుమ్మనీవురావె మోదమలరను॥౧౫౦౯॥ చెలగిపు
వ్వురవికదొడగి చెంగావిచీరెగట్టి । తలిరుబోణినీవురావె దంపుదంచ
ను॥౧౫౧౦॥తొగరుచీరెగట్టుకొని అగరుగంధమలదిమేను। విగురుబోణి
నీవురావె చెలువుమీరను॥౧౫౧౧॥ భోడసరముచీరెగట్టి చేడెనీవువేగ
రావె। వేడుకలరకొట్నములు వేగదంచను ॥౧౫౧౨॥ నీలిచీరెగట్టి వే
గనిరజాక్షినీవురావే। వీలుగానుకొట్నములువేగదంచను ॥౧౫౧౩॥
ముక్తసరిచీరెగట్టి ముప్పువువులరవికెదొడగి। ముదితరొనీవురావె విదు
ద్దుసుందరి ॥౧౫౧౪॥ నీలవేణినీవురావె నివరధాన్యములు తేవె।వీలు
గానుకొట్నములుచాలదంచను ॥౧౫౧౫॥ గుమ్మమెల్లెళిపుడు తేవేము

త్రమూఁగ ఘనమంత। పొత్తుగూడి కోట్నములు పొలతిదంచను ॥౧౫౧౬॥
చిత్రాంగి నీవు రావే శింబి ధాన్యములు తేవే। చిత్రముఁగ
కోట్నములు జెలియ దంచను ॥ ౧౫౧౭ ॥ కంబుకంఠి నీవు
రావె కాశిసన్నాలు తేవె। అంబుజాక్షి కోట్నములు అవు
డు దంచను ॥౧౫౧౮॥ మందయాన నీవు రావె మల్లె ఛిన్నెలూను
తేవే। అందముగ కోట్నములు అపుడు దంచనూ॥౧౫౧౯॥ కీరవాణి నీ
వు తే నాగ్పృష్ణప్రియాఁగ మూలు మంచి। కోరికలర కోట్నములు కొమ్మ
దంచను॥౧౫౨౦॥ మహారాజభోగములు మగువ నీవు వేగ తేవె। మో
హమలర కోట్నములు వేగ దంచను॥౧౫౨౧॥ రంభ నీవు వేగ రావె రా
జనరిగ ధాన్యములు। కంబుకంఠి నీవు తేవె కాశిసన్నాలు॥౧౫౨౨॥ వ్రా
ర్వశిరో నీవు తేవె వ్రాదసన్న ధాన్యములు। శార్వాణి నీవు తేవె శాల్య
ధాన్యములు॥౧౫౨౩॥ ముద్దుగుమ్మ నీవు రావె సద్దిమహాపాళి తేవే। సు
ద్ధిగాను కోట్నములు సుదతి దంచను ॥౧౫౨౪॥ రత్నసరులు నీవు తేవె
రమణి కోట్నములు దంచ। దుంపభోగములు తేవె మోదమలరను॥
౧౫౨౫॥ పాలకంఠి ధాన్యములు పద్మాక్షి నీవు తేవె। నిలకంటెలూను
తేవే వేగదంచనూ॥౧౫౨౬॥ రాజసన్న వేగ తేవే రాజసముగ కోట్న
ములు। రాజవదన నీవు రావే రమణి దంచను॥౧౫౨౭॥ వారిజాక్షి నీవు
తేవె వజ్జాణ ధాన్యములు। హంసగమన నీవు తేవె అజ్జాడలూ॥
౧౫౨౮॥ బోటి నీవు వేగ తేవె బొబ్బికంటె ధాన్యములు। సింహమధ్య
నీవు తేవె చిట్టిమల్లెలూ॥౧౫౨౯॥ సువ్వి హాలవార్ధి శయన సువ్వి
పక్షిరాజగమన। సువ్విసార సాక్షిపినుత సువ్వి లాలి ॥౧౫౩౦॥
రంభాదికాంతలూరక భవనమున ఈశలాను। కోట్నములు దంచి కోరికలర
గను॥౧౫౩౧॥ శచీదేవి భారతీ పాటలు నుబట్టుకొని। త్రైలోక్యసుందరి
నిలిసుకొన్నప్పుడు॥౧౫౩౨॥ అంతఃపురికి తెంపు అంగనామణులంత। న
లినాక్షి ముందరికిని లుగు బెట్టిరిగ॥౧౫౩౩॥ మేలైన కస్తూరి మిళితమైన
టువంటి సున్నిపిండియు వెచ్చపనియు కలదిరిగ ॥౧౫౩౪॥ హస్తకంకా
ణాలు అట్టి ఘల్లుమ స్రోవ। సాంఘులందరుగూడి నలుగు పెట్టిరిగ॥
౧౫౩౫॥ చిత్రాంగి రాజూను [illegible] దరుగూడి నలుగు పెట్టిరి
చాల నపకముగను॥౧౫౩౬॥ మంగళస్నానంబు మరి వేగ గావించి।
స్నానంబు చేయించె ముదితలందరును॥౧౫౩౭॥ దంపతులు ఇద్దరు వ

రుసగొంటపై। కూర్చుండబెట్టిరికోరికలరగను ॥౧౫౭॥ సూర్య వంశములకెల్ల అర్యుడైనటువంటి। వాశిష్టమునివచ్చె వనితతోగూడ ॥౧౫౯॥ అరుంధతీదేవి ఆవశిష్టుడువచ్చె। హోమములుచేయింప నియమములరగను ॥౧౬౦॥ దేవమునితాగనుక దివ్యమైనటువంటి। మంత్రతంత్రాలపుడు మరితప్పకుండ ॥౧౬౧॥ చిత్రాంగురాజుచేపి చిన్నిసుందరిమెడను। ఘనమంగళాసూత్రం కట్టించిరపుడు ॥౧౬౨॥ బంగారుచాటలో రంగైనమరిఆణి। ముత్యాలుదెచ్చిరి ముదితలందరును ॥౧౬౩॥ చిత్రాంగురాజపుడు చిన్నిసుందరితలను। దోసిళ్లతలబ్రాలుబోసినావేళ ॥౧౬౪॥ శశిదేవిభారతిచిన్నిసుందరిచేత। తలబ్రాలు బోయించె తక్షణంబునను ॥౧౬౫॥యీరీతి తలబ్రాలు ముకుపురిపైబోయింది। మిగిలినముత్తెములు మెలతలందరును ॥౧౬౬॥ వారిమీదనుపీరు వీరి మీదనువారు। జల్లులాడిరి యెంతో సరసములరగను ॥౧౬౭॥ రతనాలపళ్ళాలరాజుధర్మాంగదుడు। పసిడిఅక్షతములు బాగుగాదెచ్చె ॥౧౬౮॥ తనపురోహితుడైనతగవసిష్టునకిచ్చె। అందుకునివసిష్టుండందరినిజూచి॥౧౬౯॥ హెచ్చుతగ్గులుజూచి హెంతఅక్షతములు। అందరికితప్పకను అందిచ్చెనపుడు ॥౧౭౦॥ వారంతనందుకునిదంపతులు। శిరసులసువేవించివేసిరిదివ్యాక్షతలను ॥౧౭౧॥ ధర్మాంగరాజపుడు తనుబంధుకోటులకు। భోజ్యమువడ్డి నపుడువూహించి ॥౧౭౨॥ వేయుగన్నులవానివేడుకొనెనావేళ। కామధేనువు తనకుప్రేమనిమ్మనుచు ॥౧౭౩॥ ధర్మాంగరాజపుడుతనువేడుకోగాను। దయవచ్చియింద్రుండుదయచేసెనపుడు ॥౧౭౪॥ స్వామిసెలవందితాకామధేనువవచ్చి। అందరినిపరికించిఅతివేగమునను ॥౧౭౫॥ పంచభక్ష్యాన్నములుపరమాన్నములుచాల। పేరయినహారలుపెరుగునేతులను॥౧౭౬॥అన్నిపదార్థంబులునందరికితగినట్లు। కామధేనువుచాలకల్పించెనపుడు ॥౧౭౭॥ అదిజూచి ధర్మాంగుడానందమునపొంగి। వారచాపులుతెచ్చిబంతులేపగది ॥౧౭౮॥ మూడుముప్పదిగూడ ముక్కోటిదేవతలు। ఒకబాజుగూచుండెవన్నెమీరగను ॥౧౭౯॥ బంధువులుధరపతులు బాజుబాజులువేరె। కూర్చుండనియమించకోరియారాజు ॥౧౮౦॥పసిడిఅరటాకులేవరదేవతలకేసి। రజతపళ్లెముల పుడురాజులకువేసె ॥౧౮౧॥బంగారుపళ్లెములబహుపదార్థంబులు

వనితలెల్లను దెచ్చిపెడ్డించిరపుడు ॥౧౫౬౨॥ వారకాప్పులతోనజారు
పయ్యెదలతో। వరసపరగలత్రిగివడ్డించిరపుడు ॥౧౫౬౩॥ గజ్జలను
మువ్వలను ఘల్లుఘల్లున మోగింప। నాట్యమాడినరీతి నాతులాడించె
॥౧౫౬౪॥ యిసపూపుసమస్థయు। కమరిపకమరు। అయిదుపారులు
నెచ్చిఆలవలాడించె ॥౧౫౬౫॥ సులలకునుతగినట్టినరులను గినట్టి।
పేరుపేరులనడిగివారువడ్డించె ॥౧౫౬౬॥ సురకాంతలెల్లమరినరకాం
తలనుజూచి। జిగ్గనసిక్కల్లసునునిగ్గనొందరిగ ॥౧౫౬౭॥ అంతలోన
టుదెంసియింతులనుపరికించి। తనులోనతనురపుడు తలపోసుకొనిరి
॥౧౫౬౮॥ రంభపూర్వులైనరాజపరికిపాటి। మానవైనవిరికికీనమర్గసా
టిరాము ॥౧౫౬౯॥ దేవసల్యయిట్లుభావములోనపటించి। యింద్రా
దిదేవతయింతులనుజూచి ॥౧౫౭౦॥ వకరమోకములు వకరువప్పగా
జూచుచుని। తలవాంతమకొనతమరుమెచ్చుచును ॥౧౫౭౧॥ యీశు
డువిష్ణుంశు యిందువ్రిండుకప్పనన। బ్రహ్మదేవుని ముఖము బాగుగా
జూచి ॥౧౫౭౨॥ రాజకాంతలనిం తేజముగబుట్టించి। మనగతులకీకా
పుసరియున్నరాద ॥౧౫౭౩॥ పరియూనకలయిట్లు బ్రహ్మతోబలుకుచు
ను। సకలపదార్థంబులచాలభుజియించె ॥౧౫౭౪॥ ఘుమ్రసుసున
తేప్పిమ్రింగినసుతేదరి। పెతేగనగంగ చెలగినస్సిరిగ ॥౧౫౭౫॥ ప
సిడిచెంగులపెల్ల పరిశుభ్రంచగ। హాస్యములగడిగి అతిరంతగాను
॥౧౫౭౬॥ ధర్మాంగరాజపుత్రి తాంబూలటిక్కె। అంతరంతాసిచ్చెఅ
తివేగమునను ॥౧౫౭౭॥ అరిగిగటిపెళ్లియయిదారోజలుగడచి। కొన
సునాగా సిర్గొరిజేసిరిగ ॥౧౫౭౮॥ భగ్గదభుకారులు భామలెదె
చ్చిరి। నానంతములు దెచ్చివారుకొందరును ॥౧౫౭౯॥ సురలువైభ
గ్గందరులుజల్లిరితోలుత్త। సిరిగివారలుజల్లినపలవైనపుడు ॥౧౫౮౦॥
సురకాంతలెల్లనునాకాంతలనుబట్టి। పసంతములుజల్లివారిమీదనుగ ॥
౧౫౮౧॥ పుష్పయూర్ప్యేసులపై వేడుకతోనరసతుల ఘుకార్లు భగ్గంద
పూసికొట్టిరిగ ॥౧౫౮౨॥ వైకుంఠవాసుండు వరనాగభూషుండు। రా
జకాంతలబట్టి తేజములరగను ॥౧౫౮౩॥ తమకంబులుప్పొంగ తమమో
హములు వీర। గమికించి కౌగిటలకడసినొక్కుచును ॥౧౫౮౪॥ వలపులు
ట్టిపడంగ పలుబలుకులనుబల్కి। పతులకుచెక్కిళ్లు భగ్గండనలది
॥౧౫౮౫॥ ముచ్చటలుదీరంగముద్దులేగనితమున। సరససల్లాపములుజరిగిం

చిరపుడు ॥౧౫౮౬॥ యిదియు సమయంబనుచు యిందిరాపతిసుతుడు ।
పువుల బాణములేసె పొలతుల కనపుడు ॥౧౫౮౭॥ విరుల బాణముల పు
డు వెలదుల కనాటంగ । మనసులో మోహంబు మరిపట్టలేక ॥౧౫౮౮॥
వెఱ్ఱులెత్తిన లాగు తిరుగుచువారు । దేవతల నొకపింత వాపుతె దెలిపి
॥౧౫౮౯॥ వకనికెసి పద్మమందివనిత లేబట్టుకుని । వాసంతములు బోసె పరద
ారగను ॥౧౫౯౦॥ వారిమీద నువీరు వీరిమీదను వారు । దొమ్మియుద్ధ
ములు గుతో జేసినారేళ ॥౧౫౯౧॥ అపుడు వసంతంబు అతిమేరుశై పారె
ను గ్గు పభు కొలు పంక మైచెలగె ॥౧౫౯౨॥ గంగసరస్వతియమునకల
సి పారినట్లు । తెలుపు పసుపు గొప్పు కలసిపారెనుగ ॥౧౫౯౩॥
స్త్రీలు పురుషులు నెంతో చిత్తములు పెనగంగ । నవరత్నహారములు నా
డు తెగిరాలె ॥౧౫౯౪॥ చేసపరిగెలు లాగుచేతులకు దొరకకను । వాసం
తయే చిలోపాల తోకుచును ॥౧౫౯౫॥ చిత్రాంగు పెళ్లంతో చిత్రమో
యున్నట్లు । చిత్రచిత్రముగ చెలగలాడిరిగ ॥౧౫౯౬॥ సరససల్లాపము
లు చాలించి తరువాత । పిల్లసి పుడక ముల స్నానములు చేసె ॥౧౫౯౭॥ తెల్ల
నివస్త్రంబు లెపెల్ల నాలుగట్టె । సకలసంతోషమున నిటులుండగాను
॥౧౫౯౮॥ ధర్మాంగరాజపుత్ర సతసకో డుకు కోడలిని । దండములు బెట్టుటకు
తాదీసుకొచ్చె ॥౧౫౯౯॥ చిత్రాంగు రాజును చిన్నసుందరితోలుత । వైకుం
ఠవాసునికి వందనము చేసె ॥౧౬౦౦॥ తరువాత రుద్రునకు తరువాత బ్ర
హ్మాకును । తారతమ్యము లెంచి దండములు బెట్టె ॥౧౬౦౧॥ రఘువరుడును
గూడి వందనంబులు సేయ । దేవతలు దయవచ్చి దివ్యమైనట్టి ॥౧౬౦౨॥ వ
రములిచ్చెదమనుచు వారిమనసున బుట్టి । బ్రహ్మదేవుడు తొలుత బలికె నిం
తగను ॥౧౬౦౩॥ అనందపుత్రా రాక సుఖవృద్ధిగా మీరు । వసువలు
ధరలోన వర్ధిల్లుమనెను ॥౧౬౦౪॥ పుండరీకాక్షుండు పూర్ణజ్ఞానము
లిచ్చె । రజితాద్రి నాథుండు రాజసంబిచ్చె ॥౧౬౦౫॥ దేవేంద్రుడా వేళ
దీపించి వరమిచ్చె । విలువిద్యసాధనము విరత్వమిచ్చె ॥౧౬౦౬॥ దండధ
రుడా వేళ ధర్మ గుణములు యిచ్చె । వరుపుత్రిస పద వాసిష్ఠుడిచ్చె
॥౧౬౦౭॥ నగరాజసుతుడపుడు నగలభూషణలిచ్చె । యింద్రాది దేవతలు
సుందరంబిచ్చె ॥౧౬౦౮॥ ఆయురుం ధతి దేవి ఆయుదపతనంబిచ్చె । వా
గ్భూషణములిచ్చె వాణి తానపుడు ॥౧౬౦౯॥ అష్టదిక్పాలకులు నిష్టసం
పదలిచ్చె । కింపురుష కిన్నరలు కీర్తులిచ్చిరిగ ॥౧౬౧౦॥ అఖిలదేవతల

పుడుఅబుజాదంబులుకొలదిదివ్యవరములుయిచ్చిదీవించిరపుడు॥ ౧౬౧౧॥
ధర్మాంగరాజపుడు చిత్రాంగు రాజుకును పట్టంబు యీవేళకట్టెనన
గ॥౧౬౧౨॥ఆకాశగంగ యీఅశ్విమిథులందెప్పించె।భూలోకమందున్న
పుణ్యగంగలను ॥౧౬౧౩॥ తనవారలనుబంపితక్షణము తెప్పించి। వా
శిష్టుడావేళవరమంత్రములను ॥౧౬౧౪॥ చిత్రాంగు రాజును సింహాసన
మునందుగూర్చుండనియమించెకోరికలరగను॥౧౬౧౫॥ శాస్త్రపద్ధతి
గాను సారమైనుదకాలు। అభిషేకములు జేసె అతిమంత్రములను
॥౧౬౧౬॥ వాశిష్టుడావేళ వసుదేవసుతునకు। పట్టభద్రునిజేసెబా
గుమీరగను ॥౧౬౧౭॥ అంబుధులుఘోషించిరవనిగడగడలాడె। దిగ్గ
జంబులుతలలుదించెనావేళ ॥౧౬౧౮॥ దిశలెసడలబారి దివ్యతేజము
మెరసె। చిత్రాంగునికీర్తి చిన్నెలోయనగ ॥౧౬౧౯॥ దివ్యతి
రపతులందుదీపముల్ ప్రబలి వెల్లె। ఎల్లజనులకుమనసు ఉల్లసిల్లెనుగా
॥౧౬౨౦॥ । శుభగ్రహంబులువక్రగోళమునసిలచె। సూర్యచంద్రులమి
గులచోద్యముగవెలిగె ॥౧౬౨౧॥ దుందుభులుమ్రోసెనుతుంబురుబా
డిరి। నారదుడునాకపింత నాట్యమాడెనుగా ॥౧౬౨౨॥ దేవేంద్ర
దేవతులుదీవించి అక్షతలు। వధువరులతలలు పయివారువేసిరిగా॥
౧౬౨౩॥ ఆరతిదీవించిఅమరులునీయాపత్తు। యవరిలోకాలకువారునే
గిరిగా॥౧౬౨౪॥ ధరపతులుచుట్టాలుధర్మాంగరాజొద్ద। సెలవులందుకు
చనిరిశీఘ్రంబుగాను॥ ౧౬౨౫॥ రత్నాంగరాజపుడురాజసంబరంగ।
అల్లుడిన్ని కూతురిని అపుడుదీవించి ॥౧౬౨౬॥ వీరకానీయింట నేగుపునకొ
న్నాళ్లు।సరసపదార్థములు చాలభుజియించె ॥౧౬౨౭॥చిన్నిసుందరిన
పుడుమన్నించిదీవించినాయమ్మనాతల్లి అన్నారిపిలుక॥౧౬౨౮॥రత్నాం
గురాజింటరంజిల్లునిపుబుట్టి।పోకుండనిలిపితివిపాటితినాతల్లి॥౧౬౨౯॥
నాకీర్తిపోకుండనీకీర్తిపోకుండ। నరులుసురులునుయెదటనయముమీర
గను॥ ౧౬౩౦॥ దివ్యతిరపతులందుతీసుగామముదలచి। సేవించితిరిగితి
విచిన్నారిచిలుక॥౧౬౩౧॥ నీవల్లనేమాకు నేడుపుణ్యములబ్బె ధన్యులైతి
మిమేముధరణిలోపలను ॥౧౬౩౨॥ అత్తిల్లుపుట్టిల్లు అబలనీవల్లనే।
యేకుతరములవరకుయిలకీర్తినొందె॥౧౬౩౩॥ కూతిర్ని యీలాగుప్రీతి
గామన్నించి। తనబలంబులతోనుతానపుడుతేచె॥౧౬౩౪॥ ధర్మాంగరా
జొద్దతనసెలవుగోరంగ।ధర్మాంగరాజపుడుతక్షణంబునను ॥౧౬౩౫॥

వీరశాసనిని చాలకూరిమిగమన్నించి। గ్రామములయును గులగొప్పవస్తువుల ॥౧౬౩౬॥ రత్నాంగరాజునకు రాజసంజలరంగ। కట్నంబులిప్పించె ఘనముగానపుడు ॥౧౬౩౭॥ తరువాతబలములకుతగినట్లు నందరికి। తప్పకుండగనిచ్చె తానుకట్నముల ॥౧౬౩౮॥ కట్నంబు తమకందగకను సెలవులందుకొని రత్నాంగరాజుతనరాజ్యమున కేగె ॥౧౬౩౯॥ తరువాత ధర్మాంగుతగు బండ్లు బ్రాహ్మలకు। వరహాలు మొహిరీలు పరుసనిచ్చెసుగ ॥౧౬౪౦॥ తనబంధుకోటులకు తగినకట్నములిచ్చె। అంపకంబులు జెసెనపుడు ధర్మాంగు ॥౧౬౪౧॥ తనపెద్దమంత్రిని తత్క్షణమె పిలిపించి।ఘనముగా మన్నించి కౌగిటను చేర్చె ॥౧౬౪౨॥ ఓమంత్రి పుంగవా యోమంత్రి గణధామ । నీవల్ల మాకుమరు నెగడొందెధరలో ॥౧౬౪౩॥ ఆపదొచ్చెను గనుకఅతిభయంబున నేను। మీకు దెలియక నిన్ను మించనాడితిని ॥౧౬౪౪॥ రాజపుత్త్రు చేత రాజ్యమేలుట కాని। దూరదృష్టియు లేసి ధూతులలము మేము ॥౧౬౪౫॥ మాతప్పులను గాచి మమ్ము మన్ననచేసి। యిటుపైని యీరాజ్యమేలుకోవయ్య ॥౧౬౪౬॥ యిప్పుడు పితామహుని యిలపతిని జేసితిమి। నిలలోన నెపు రిపుడు ఇలకీర్తిగాను ॥౧౬౪౭॥ అనుకూలమున నేలి ఆనందమునొందె। అన్నదమ్ములవలెను అనుకూలమునను ॥౧౬౪౮॥ అనియుల్లాసముంద్రిని అతిమన్ననలు జేసి। తరువాత సుందరిని తాను పరికించి ॥౧౬౪౯॥ కౌగిటను తా జేర్చి కన్నీరులొలుకంగ। చిన్నసుందరి కపుడు మన్నించి పలికె ॥౧౬౫౦॥ కోడలా నీవల్ల కొడుకు గలిగెను నాకు। వంశంబు నిలిపితివి వసుధలోపలను ॥౧౬౫౧॥ నీపతివ్రతమహిమ నేటనుండియు భువిని। వరకథలు రీతిగా వాడికలు బుట్టు ॥౧౬౫౨॥ కోడలా మరి నీవు కుదురు నిలిపితివమ్మ। నీకెంతె గుణశాలి లోకమున గలద ॥౧౬౫౩॥ మామగారీలాగు మన్ననలు సేయంగ। అత్తయార్మిళ దేవి అపుడు సుందరిని ॥౧౬౫౪॥ కదసి కౌగిటబట్టి కటకటంబడి పలికె। కోడలా నాపైని కోపముంచకుమి ॥౧౬౫౫॥ నీమనసు తెలియకను నిందించితిని తల్లి। ఆపాపఫలమికను అనుభవించానె ॥౧౬౫౬॥ అతిపతివ్రతవై అవనిలో గలయట్టి। దివ్యతీర్థవతులన్ని తిరిగి సేవించి ॥౧౬౫౭॥ మమ్ము ధన్యుల జెయుమనుగడవచ్చితివమ్మ। పుణ్యంబు మాకబ్బె పాలతీ నీవలన ॥౧౬౫౮॥ నాగరాజును బట్టి నరనాథు జేసితివి। లోకజనులను మెచ్చ నాకుమిచ్చితివి

॥౧౬౫౯॥ ఆకాశవాణి చేఅప్పుడుపరికించితిః। ప్రిజలమెప్పించితివిప్ర
ఖ్యాతిగాను॥౧౬౬౦॥ మాకుకీర్తులు దెచ్చినాకుమరునిలిపితివి। నీకం
టెయుణశాలి లోకమున గలద ॥౧౬౬౧॥ ఇటుపయునినీకీర్తియిలజను
లుయూనన్ను మేడుతరములువరకు నెంచుచుందురుగ ॥౧౬౬౨॥ కథలురీ
తినినీధృఘునకీర్తులనుమెంది । చెప్పకుందురుతల్లిచిన్నపెద్దలును
॥౧౬౬౩॥ కోడలాయిటు పైకికోరిచిత్రాంగుతో। చిరకాలమునుగూడిక్షి
తినివసిల్లు ॥౧౬౬౪॥ నవమన్మధునికంటెనవక్రమైనవంటి। కొడుకు
లనుపెక్కింత్రిగొన్నుచుపడసి ॥౧౬౬౫॥ తామురతంప్పరైనధరణిలోన
ధీర్లు। కలుములబలముశోతులదూగవలెను ॥౧౬౬౬॥ అనియిట్లుఆర్శి
నియుఆశీదీవనలుయిచ్చె। ధర్మాంగరాజపుత్రునసుతుసిజూచె॥౧౬౬౭॥
భాగభర్త వాసమునరాగరాజైనీవు పుట్టినాడవుసుమ్ము పుడమివెరగం
ద ॥౧౬౬౮॥ మనమంత్రిఆపైనిమాయకల్పనచేసి। సుందరినిదెచ్చెనుసు
దతిగాచేసి ॥౧౬౬౯॥ రమణిపుణ్యమువలనరాజైతియిలలోను। చిత్రి
మైతోచెనుసృష్టిలోపలను॥౧౬౭౦॥ ఆకాశవాణియుఅతివింతగానీకు।
చిత్రాంగుడనిపేరుచెప్పవెళ్లెనుగ ॥౧౬౭౧॥ పేరుకేతగినట్టిప్రజలమరి
పాలించి। మనమంత్రిమాటపైమనసలుకోవలెను ॥౧౬౭౨॥ దుష్టజనశిక్ష
ణాశిష్టజనపాలనా। తప్పకనుజరిగించిధరణేలవలెను ॥౧౬౭౩॥ పర
ధనంబులుఆశపరకాంతభ్రమలను। కలనైననివుమానియిలయేలవలెను
॥౧౬౭౪॥ నియమముగధర్మంబునాల్గు పాదంబులను। తప్పకనుజరిగించి
ధరయేలుకున్న॥౧౬౭౫॥ తాతతండ్రులకీర్తితొలగిపోకొట్టకను। నీతిగాధ
రయేలినెగడించవలెను ॥౧౬౭౬॥ మరికొన్నియీలాగుమంచిమాటలు
చెప్పి। చిత్రాంగురాజునుక్షితివప్రగించె॥౧౬౭౭॥ తనభార్యఅశ్వినియు
తానుసుఖముననుండె। యాత్రగంతలుమానియేకచిత్తమున॥౧౬౭౮॥ అ
టుపయునిచిత్రాంగుడవనిపాలనజేసి। తండ్రిజెప్పినకన్నతగమేలుగాను
॥౧౬౭౯॥ వసుధపాలనజేసివరసుందరినిగూడి । అష్టఐశ్వర్యములుఇష్ట
భోగములు॥ ౧౬౮౦॥ అనభవింపుచుతాను అవనిపాలింపుచును।చిత్రి
ముగధరయేలెచిత్రాంగదుండు ॥౧౬౮౧॥ అనియిట్లుయీకథాఘనమా
నిగౌతముడు తనభార్యహల్యతోతానుసెలవిచ్చె॥౧౬౮౨॥ పుణ్యకథస
హముగపొందుగాపవితాను। ఆపుడుహాల్యాదేవియాశ్చర్యమొంది
॥౧౬౮౩॥ సుల్లోకసుందరినికోల్లనుంచునమెచ్చితేప్రాణితనలోనతా

సులక్షించి॥౧౭౪॥ పతితో జ సేమాడుబలుకజాలకనుండె। అదియెరిగిగౌతముడు అపుకారకుండె ॥౧౭౫॥ చిత్రాంగుకథగనుక క్షితిజనులుయవరైన। వాండ్రవ్రాసినవారిపాపముల్ దొలగు॥౧౭౬॥ పుణ్యకథయిదిగనుకపొందుగావిన్నను। ధనధాన్యసంపదలుతమకుసమకూడు ॥౧౭౭॥ ముక్తికసుంధరనిమోదమునదలచిన। వారలకుపుణ్యములుకోరిసమకూడు॥౧౭౮॥ అద్భుతపుకథగనుక అందరికిభువిలోన। తెలియజెప్పితినిపుడుతేటగామీకు ॥౧౭౯॥ కూరిమితోయీపూర్ణనారాయణారాజు। యీపాటతెనిగించెయలమిమీరగను ॥౧౮౦॥ యతిగణప్రాసముయెమియెరగనుగాని। శ్రీవిష్ణుదయచేతచెప్పివాడనుగ ॥౧౮౧॥ సాంతముగయీకథయుసరిగనుకయికమీరు। యవరియిండ్లకువారలయేగవచ్చునుగ ॥౧౮౨॥ జయమంగళంనిత్యశుభమంగలం। జయాజయమంగలంమహావిజయమంగలం॥౧౮౩॥ హరిహరీనారాయణాదినారాయణా। కరుణించిమమ్మేలుకమలలోచనుడ ౧౮౪॥ * * *

* శ్రీరామార్పణమస్తు *

ప్రకటన

ఈధర్మాంగదచరిత్రమను పుస్తకమును సదరు గ్రంథకర్తయగు యీపూరి నారాయణరాజుగారి కుమారులగు కుమారరాజుగారివల్ల అచ్చువేయించుకొనుటకు శేరం వినసన్యాశి అధికారమును పొంది ఏ. సి. శ్రీనివాసాచార్యులుగారు, ఆయితిగాని సూరన్న, వీరిద్దరిసహాయమున అచ్చువేయించుటయైనది.

యీపుస్తకమును వలయువారు విశాఖపట్నం చంగల్వారావుపేటలోనున్న, ఆషేమముద్రాశాలకువ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

దీనివెల అణాలు (౬) పోస్టేజీ అణా ౧.

అరిషడ్వర్గములణచియాత్మనే మారకుండుమన్న। [శ్రీ॥
నిరతమానందమదేనన్న। నరయనాసాధ్యమదేనన్న।
కోరిగురునడిగిదెలియుమన్న॥ సారెసారెకునివారిమధ్యగల
దారిజూడుమన్న। దారిదేముక్తిగనుటకన్నా॥ శ్రీహరి॥
6. మీరియవస్థాత్రయసాక్షియె యాత్మనుచుదెలియుమన్న।
నీవాస్థితిబొందగోరుమన్న। భారమనిభయపడవలదన్న।
వేరుగానెంచిచూడరన్న॥ వారివీబోధలవిడిమోక్షముదారి
గానరన్న। యీతీరునదీక్షబూనుమన్నా। శ్రీ॥
7. యీషణములమూడింటి కవ్వలవిశేషమెరుగుమన్న।
సర్వగుణదోషరహితమన్న। భక్తజనభాషలువినుమన్న।
అరయనవిశేషమిదియెనన్న॥ వేషభాషలునులేనిసుజనులకు
భూషణమిదియన్న। మదినిదుర్వాసనవిడుమన్నా॥ శ్రీ॥
8. పంచభూతములమంచిగాను మది నెంచిచూడుమన్న।
అందుపై మించివెల్గునన్న। బుధులుబోధించునదదేయన్న।
దేశికులపంచజేరుమన్న॥ నీకించద్గుణములడంచియాత్మ
సేవించుచుండుమన్న। అంతనీసంచితములుసున్నా॥ శ్రీ॥
9. గాత్రములోపలనేత్రమధ్యమున సూత్రమెరుగుమన్న।
అంతతాపత్రయమిడునన్న। హృదియుపవిత్రంబగునన్న।
అరశితన్మాత్రలణచరన్న॥ యీధాత్రిలోనయీసూత్రముగన
సత్పాత్రులనడుగన్న। ఆపైగలచిత్రముగనుమన్నా॥ శ్రీ॥
10. మేటియైనకంఠేటివిరగురు సూటితెలియుమన్న।
నాటిపారబోటుబాపునన్న। మాటికిత్రికూటమందరన్న।
మూటిపై చోటుదెలియుమన్న॥ ధాటిగానుము య్యోటిగడచితను
మీటుమెరుగుమన్న। యిదియెఘనబాటదెలియుమన్నా॥ శ్రీ॥
11. పొంకమైనపరతత్త్వము దెలియాటంకమువలదన్న।
నీలోనోంకారముగనుమన్న। మదినిసంకోశమిడువుమన్న।
గురునిపదపంకజమెరుగన్న॥ నీశంకవిడచిపోతానబోయిన
వెంకయనడుగన్న। ముందునహంకారమిడువుమన్నా॥ శ్రీ॥

కీర్తన. కన్నడ—రూపకము.

1. నిన్నెనమ్మియున్నా। పన్నగశయనా శ్రీరామ॥ ని॥
మన్ననాతో బ్రోచెదవని। నిన్నెసదా వేడుచుంటి।
కన్నడజాయాకవేగ। గావుముజగదీశయీశ॥ నిన్నె॥
2. యీషణములబాపివేగ। ద్వేషములేకుండసర్వ।
దోషరహితనాదోషము। నాశనమొనరించుదేవ॥ నిన్నె॥
3. సంచితములద్రుంచివేగ। మంచితో బ్రోవజూపియునా।
కించలెల్లబాపిసమంచితముగ ననుబ్రోవురామ॥ నిన్నె॥
4. మూడులోకములాలనెల్ల। నాడించెడిపరమాత్మ।
యేడజూడనేడునీ। జాడదొరకదేమిసేతు॥ నిన్నె॥
5. పంచవింశతతులనెల్ల। ధ్వంసముగావించియునా।
సంశయములబాపయు। నిస్సంశయునిగజేయురామ॥ నిన్నె॥
6. జారచోరగుణములెల్ల। బారదోలె ఘోరవునీవని।
మారజనకనినునేయే। మారకస్మరియింపుచుంటి॥ నిన్నె॥
7. వీరగురుస్వరూపుడవై॥ వెంకయాఖ్యనిమొరాలిని।
పరమాత్మ నీలోనన్ను జేర్చెదవంచూనుచాల॥ నిన్నె॥

నవరోజు—రూపకం.

1. శంకలేలమముబ్రోవుము। శరణనుహేశా।
యింకానీకన్నను దిక్కెవ్వరుయీశా॥
పంకజాతనాథాగ్నిశ। శాంకనేత్రనేనునీదు
కింకరుడనుయిత్తరినా। సంకటములుబాపుముశివ॥ శంక॥
2. ఫాలనేత్రహిమగిరిజా। బాలకళాత్రా।
కాలాంతకాకాలకంఠా। కమలజపూత్రా।
లీలామునిజనకుల పరిపాలాఘనశీల।
నన్నేలమేలమేలయిపుడు। హాలాహలహరహరహర॥ శంక॥
3. కందర్పశరీరనాశ। ఘనగిరివాసా। దందశూకహారాహాఘ।
దళితగిరీశా॥ కుందనగిరిచాపత్రిపుర। సుందరిమోహనరూప।
వందిఘోటవెంకయనిటు। నాదరించుమిచ్చోటా॥ శంక॥